

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 150/2011), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o provedbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, za 2013. godinu, u tekstu koji je dostavilo Ministarstvo socijalne politike i mladih aktom, klase: 022-03/14-02/36, urbroja: 519-03-2-2/3-14-67, od 18. kolovoza 2014. godine.

2. Zadužuje se Ministarstvo socijalne politike i mladih da o ovom Zaključku izvijesti nadležna tijela, nositelje provedbe mjera iz Nacionalne strategije iz točke 1. ovoga Zaključka.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

Obrazloženje

Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (Narodne novine, broj 63/07) usvojena je od strane Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 5. lipnja 2007. godine (u daljnjem tekstu Nacionalna strategija).

Nacionalna strategija je središnji strateški dokument usmjeren stvaranju uvjeta za aktivno uključivanje i ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu, poštivanje njihovog urođenog dostojanstva i uvažavanje posebnih interesa, te sprečavanje bilo kakve diskriminacije i snaženje svih oblika društvene solidarnosti. Nacionalna strategija predstavlja krovni dokument politike prema osobama s invaliditetom koja izjednačavanje mogućnosti definira u 15 područja povezanih s različitim dimenzijama kvalitete života i sustava pružanja usluga za građane.

Nacionalna strategija sadrži analizu stanja, kao i specifične ciljeve za svako područje, definira mjere, nositelje i sunositelje provedbe mjera, provedbene aktivnosti za svaku pojedinu mjeru, rokove i indikatore provedbe te izvore sredstava.

U Nacionalnoj strategiji zadana je 101 mjera, razrađena kroz 298 provedbenih aktivnosti u ukupno 15 područja djelovanja:

1. Obitelj
2. Život u zajednici
3. Odgoj i obrazovanje
4. Zdravstvena zaštita
5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje
6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost
7. Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje
8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja
9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti
10. Sudjelovanje u kulturnom životu
11. Sudjelovanje u političkom životu
12. Istraživanje i razvoj
13. Rekreacija, razonoda i šport
14. Udruge osoba s invaliditetom u civilnom društvu
15. Međunarodna suradnja

Ministarstvo socijalne politike i mladih je sukladno Završnim odrednicama Nacionalne strategije izradilo Izvješće o provedbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine u 2013. godini (u daljnjem tekstu: Izvješće).

Navedeno Izvješće obuhvaća pregled postignutih rezultata i najvažnijih aktivnosti provedenih po pojedinim područjima djelovanja i mjerama, te prikaz utrošenih sredstava za provedbu mjera Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine na nacionalnoj te lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini.

Iz dostavljenih izvješća o provedbi Nacionalne strategije na nacionalnoj i lokalnoj razini u 2013. godini vidljivi su pomaci u određenim područjima Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, dok u nekim područjima nisu

provedene značajnije aktivnosti (osim onih redovnih) zbog ograničenih proračunskih sredstava jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Ipak, može se utvrditi da je u svim područjima djelovanja nastavljeno provođenje redovnih aktivnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom.

Nositelji i sunositelji su za provedbu mjera osiguravali sredstva iz Državnog proračuna, sredstava iz europskih fondova, iz dijela prihoda od igara na sreću, sredstava proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a dio sredstva utrošen je u okviru sredstava za redovnu djelatnost stoga nisu u mogućnosti iskazati precizan iznos utrošenih sredstava u svrhu provedbe mjera Nacionalne strategije.

Sve do sada ostvareno upućuje na ustrajnost u daljnjoj provedbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, potrebu nastavka donošenja i prilagodbe lokalnih strategija kao i operativnih planova na nacionalnoj razini te potrebu nastavka provedbe aktivnosti usmjerenih unapređivanju povezivanja vertikalne i horizontalne koordinacije provedbe, ali i intenzivnije implementiranje Konvencije o pravima osoba s invaliditetom kako u nacionalno zakonodavstvo tako i u strateške dokumente na nacionalnoj i lokalnoj razini.

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI NACIONALNE
STRATEGIJE IZJEDNAČAVANJA
MOGUĆNOSTI
ZA OSOBE S INVALIDITETOM
OD 2007. DO 2015. GODINE**

u 2013. godini

kolovoz 2014. godine

Sadržaj

UVOD	3
KOORDINACIJA PROVEDBOM NACIONALNE STRATEGIJE NA NACIONALNOJ RAZINI	3
1.1. Vertikalna koordinacija s tijelima nositeljima mjera.....	3
1.2. Horizontalna koordinacija s tijelima nositeljima mjera na nacionalnoj razini	3
PRIKAZ POSTIGNUTIH REZULTATA U PROVEDBI MJERA NA NACIONALNOJ RAZINI sukladno Okviru za praćenje provedbe Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007. – 2015.	4
2.1. Obitelj.....	4
2.2. Život u zajednici.....	5
2.3. Odgoj i obrazovanje	6
2.4. Zdravstvena zaštita.....	8
2.5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje	11
2.6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost.....	12
2.7. Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad.....	14
2.8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja	19
2.9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti	22
2.10. Sudjelovanje u kulturnom životu	22
2.11. Sudjelovanje u političkom i javnom životu.....	24
2.12. Istraživanje i razvoj	25
2.13. Rekreacija, razonoda i šport.....	27
2.14. Udruga osoba s invaliditetom u civilnom društvu	27
2.14. Međunarodna suradnja	29
KOORDINACIJA PROVEDBOM NACIONALNE STRATEGIJE NA PODRUČNOJ (REGIONALNOJ) I LOKALNOJ RAZINI.....	29
PRIKAZ POSTIGNUTIH REZULTATA U PROVEDBI MJERA U JEDINICAMA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE sukladno Okviru za praćenje provedbe Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom	29
2007. – 2015.....	29
2.2. Život u zajednici.....	29
2.3. Odgoj i obrazovanje	31
2.4. Zdravstvena zaštita.....	34
2.5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje	35
2.6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost.....	35
2.7. Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad.....	38
2.8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja	39
2.9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti	40
2.10. Sudjelovanje u kulturnom životu	41
2.11. Sudjelovanje u političkom i javnom životu.....	42
2.13. Rekreacija, razonoda i šport.....	42
2.14. Udruga osoba s invaliditetom u civilnom društvu	44
ZAKLJUČAK	46
PRILOZI.....	47

UVOD

Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine (Narodne novine, broj 63/07) usvojena je od strane Vlade Republike Hrvatske na sjednici održanoj 5. lipnja 2007. godine (u daljnjem tekstu Nacionalna strategija).

Nacionalna strategija je središnji strateški dokument usmjeren stvaranju uvjeta za aktivno uključivanje i ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu, poštivanje njihovog urođenog dostojanstva i uvažavanje posebnih interesa, te sprečavanje bilo kakve diskriminacije i snaženje svih oblika društvene solidarnosti. Nacionalna strategija predstavlja krovni dokument politike prema osobama s invaliditetom koja izjednačavanje mogućnosti definira u 15 područja povezanih s različitim dimenzijama kvalitete života i sustava pružanja usluga za građane.

KOORDINACIJA PROVEDBOM NACIONALNE STRATEGIJE NA NACIONALNOJ RAZINI

1.1. Vertikalna koordinacija s tijelima nositeljima mjera

Ministarstvo socijalne politike i mladih, kao nositelj zadaće vertikalne i horizontalne koordinacije, uz provođenje dijela mjera, koordiniralo je provedbom i upravljalo procesom izrade objedinjenog Izvješća o provedbi Nacionalne strategije. Stoga je na godišnjoj osnovi osiguravalo smjernice i prikupljalo izvješća od svih nositelja i sunositelja mjera Nacionalne strategije. Sukladno Nacionalnoj strategiji, Ministarstvo socijalne politike i mladih kao glavni koordinator provedbe navedenog strateškog dokumenta, u suradnji s tijelima državne uprave, krajem 2013. godine pristupilo je izradi Operativnog plan provedbe Nacionalne strategije za 2014. i 2015. godinu te je u tijeku donošenje istog. Prilikom izrade Operativnog plana vodilo se računa o tome da se utvrde prioritete za preostalo dvogodišnje razdoblje (2014. i 2015.) kako bi se usmjerila i ubrzala provedba mjera Nacionalne strategije do izrade nove strategije te da predložene aktivnosti budu realne i provedive. U izradi Operativnog plana aktivno je sudjelovalo 18 koordinatora nositelja mjera.

1.2. Horizontalna koordinacija s tijelima nositeljima mjera na nacionalnoj razini

Važan preduvjet horizontalne koordinacije je kontinuirana i dvosmjerna razmjena informacija između provoditelja politike koji djeluju u različitim tijelima državne uprave i lokalne i područne (regionalne) samouprave. Tako **Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja** izvještava da je suradnja između Ministarstva i županija te Grada Zagreba ostvarena na razini prikupljanja i dostave podataka u predviđenom roku, ali također navode poteškoće s kojima se susreću već četvrtu godinu prilikom prikupljanja podataka od županija i Grada Zagreba. **Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske** u procesu provedbe mjera i odgovarajućih aktivnosti iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom razvija i unapređuje partnersku suradnju i koordinaciju s Povjerenstvom Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, tijelima državne uprave, organizacijama civilnog društva i predstavnicima osoba s invaliditetom. **Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske** organizirao je niz događanja u svrhu nastavka i daljnjeg unapređenja suradnje s organizacijama civilnog društva (primjerice, tijekom 2013. godine održano je 6 radionica za pripremu projektnih prijedloga u sklopu programa Europa za građane, organizirane su 4 rasprave i 3 predstavljanja programa na kojima su sudionici upoznati s Europskom godinom građana, Info dani o natjecajima za potpore iz sredstava proračuna i dijela prihoda od igara na sreću za 2013. godinu, te Dani otvorenih vrata udruga 2013. na kojima je 430 udruga predstavilo svoj rad i projekte koje provode). **Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske** izvještava o kontinuiranoj suradnji sa Zajednicom Saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH. **Ministarstvo zdravlja** izvještava o kontinuiranom praćenju aktivnosti iz područja zdravstvene zaštite i suradnji s djelatnicima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, i stručnjacima Hrvatskog liječničkog zbora i udrugama koje se bave osobama s invaliditetom. **Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava** je tijekom 2013. godine aktivno radilo na izradi i donošenju novog Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s

invaliditetom (NV broj 157/13) u partnerstvu s Radnom skupinom sastavljenom od 17 tijela (tijela državne uprave, tijela s javnim ovlastima, socijalnih partnera te organizacija civilnog društva). U okviru svog redovnog djelokruga, Ministarstvo rada i mirovinskog sustava pratilo je rad i surađivalo s Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom te Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, koji su izravni provoditelji pojedinih mjera.

**PRIKAZ POSTIGNUTIH REZULTATA U PROVEDBI MJERA NA NACIONALNOJ
RAZINI sukladno Okviru za praćenje provedbe Nacionalne strategije izjednačavanja
mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007. – 2015.**

2.1. Obitelj

Mjera 1. Međuresornom suradnjom kontinuirano organizirati aktivnosti s ciljem promicanja obiteljskih vrijednosti i senzibilizacije javnosti

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Mjera 2. Osigurati osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji što neovisnije planiranje života

Mjera 3. Osigurati osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima privatnost

Mjera 4. Pripremati djecu s teškoćama u razvoju i mlade osobe s invaliditetom za partnerske odnose, roditeljstvo i obiteljski život

Mjera 5. Osigurati različite oblike kvalitetne izvaninstitucijske podrške osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji radi omogućavanja slobode izbora

Mjera 6. Provoditi edukaciju i informiranje roditelja djece s teškoćama u razvoju, kao i roditelja s invaliditetom te članova njihovih obitelji

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih kontinuirano provodi aktivnosti u svrhu razvijanja usluga u zajednici i osiguravanja izvaninstitucijske podrške djeci s teškoćama u razvoju/osobama s invaliditetom i njihovim obiteljima. Putem ustanova socijalne skrbi (centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi, obiteljski centri) dostupan je širok raspon usluga usmjerenih poboljšanju kvalitete života obitelji, što uključuje i pružanje savjetodavne i stručne pomoći, a vrlo su značajni i trogodišnji programi udruga koji pružaju usluge asistencije osobama s invaliditetom, za koje Ministarstvo osigurava financijsku potporu iz Državnog proračuna i dijela prihoda od igara na sreću. Za navedenu uslugu (OA) u 2013. godini osigurana je financijska potpora za 78 udruga osoba s invaliditetom u iznosu od 31.698.189,29 kuna (631 korisnik usluge osobne asistencije). Za gluhe i gluhoslijepe osobe Ministarstvo socijalne politike i mladih je u suradnji s 27 udruga gluhih i gluhoslijepih osobe kroz trogodišnje programe u 2013. godini osiguralo uslugu tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika. Navedenu uslugu pružala su 52 zaposlena tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika za što je u prethodnoj godini osigurano 3.513.144,50 kuna. U 2013. godini, prvi je puta kroz trogodišnje projekte osigurana usluga 16 videćih pratitelja te je u tu svrhu utrošeno 1.045.183,00 kn. U svrhu osiguravanja širenja mreže ovih usluga, MSPM je osiguralo i sredstva iz fondova EU za koje će natječaji biti raspisani već početkom 2014. godine. Također je potrebno naglasiti kako su novim Zakonom o socijalnoj skrbi (NV broj 157/13) koji je izrađen i donesen u 2013. godini, a stupio na snagu početkom 2014. godine, stvoreni uvjeti za osnivanje Centra za pružanje usluga u zajednici, nove vrste ustanove putem koje se trebaju razvijati izvaninstitucionalni oblici skrbi. Novi Zakon predvidio je donošenje i niza pravilnika kojima će biti regulirano i bolje uređeno pružanje socijalnih usluga u zajednici. Neki pravilnici su novina i donose se po prvi puta. Nadalje, tijekom 2013. godine pristupilo se reformi obiteljskog zakonodavstva te se izrađivao novi Obiteljski zakon. Zakon je donesen i objavljen u Narodnim novinama, broj 75/14. Novim Zakonom redefiniran je koncept skrbničke zaštite u pogledu opsega lišenja poslovne sposobnosti te je napušten postojeći institut „roditeljske skrbi nakon punoljetnosti“. Nadalje, propisana je obveza djelomičnoga lišenja poslovne sposobnosti kao pravilo i to samo u dijelovima u kojima je to doista potrebno za zaštitu prava šticećenika, a institut potpunog lišenja poslovne sposobnosti je ukinut. Novi Zakon omogućuje da za skrbnika bude imenovano i više od jedne osobe, kao i da se imenuje zamjenik skrbniku čime je moguće spriječiti „zastoj“ u obavljanju

poslova skrbnika u slučajevima trenutne spriječenosti skrbnika. Ujedno se uvodi zakonska obveza poštivanja izraženih stavova i želja štíćenika te omogućava svakoj osobi da u vrijeme postojanja poslovne sposobnosti imenuje osobu koju bi želio imati za skrbnika. Time se u hrvatski pravni sustav uvodi institut anticipiranih naredbi. Nadalje, uvode se zakonske odredbe o osnivanju Centra za posebno skrbništvo kao javne ustanove čiji će zaposlenici biti imenovani posebnim skrbnicima djeci i osobama lišenim poslovne sposobnosti u postupcima pred sudovima. Na taj način osigurava se adekvatna zaštita ovih osoba u postupcima pred nadležnim sudovima sukladno međunarodnim dokumentima, odnosno osigurava se njihovo zastupanje od strane stručnjaka osobito senzibiliziranih za rad s ovom populacijom, neovisno o roditeljima i centru za socijalnu skrb. Pored navedenog, Ministarstvo je u svrhu informiranja izradilo *Registar prava osoba s invaliditetom* koji je dostupan na službenim internetskim stranicama Ministarstva socijalne politike i mladih.

2.2. Život u zajednici

Mjera 1. Osigurati usklađeni pristup u pružanju kvalitetnih usluga podrške u zajednici

Mjera 2. Osigurati kvalitetne usluge u zajednici, te alternativne oblike smještaja koji omogućavaju prijelaz iz smještaja u ustanovama na život u zajednici

Mjera 3. Osigurati dopunske usluge i druge kapacitete s ciljem potpore obitelji

Mjera 4. Edukacija djelatnika javnih službi s ciljem kvalitetnijeg uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih je tijekom 2013. godine aktivno radilo na izradi i donošenju novog Zakona o socijalnoj skrbi koji je stupio na snagu 01.01.2014. godine, a kojim su uvedene brojne reforme u sustav socijalne skrbi s ciljem stvaranja pravednijeg, ujednačenog i transparentnijeg sustava. Novi *Zakon o socijalnoj skrbi* sadrži sljedeće promjene: novi kriteriji za ostvarivanje socijalnih pomoći i usluga, uspostavljanje standarda kvalitete socijalnih usluga, uspostavljanje uvjeta za provođenje deinstitutionalizacije i razvijanje novih izvaninstitucijskih usluga socijalne skrbi, izbor i poboljšanje usluga koje korisnik može ostvariti u procesima socijalne integracije, uspostava jedinstvenog registra korisnika socijalnih usluga i novčanih pomoći, sadržajno i normativno uređenje prava na pomoć i njegu u kući te usluga iz programa "Pomoć u kući" i "Dnevni boravak i pomoć u kući" na način da se predmetne usluge definiraju kao jedinstveno pravo/ usluga, te jasno definirani kriteriji za ostvarivanje istih, zatim transparentan i pravedan način ugovaranja socijalnih usluga i definiranje jedinstvene metodologije za izračun cijene usluge, te uređen postupak za dodjelu ocjene o usklađenosti sa standardima socijalnih usluga pružateljima usluga u mreži. Nadalje, u 2013. godini izmijenjen je i dopunjen Zakon o volonterstvu (izmjene i dopune *NV broj 22/13*) u koji je uvršteno načelo inkluzivnog volontiranja koje propisuje da je svaki organizator volontiranja dužan osobitu pozornost posvetiti osiguranju jednakih uvjeta volontiranja, s posebnim naglaskom na uključivanje pripadnika socijalno isključenih skupina stanovništva, a s ciljem njihova socijalnog osnaživanja. Za navedeno područje u 2013. godini utrošeno je ukupno 1.000.000,00 kuna. Pored aktivnosti usmjerenih reformi zakonodavstva socijalne skrbi, Ministarstvo socijalne politike i mladih je u 2013. godini u odnosu na prethodnu godinu, dodatno financiralo 11 pružatelja izvaninstitucijskih usluga namijenjenih osobama s invaliditetom ukupnim iznosom od 2.234.978,83 kn. Od toga, za usluge organiziranog stanovanja Ministarstvo socijalne politike i mladih je sklopilo ugovore o međusobnim odnosima za 51 korisnika organiziranog stanovanja (utrošeno 1.227.859,12 kn), 80 korisnika poludnevnog boravka (utrošeno 918.044,20 kn) te 3907 usluga povremenog boravka (logoterapije, psihološke podrške i psihosocijalne rehabilitacije) za djecu s višestrukim oštećenjima (utrošeno 89.075,00 kn). Nadalje, u 2013. godini započet je proces transformacije i deinstitutionalizacije Centra za rehabilitaciju Stančić i Centra za rehabilitaciju Zagreb kao dvije najveće ustanove za rehabilitaciju osoba s intelektualnim teškoćama u RH. Od početka provođenja projekta deinstitutionalizirana je 51 osoba s intelektualnim teškoćama iz CZR Stančić i 59 osoba s intelektualnim teškoćama CZR Zagreb (od čega 5 djece), a koje su korisnici tjednog i stalnog smještaja. Nadalje, u svrhu promicanja izvaninstitucijskih oblika skrbi, a sukladno ugovorima o međusobnim odnosima s pet drugih (privatnih) osnivača koji se primjenjuju od 1. siječnja 2012 godine, u 2013. godini odobrena su sredstva u iznosu od 2.708.316,20 kn. **Ured za udruge** izvještava da je u travnju 2013. objavio Upitnik s ciljem prikupljanja informacija

o neprofitnim organizacijama pružateljima ili potencijalnim pružateljima socijalnih usluga u Hrvatskoj te njihovim postojećim kapacitetima. Na poziv za ispunjavanje upitnika o kapacitetima udruga kao pružatelja socijalnih usluga odazvalo se 119 udruga iz Republike Hrvatske. Rezultati upitnika su korišteni pri implementaciji projekta Ministarstva socijalne politike i mladih pod nazivom „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga“, a također bi trebali poslužiti u daljnjim postupcima planiranja raspodjele sredstava raspoloživih za organizacije civilnog društva koje pružaju socijalne usluge u lokalnim zajednicama, razvoju sustava praćenja i kontinuiranog unapređivanja kvalitete socijalnih usluga. (Puno izvješće zajedno s grafičkim prikazom najzanimljivijih informacija kroz Infografiku dostupno je na <http://www.uzuvrh.hr/vijest.aspx?pageID=1&newsID=2652>.) Vezano uz mjeru 4., potrebno je istaknuti kako se kontinuirano organiziraju i održavaju tečajevi, edukacije, seminari i edukativne radionice za djelatnike javnih službi u svim sustavima, a s ciljem što kvalitetnijeg pružanja usluga korisnicima.

2.3. Odgoj i obrazovanje

Mjera 1. Unaprijediti zakonodavni okvir usmjeren na odgojno-obrazovnu uključenost djece i učenika s teškoćama u razvoju te odraslih osoba s invaliditetom, koji će jamčiti prava jednakih mogućnosti s obzirom na sposobnosti

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da je u 2013. godini izrađen Nacrt prijedloga *Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama* te je provedena javna rasprava. Nacrt prijedloga *Pravilnika* temelji se na načelima inkluzivnog obrazovanja te omogućava obrazovanje učenika s teškoćama prema njihovim sposobnostima, sklonostima i potrebama, prvenstveno u redovnom sustavu odgoja i obrazovanja, uz odgovarajuće mjere potpore u različitom opsegu.

Mjera 2. Izraditi Hrvatski nacionalni obrazovni standard za sve razine obrazovanja u cilju razvoja sveobuhvatnog sustava odgoja i obrazovanja djece i učenika s teškoćama u razvoju

Ova mjera je provedena (rok provedbe aktivnosti - 2007 i 2008. godina).

Mjera 3. Osigurati cjeloživotno učenje osobama s invaliditetom s ciljem učinkovite prohodnosti između faza obrazovanja, te između obrazovanja i zapošljavanja

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da je 2. ožujka 2013. godine stupio na snagu Zakon o hrvatskom kvalifikacijskom okviru („Narodne novine“, broj 22/13). Hrvatski kvalifikacijski okvir je reformski instrument kojim se uređuje cjelokupni sustav kvalifikacija na svim obrazovnim razinama u Republici Hrvatskoj kroz standarde kvalifikacija temeljene na ishodima učenja i usklađene s potrebama tržišta rada, pojedinca i društva u cjelini. U tijeku je izrada Registra HKO-a kao ključnog instrumenta osiguravanja kvalitete u kojem će se nalaziti standardi kvalifikacija povezani sa standardima zanimanja. Naime, za svako zanimanje u Registru će biti navedene pripadajuće kompetencije, odnosno ishodi učenja, povezane s određenom kvalifikacijom. Sukladno Zakonu o HKO-u, u tijeku je i izrada dokumenta koji će regulirati sustav vrednovanja neformalnog i informalnog učenja. Nadalje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih organizirala je XII. Državnu smotru radova učenika s teškoćama koja je održana 18. i 19. travnja 2013. godine, u Školi za odgoj i obrazovanje – Pula, a glavni pokrovitelj Smotre bila je Istarska županija. Smotra je bila namijenjena učenicima s teškoćama koji se obrazuju za strukovna zanimanja u srednjim školama i Centrima za odgoj, obrazovanje i osposobljavanje u svim županijama Republike Hrvatske, a glavni joj je cilj poticanje zapošljavanja ovih učenika. **Hrvatski zavod za zapošljavanje** izvještava da su u 2013. godini ključni dionici u području zapošljavanja započeli rad na izradi standarda zanimanja s ciljem definiranja kompetencija potrebnih za uspješno obavljanje poslova. U cilju osiguravanja dostupnosti i pristupačnosti usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja, Hrvatski zavod za zapošljavanje je tijekom 2013. godine uspostavio Centre za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) u osam gradova Republike Hrvatske – Šibenik, Zadar, Zagreb, Varaždin, Koprivnica, Slavonski Brod, Osijek i Vukovar. Centri su uspostavljeni prema načelu razvoja suradnje s

regionalnom odnosno lokalnom zajednicom i pružaju sve informacije o obrazovnim mogućnostima i mogućnostima zapošljavanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Mjera 4. Osigurati studijske programe i trajni profesionalni razvoj odgojno-obrazovnih djelatnika na svim razinama za stjecanje kompetencija za rad s djecom s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da je u 2013. godini, u cijeloj Republici Hrvatskoj, Agencija za odgoj i obrazovanje održala 247 stručna skupa vezana za unapređivanje odgoja i obrazovanja djece i mladih s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama, na kojima je sudjelovalo 9 994 odgojno-obrazovnih djelatnika. Za šk. godinu 2012./2013., Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izdalo je suglasnost za ukupno 455 pomoćnika u nastavi koji pružaju pomoć 728 učenika s teškoćama. 10 pomoćnika u nastavi angažirano je za učenike s oštećenjem sluha.

Mjera 5. Podupirati suradnju između državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi omogućavanja jednakosti pristupa predškolskom odgoju i školovanju na svim razinama, s posebnim naglaskom na unapređenju stanja u manjim sredinama (seoska, otočna, brdsko-planinska, demografski ugrožena i ratom pogođena područja)

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da je do sada u Republici Hrvatskoj od 2.119 osnovnoškolskih objekata, 7% u potpunosti prilagođeno (ulaz, dizalo, sanitarni čvor, dvorana), a 26% objekata je djelomično prilagođeno. Prilagođeni ulaz u školsku zgradu ima 40% osnovnoškolskih objekata od čega 22% ima rampu. Kako bi se učenicima omogućilo neometano kretanje između katova, 10% objekata na kat ili s više katova ima dizalo ili platformu. U osnovnoškolskim ustanovama prilagođene su i športske dvorane. Pristup bez prepreka ima 55% školskih športskih dvorana, dizalo 1%, a u 2% škola su podizne platforme. U skladu s potrebama, Ministarstvo provodi projekt „Mreža škola bez arhitektonskih barijera“ kojemu je cilj prostorno prilagoditi dovoljan broj škola u svakoj županiji radi ravnomjerne dostupnosti školovanja učenicima s većim motoričkim teškoćama kako bi ostvarili svoje pravo na školovanje u blizini mjesta stanovanja i odrastanje u vlastitoj obitelji. Na interaktivnoj satelitskoj karti Hrvatske postavljena je *e-Mapa odgojno-obrazovnih ustanova u RH* (<http://mreza-skola.mzos.hr/> (radna verzija) koja sadrži detaljne podatke za više od 2.700 odgojno-obrazovnih ustanova.

Mjera 6. Osigurati infrastrukturnu potporu učenicima s teškoćama u razvoju

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava kako je Nacrtom prijedloga *Pravilnika o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama* reguliran stručni tim kao mobilna multidisciplinarna služba potpore redovitim odgojno-obrazovnim ustanovama u radu s učenicima s teškoćama čiji program rada odobrava Agencija za odgoj i obrazovanje. Stručni tim djeluje pri posebnim Centrima za odgoj i obrazovanje, nudeći savjetodavni rad školama diljem Hrvatske, sukladno njihovim iskazanim potrebama. Tijekom školske godine 2012./2013., Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izdalo je suglasnost za ukupno 455 pomoćnika u nastavi koji pružaju pomoć 728 učenika s teškoćama, a 10 pomoćnika u nastavi angažirano je za učenike s oštećenjem sluha (vidi Prilog 1). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta u 2013. godini po prvi je put raspisalo Javni poziv kojim se dodjeljuju bespovratna sredstava udrugama koje pružaju usluge pomoći pri uključivanju učenika s teškoćama u odgojno-obrazovni proces za razdoblje od 1. rujna 2013. do 31. prosinca 2013., a sukladno dogovoru Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta s Ministarstvom socijalne politike i mladih koje je do sada provodilo Natječaj za asistente u nastavi. Od 49 prijavljenih udruga na Javni poziv, sredstva su odobrena za 34 udruge što uključuje 150 pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama. Ukupna vrijednost dodijeljenih sredstava udrugama iznosi 1.950.000,00 kuna. S udrugama je sklopljen dodatak ugovora kojim se produžava razdoblje provedbe projekta do 30. lipnja 2014. godine i osiguravaju dodatna bespovratna sredstva u ukupnom iznosu od 2.925.000,00 kuna (vidi Prilog 2). U 2013. godini pet nakladnika podnijelo je 21 zahtjev za odobravanje udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava za potrebe slijepih učenika na Braillevom pismu. Stručna povjerenstva pozitivno su prosudila 13 udžbenika za osnovnu školu, 4 udžbenika za gimnaziju, kao i 4

udžbenika za strukovne škole. Od 21 naslova udžbenika, 18 je u tiskanom izdanju, a dva udžbenika i radna bilježnica pripremljeni su kao Brailleovo digitalno izdanje knjige koje se čita uz pomoć Brailleovih elektroničkih uređaja (vidi Prilog 3). Nadalje, ukupan broj djece s teškoćama uključene u dječje vrtiće i druge pravne osobe koji provode programe predškolskog odgoja Republike Hrvatske na početku pedagoške godine 2013./2014. bio je 5.972 (5,46%) (vidi Prilog 4). U sustav je integrirano 5.370 djece, a u posebnim skupinama je 602 djece. Pravo na sufinanciranje ostvaruje 1.826 djece od čega je 1.224 djece integrirano u redovite skupine, a 602 djece je u posebnim skupinama. U predškolskim ustanovama je i 268 djece s teškoćama bez dokumentacije. U šk. godini 2013./2014. od ukupnog broja učenika (N=327.895) u osnovnim školama bilo je 18.385 (5,56%) učenika s teškoćama. U redovitim je razrednim odjelima bilo integrirano 4,79% učenika s teškoćama. Od toga je 7.487 (2,28%) učenika s individualiziranim pristupom poučavanja, a 8.121 (2,48%) pohađa nastavu po prilagođenom programu. U osnovnim školama, u školskoj godini 2013./2014., u navedeni je oblik školovanja uključeno 733 učenika i učenica, a u posebnim razrednim odjelima su 72 učenika. Odnosno, u redovitim je školama ukupno 16.464 učenika s teškoćama ili 89,55% učenika s teškoćama osnovnoškolske dobi. U posebne ustanove uključeno 2.269 učenika s teškoćama u razvoju (vidi Prilog 5., 6. i 7). Ukupno je bilo 298 studenata s invaliditetom na fakultetima i visokim učilištima u akademskoj godini 2012./2013., što je povećanje u odnosu na akademsku godinu 2011./2012. kada je bilo upisano 289 studenata s invaliditetom. Za akademsku godinu 2012./2013., Nacionalna zaklada za potporu učeničkom i studentskom standardu (NZPUS) je dodijelila ukupno 54 stipendije studentima s invaliditetom u mjesečnom iznosu od 1.000,00 kuna. U 2013. godini, u sustavu stipendiranja MZOS-a bilo je ukupno 6 studenata s invaliditetom, u mjesečnom iznosu od 500,00, 700,00 ili 800,00 kuna, ovisno o vrsti smještaja studenata tijekom studija. U svrhu stipendiranja studenata s invaliditetom (MZOS) utrošeno je u 2013. godini 38.900,00 kuna, a NZPUS je utrošio u istoj godini cca 54.000,00 kuna. Nadalje, u sustavu potpora MZOS-a, za troškove prijevoza studenata s invaliditetom u 2013. godini bilo je 112 korisnika - studenata s invaliditetom u mjesečnom iznosu u visini od 500,00 kuna te je utrošeno 506.500,00 kuna (što je smanjenje u odnosu na 2012. godinu kada je utrošeno 632.000,00 kuna). Također je tijekom 2013. godine u sustavu potpore za naknadu dijela troškova školarine bilo ukupno 9 studenata poslijediplomskih studija s invaliditetom s time da je za dvoje studenata poslijediplomskih studija s invaliditetom zatražen zahtjev za doznakom sredstava na ime troškova školarine po upisanom semestru od visokog učilišta. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta je u 2013. godini za naknadu dijela troškova školarine za upisani semestar poslijediplomskog studija studenata s invaliditetom ukupno doznačilo 47.763,42 kune. Kroz opće akte MZOS-a omogućena je prednost (dodatni bodovi) pri smještaju studenata s invaliditetom u studentske domove te izravan smještaj za studente s invaliditetom od 1. do 5. kategorije invaliditeta (iznad 50% tjelesnog oštećenja), uključujući i studente s invaliditetom na poslijediplomskome sveučilišnom studiju. U školskoj godini 2012./2013., za 168 učenika koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti nisu mogli polaziti nastavu, odobrena je nastava u kući u 120 škola. Broj učenika tijekom godine se mijenja i ovisi o potrebama učenika/ca (vidi Prilog 8).

2.4. Zdravstvena zaštita

Mjera 1. Osigurati kvalitetniju zdravstvenu zaštitu djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava da važeći Plan i program mjera zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja („Narodne novine“ broj 126/06 i 156/08), sadrži između ostalog: Program mjera zdravstvene zaštite u općoj/obiteljskoj medicini, Program mjera za djelatnost zdravstvene zaštite predškolske djece, Program mjera za djelatnost patronažne zdravstvene zaštite, Program mjera za djelatnost preventivno-odgojnih mjera za zdravstvenu zaštitu školske djece i studenata, Program mjera za djelatnost zdravstvene zaštite mentalnog zdravlja. Za svaku pojedinu mjeru detaljno je razrađen plan provedbe s nositeljima provedbe. Tijekom 2013. godine provodile su se aktivnosti usmjerene izradi hodograma za ranu dijagnostiku poremećaja iz autističnog spektra (u daljnjem tekstu: PAS). Ministarstvo zdravlja razmatralo je prijedloge za unapređivanje zdravstvenog sustava za potrebe osoba s PAS. Aktivnosti Radne skupine Ministarstva zdravlja bile su usmjerene rješavanju pitanja vezanih za autizam u kontekstu zdravstvenog sustava, uključujući i algoritam dijagnostike autizma te

povezivanje s ostalim sustavima. Nadalje, HZZO je ugovorio provođenje određenih posebnih programa dentalnih zahvata u općoj anesteziji za osobe s invaliditetom sa svim zdravstvenim ustanovama koje su dostavile HZZO-u ponudu za obavljanje ovog oblika zdravstvene zaštite te su za isto u 2013. godini osigurana određena financijska sredstva. Na području Republike Hrvatske pružanje dentalnih zahvata u općoj anesteziji za osobe s invaliditetom u sklopu posebnih programa provode: Klinička bolnica Dubrava (195.030,00 kn), Klinički bolnički centar Osijek (195.030,00 kn), Klinički bolnički centar Rijeka (195.030,00 kn), Opća bolnica Pula (159.835,00 kn), Dom zdravlja Dubrovnik (113.472,00 kn) i Stomatološka poliklinika Split (178.636,33 kn). Također, u sklopu posebnih programa dječje dobi osigurano je financiranje psihološkog savjetovališta za roditelje djece s teškoćama u razvoju u specijaliziranoj zdravstvenoj ustanovi Poliklinici za rehabilitaciju djece „Zlatni cekin“ iz Slavonskog Broda u visini od 81.558,00 kn. HZZO je provođenje stacionarne medicinske rehabilitacije u 2013. godini ugovorio sa 2 klinička bolnička centra, 12 specijalnih bolnica te 3 lječilišta s ukupno 2192 postelje te popratnim sadržajima specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene zaštite. U tijeku je stručna revizija Pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za bolničko liječenje medicinskom rehabilitacijom i fizikalnom terapijom u kući kojim su regulirana prava te uvjeti provođenja medicinskog rehabilitacijskog programa s ciljem da se omogući bolja dostupnost stacionarne rehabilitacije kao i poboljšanje kvalitete rehabilitacijskih programa.

Mjera 2. Kontinuirano provoditi preventivne programe u cilju promicanja zdravlja i sprečavanje nastanka invaliditeta i težih oštećenja zdravlja

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava da je HZZO u razdoblju od 1. travnja 2013. godine kroz Novi model ugovaranja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti uveo provođenje i praćenje preventivnih aktivnosti kroz preventivni program u djelatnosti opće/obiteljske medicine u cilju smanjenja prekomjerne tjelesne težine, ranog otkrivanja oboljelih od šećerne bolesti, prevencije pušenja te prevencije prekomjerne konzumacije alkohola za sve dobne skupine opredijeljenih osiguranih osoba. HZZO je, također uveo praćenje bolesnika, oboljelih od hipertenzije, šećerne bolesti, astme i KOPB-a u djelatnosti opće/obiteljske medicine kroz panele kao alat za kontrolu najčešćih kroničnih bolesti u populaciji u svrhu prevencije komplikacija te invaliditeta. Od Nacionalnih preventivnih programa ranog otkrivanja zloćudnih bolesti provode se Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke i Nacionalni program ranog otkrivanja raka debelog crijeva, i od 1. prosinca 2012. godine na nacionalnoj razini se provodi Nacionalni program prevencije raka vrata maternice tako da se sve žene u dobi 25 do 64 godina pozivaju na uzimanje uzorka za PAPA test. Vezano uz provođenje spomenutih programa, HZZO je sklopio ugovore sa zdravstvenim ustanovama i privatnim zdravstvenim radnicima i to na primarnoj razini zdravstvene zaštite u djelatnosti zdravstvene zaštite žena te na specijalističko – konzilijarnoj razini zdravstvene zaštite u djelatnosti radiologije (mamografija), u djelatnosti interne medicine i opće kirurgije (kolonoskopija) i u djelatnosti citologije (PAPA test) te su se navedeni programi provodili i u 2013. godini.

Mjera 3. Kontinuirano usklađivati Pravilnik o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na ortopedska i druga pomagala sa suvremenim dostignućima tehničkih i medicinskih znanosti, te iskustvima osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava o usklađivanju legislative s dostignućima na polju ortopedskih i drugih pomagala uz redovito praćenje novosti i napretka u toj grani. U 2013. i 2014. godini usvojeno je nekoliko izmjena i dopuna Pravilnika o ortopedskim i drugim pomagalima ("Narodne novine", broj 7/12., 14/12., 23/12., 25/12., 45/12., 69/12., 85/12., 92/12., 119/12., 147/12., 21/13., 38/13., 93/13., 119/13., 125/13., 129/13., 136/13., 141/13., 154/13., 11/14. i 12/14.) kojim je regulirana primjena istih. Navedenim su pravilnikom obuhvaćena područja ortopedskih pomagala, očnih pomagala, slušnih pomagala, tiflotehničkih pomagala, surdotehničkih pomagala, te stomatoloških pomagala namijenjenih poboljšanju oštećenih funkcija, ublažavanju ili otklanjanju tjelesnog oštećenja ili nedostatka organa i organskih sustava, odnosno nadomještavanju anatomskih ili fizioloških funkcija nakon oštećenja izazvanih bolešću ili ozljedom. Osim adekvatne opskrbe ortopedskim ili drugim pomagalima, HZZO sklapa ugovore s licenciranim isporučiteljima (posjeduju rješenje Agencije za lijekove i medicinske

proizvode i upisani su u očevidnik proizvođača medicinskih proizvoda) koji su u obvezi osigurati kontinuiranu opskrbu, servis i popravke ortopedskih i drugih pomagala.

Mjera 4. Educirati zdravstvene djelatnike o posebnostima bolesti i stanja osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava da je tijekom 2013. godine HZJZ održao edukacije za polaznike poslijediplomske nastave iz epidemiologije, dodiplomske nastave na Medicinskom fakultetu iz izbornog predmeta: Kvaliteta života osoba s invaliditetom, a koji uključuje i teme o načinu uspostavljanja kontakta s osobama s invaliditetom te specifičnostima vezanim uz invaliditet. Krajem 2013. godine, ove edukacije su provedene i na Studiju Sestrinstva. Postoje planovi da se planirani edukativni modul, razvijen u HZJZ-u pokuša uvrstiti i u redovnu dodiplomsku nastavu na Medicinskom fakultetu iz predmeta Temelji liječničkog umijeća.

Ministarstvo zdravlja ističe da je kontinuirana edukacija svih radnika u zdravstvu obvezna. Edukativni zdravstveni programi provode se i u okviru projekata i programa udruga iz područja zdravstva i udruga osoba s invaliditetom koje se sufinanciraju u okviru natječaja ovog ministarstva.

Mjera 5. Pratiti podatke o provedenoj zdravstvenoj zaštiti djece s neurorizicima i implementirati ih

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava da je prema stanju na dan 28. 02. 2014. putem projekta „Činim dobro svaki dan“ i American Express kartice sa srcem, PBZ Card d.o.o. prikupio 2.527.157,80 kuna te je donirao sredstva za 14 bolnica diljem Hrvatske: od Specijalne bolnice za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama Goljak u Zagrebu, Opće bolnice Vukovar, Opće bolnice Ogulin, Županijske bolnice Čakovec, Kliničkog bolničkog centra Split, Opće bolnice Zabok, Kliničkog bolničkog centra Rijeka, Opće bolnice Karlovac, Opće bolnice Dubrovnik, Kliničke bolnice Sveti Duh u Zagrebu, Opće bolnice Virovitica do Kliničke bolnice Merkur i Opće bolnice Nova Gradiška. Tijekom 2013. godine PBZ Card d.o.o. je donirao Općoj bolnici Nova Gradiška iznos od 203.287,88 kuna namijenjen za kupnju medicinsko-tehničke opreme. Isporuka uređaja bila je u 2013. godini. Navedena sredstva donirana Općoj bolnici Nova Gradiška (203.287,88 kuna) bila su namijenjena za kupnju monitora vitalnih funkcija, transkutnog bilirubinometra te porođajnog kreveta, što će omogućiti kvalitetnije praćenje i liječenje djece s neurorizicima. U 2013. godini direktno iz rodilišta Klinike za ženske bolesti i porode Kliničkog bolničkog centra Zagreb (Petrova), upućeno je 103 djece na praćenje i rehabilitaciju u Specijalnu bolnicu za zaštitu djece s neurorazvojnim i motoričkim smetnjama Goljak u Zagrebu. U tijeku je provedba povezivanja svih ugovornih subjekata na centralni zdravstveni informatički sustav Hrvatske (CEZIH), te će po završetku potonjeg, biti olakšano izvješćivanje svih uključenih subjekata.

Mjera 6. Osigurati pristupačnost i informacijsku podršku za gluhe i slijepe osobe u zdravstvenim ustanovama (infrastrukturna potpora osobama s tjelesnim invaliditetom u zdravstvenim ustanovama)

Mjera 7. Opremiti zdravstvene ustanove i rehabilitacijske centre potrebnim funkcionalnim pomagalima

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Ministarstvo zdravlja izvještava da je do 13. ožujka 2014. godine prikupilo podatke od 97 zdravstvenih ustanova, i to od 37 domova zdravlja, 8 županijskih zavoda za hitnu medicinsku pomoć, 2 kliničke bolnice, 1 kliničkog bolničkog centra, 17 općih i županijskih bolnica, 13 zavoda za javno zdravstvo i 19 specijalnih bolnica. Tijekom 2013. godine za uklanjanje arhitektonskih barijera izdvojeno je 7.166.145 kn, za opremu 9.843.261 kn, ukupno 17.009.406 kn. U svega 19 zdravstvenih ustanova koje su dostavile podatke uvedena je djelomična ili osnovna informacijska podrška za gluhe i slijepe osobe, svega nekoliko ustanova navodi da je u potpunosti osiguralo arhitektonsku pristupačnost osobama s invaliditetom, dok je u većini ostalih ustanova ista provedena djelomično ili je osigurana samo osnovna arhitektonska pristupačnost osobama s invaliditetom u smislu prilaza zdravstvenim ustanovama ili dizala.

Mjera 8. Razmotriti postojeći sustav mjera zdravstvene zaštite te rehabilitacije za djecu s teškoćama u razvoju koja se odgajaju i obrazuju u redovitim, posebno odgojno-obrazovnim ustanovama i ustanovama socijalne skrbi, te izraditi odgovarajući program mjera

Ova mjera je provedena (rok provedbe - 2008. godina).

2.5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje

Mjera 1. Izraditi zakonsku podlogu za uvođenje novog prava u sustav socijalne skrbi - „skrb u obitelji“

Ova mjera je provedena (rok za provedbu aktivnosti definiranih - 2007. godina) .

Mjera 2. Redefinirati i objediniti sustav socijalnih usluga i novčanih davanja

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava kako je novim *Zakonom o socijalnoj skrbi* („NN“ broj 157/13) koji je stupio na snagu 01. siječnja 2014. godine uveden institut zajamčene minimalne naknade koji je objedinio četiri socijalne naknade: pomoć za uzdržavanje iz nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih, dvije opskrbnine iz nadležnosti Ministarstva branitelja i produženu novčanu naknadu iz nadležnosti Ministarstva rada i mirovinskog sustava.

Mjera 3. Podizati kvalitetu stručnog rada u ustanovama socijalne skrbi

Mjera 4. Osigurati sudjelovanje osoba s invaliditetom i/ili njihovih zakonskih zastupnika u izradi nacrtu propisa, te drugih dokumenata u sustavu socijalne skrbi

Mjera 5. Razviti sustav mobilnih službi podrške u lokalnoj zajednici

Mjera 6. Razviti sustav informiranja i edukacije osoba s invaliditetom i njihovih roditelja

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da se tijekom 2013. godine nastavilo s usklađivanjem standarda kvalitete u svim ustanovama socijalne skrbi čiji je osnivač Republika Hrvatska, u okviru Službe za upravljanje kvalitetom i stručno usavršavanje (redovita izvješća ustanova o usklađenosti sa standardima kvalitete socijalnih usluga). U 2013. godini, svi Centri za socijalnu skrb u RH povezani su u jedinstveni informatički sustav SocSkrb. Svrha uvođenja informacijsko-upravljačkog sustava jest podizanje kvalitete rada stručnih radnika u ustanovama socijalne skrbi, pravovremena dostava podataka o korisnicima i pravima koje ostvaruju, transparentnost u podnošenju zahtjeva, veća kontrola kroz mogućnost provjere informacija unutar drugih sustava te umanjjen rizik od prijave. Također je, za korisnike, pojednostavljen postupak ostvarivanja prava. Nadalje je potrebno spomenuti kako je u svibnju 2013. godine otvoren objekt na Firulama u Splitu, kao jedinica Centra za odgoj i obrazovanje "Juraj Bonači", za potrebe smještaja odraslih osoba s poremećajima iz autističnog spektra. Uz pružanje usluga smještaja, predviđeno je da se ovim osobama osiguraju usluge njege i brige o zdravlju, te psihosocijalne rehabilitacije za 25 osoba s poremećajem autističnog spektra (PAS), kao i usluge boravka za 40 osoba s PAS. Kako bi se stavio u funkciju ovaj dio objekta, dodatno je zaposleno 14 novih radnika. Ukupna vrijednost investicije na izgradnji i opremanju objekta Centra za odgoj i obrazovanje „Juraj Bonači“ na Firulama iznosila je 17.512.273,19 kn. Također je potrebno istaknuti kako je u veljači 2013. godine osnovana međuresorna radna skupina sastavljena od predstavnika Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta, Ministarstva zdravlja te Ministarstva socijalne politike i mladih koja ima zadatak predložiti pravno i financijsko odvajanje Centra za autizam na osnovama sveobuhvatne skrbi za djecu i odrasle osobe s autizmom kao i rješavanje problematike skrbi i usluga na području autizma. Pored navedenog, tijekom 2013. godine na službenim stranicama Ministarstva objavljen je i nadalje dostupan Registar prava za osobe s invaliditetom, kojim su objedinjena sva zakonska prava koja osobe s invaliditetom mogu ostvariti u RH u svim sustavima.

Mjera 7. Izraditi stručnu i analitičku podlogu o mogućnostima unapređenja prava s osnove invalidnosti, te predložiti donošenje odgovarajućih propisa

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava kako je tijekom 2013. godine izraden Nacrt prijedloga *Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja* koji su zajednički izradili Ministarstvo socijalne politike i mladih i Ministarstvo rada i mirovinskog sustava. Cilj Zakona je ujednačavanje postupanja u provođenju postupka vještačenja u različitim sustavima u Republici Hrvatskoj, odnosno uspostava jedinstvenog tijela vještačenja koje bi temeljem jedinstvene metodologije utvrđivalo tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja/funkcionalne sposobnosti/radnu i preostalu radnu sposobnost u svrhu ostvarivanja pojedinih prava u sustavu: socijalne skrbi, zdravstva, mirovinskog

osiguranja, obrazovanja, profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja, zaštite ratnih vojnih invalida i civilnih invalida rata, hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, te drugih područja u kojima se ostvaruju određena prava na temelju oštećenja zdravlja. Ministarstvo socijalne politike i mladih je tijekom 2013. godine izradilo i Nacrt prijedloga Zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj te će ovim zakonom po prvi puta gluhim i gluhoslijepim osobama omogućiti pravo na korištenje hrvatskog znakovnog jezika i ostalih sustava komunikacije, a u svrhu izjednačavanja mogućnosti pristupa socijalnom, ekonomskom i kulturnom okruženju te omogućavanju ravnopravnog ostvarivanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda. Također je važno istaknuti kako je novim Zakonom o socijalnoj skrbi na kojem se intenzivno radilo tijekom 2013. godine: ukinut smanjeni iznos osobne invalidnine za što je na godišnjoj razini osigurano (dodatnih) 4.500.000,00 kn, umjesto povremenog boravka uvedena je usluga psihosocijalne podrške koja uključuje i usluge patronaže, bolje su definirane usluge smještaja (dugotrajni i privremeni) kao i trajanje poludnevnog i cjelodnevnog boravka, te su skraćeni rokovi za priznavanje statusa roditelja/njegovatelja/njegovatelja (rok MSPM za davanje prethodne suglasnosti je 30 dana umjesto ranijih 90 dana). Ostale novine uvedene novim Zakonom u sustav socijalne skrbi detaljno su navedene u području *Život u zajednici*.

Mjera 8. Predložiti dodatne mjere radi unapređenja provedena profesionalne rehabilitacije

Ova mjera je provedena (rok provedbe - 2008. godina).

2.6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost

Mjera 1. Osigurati pristupačnost građevina osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo branitelja izvještava o kontinuiranom provođenju Projekta rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom, a kojim se nastoji podržati svaka inicijativa prilagodbe građevina, ustanova i javnih površina te unaprjeđenje njihove pristupačnosti kako bi se poboljšala kvaliteta života osoba s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta i osigurala neovisnost njihova življenja u zajednici. U okviru projekta, u 2013. godini, Ministarstvo branitelja donijelo je odluke o sufinanciranju 16 prilagodbi u 14 jedinica lokalne i područne samouprave i to u 10 gradova: Đurđevac, Dugo Selo, Vodice, Ivanec Grubišno Polje, Rijeka, Bjelovar, Požega, Mali Lošinj i Osijek, u tri županije: Zadarska, Karlovačka i Osječko-baranjska te Općinom Suhopolje, u ukupnom iznosu od 1.500.000,00 kn. Gradovi Đurđevac i Ivanec do kraja 2013. godine izvršili su povrat isplaćenih sredstava zbog nemogućnosti realizacije projekta. Grad Đurđevac je kao razlog naveo tešku financijsku situaciju zbog čega nisu bili u mogućnosti sufinancirati radove prilagodbe dok je Grad Ivanec izvijestio kako je MUP iznašao druge izvore financiranja, no da su radovi prilagodbe izvršeni (vidi Prilog 9)¹. **Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja** izvještava da je tijekom 2013. godine zabilježeno 7 intervencija u postupku izdavanja akata za građenje (0,16% od 4.294 ukupno izdana akta) i 3 intervencije u postupku izdavanja uporabnih dozvola za građevine (0,24% od 1.264 ukupno obavljena tehnička pregleda i izdanih uporabnih dozvola). Može se zaključiti da je veći broj nepravilnosti uočen u postupku pregleda projektne dokumentacije za građenje tijekom ishoda akata o građenju, nego li tijekom tehničkih pregleda. U odnosu na ukupan broj izdanih akata, u 0,18% (od ukupno 5.558 izdana akata) slučajeva se moralo intervenirati kako bi bile otklonjene nepravilnosti vezane uz osiguranje pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti. U odnosu na prethodnu godinu kada se moralo intervenirati u 0,45% slučajeva, bilježi se značajan pad intervencija (vidi Prilog 10). Nadalje, najveći broj intervencija u postupku izdavanja dokumentacije za građenje bio je zabilježen u 2007. godini, a značajan broj se dogodio i u 2008. godini, dok osjetni pad bilježimo u 2009. godini, potom u 2010. godini kada je zabilježeno samo 5 intervencija u postupku izdavanja akata. Tijekom 2011. i 2012. godine dolazi do povećanja broja intervencija, ali još uvijek daleko manje nego što je to bio slučaj od 2007. do 2009. godine. U 2013. godini izdano je znatno manje akata o građenju što je posljedica recesije. Međutim, pozitivno je to što je u odnosu na ukupan broj izdanih

¹ Napomena: U Izvješću na str. 36., 67., 71. i 73. navode se podaci koje su dostavili JLP(R)S i Ministarstvo uprave, a u kojima se također spominju radovi prilagodbe iz Projekta Ministarstva branitelja (navedeni u Prilogu 9) te se radi o istim radovima prilagodbe i istim sredstvima (sufinanciranje).

akata, postotak intervencija smanjen za 40%. Zabilježeni pad je svakako rezultat veće pozornosti koju projektanti polažu pitanju pristupačnosti tijekom projektiranja (vidi Prilog 11). U okviru stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata, pravo i izvođenje prilagodbe ostvario je 1 podnositelj zahtjeva za što je utrošeno 141.734,00 kn. Najviše novčanih sredstava za izradu prilagodbi stambenog prostora osoba s invaliditetom u okviru Programa stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata utrošeno je u 2007. godini, a najmanje u 2008. godini. Nakon kontinuiranog porasta utrošenih sredstava od 2008. do 2010. godine, od 2011. godine bilježi se kontinuirani pad. U odnosu na godinu u kojoj je utrošeno najviše sredstava za prilagodbu (2007. godina), u 2013. godini je utrošeno samo 8% tog iznosa. Pad u 2013. godini, u odnosu na prethodnu 2012. godinu, je 18%, iako je izveden jednaki broj prilagodbi (vidi Prilog 12). Uprava za inspekcijske poslove Ministarstva je u protekloj godini izvršila ukupno 177 inspekcijskih pregleda i to 129 na građevinama javne i poslovne namjene (111 na zgradama i 48 na prometnicama) i 48 na građevinama stambene namjene. Tijekom navedenih pregleda zabilježeno je 18 nepravilnosti i to 15 na građevinama javne i poslovne namjene (15 na zgradama i 1 na prometnicama) te 2 na građevinama stambene namjene. U 2013. godini došlo je do pada broja inspekcijskih pregleda u odnosu na prethodnu 2012. godinu, kada je izvršeno najviše pregleda u promatranom razdoblju, za 21%, ali je smanjen i broj nepravilnosti u ukupnom broju pregleda za 5%. U odnosu na godinu u kojoj je zabilježen najveći broj nepravilnosti (2010. godina), smanjen je broj nepravilnosti za čak 33% (vidi Prilog 13). Pregledom glavnih projekata u postupku izdavanja građevinske dozvole tijekom 2013. godine nije bilo intervencija u postupku izdavanja građevinskih dozvola, a na tehničkim pregledima u postupku izdavanja uporabnih dozvola, u jednom slučaju su utvrđeni nedostaci u izvedbi te se tražilo da se uskladi izvedeno stanje s odredbama Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti („Narodne novine“ br. 78/13). Zabilježen je značajan kontinuirani pad intervencija u postupcima izdavanja građevinske i uporabne dozvole od 2008. do 2010. godine pa tako tijekom 2011. godine nije zabilježena niti jedna intervencija. U 2012. i 2013. godini zabilježena je po jedna intervencija (vidi Prilog 14).

Mjera 2. Osigurati pristupačnost javnog prometa

Mjera 3. Osigurati primjenu potpornih tehnologija radi unapređenja mobilnosti osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture za 2013. godinu izvještava o sljedećim aktivnostima u području zračnog, cestovnog, željezničkog i pomorskog prometa:

Zračni promet - U 2013. godini u **Zračnoj luci Split** nastavljena je izrada tehničke dokumentacije za rekonstrukciju i proširenje putničkog terminala. Izrađen je idejni projekt, a krajem prosinca 2013. godine dan je zahtjev za lokacijsku dozvolu. Za **Zračnu luku Dubrovnik** nabavljen je niskopodni autobus za prijevoz putnika na stajanci s uključenom opremom za osobe s invaliditetom. Za Zračnu luku Dubrovnik utrošeno je 2.054.000 kuna, a za Zračnu luku Split utrošeno je otprilike 30.000 kuna. U **Zračnoj luci Pula** izvršena je izgradnja prve faze ugostiteljskog objekta koji ima olakšan pristup te je u potpunosti prilagođen osobama s invaliditetom. Na temelju idejnog projekta prilagodbe putničke zgrade na Schengen i Non-Schengen putničke tokove u dolasku i odlasku, proveden je javni natječaj za djelomičnu rekonstrukciju putničke zgrade u međunarodnom dolasku. U 2013. godini, povećana je kvaliteta prihvata i otpreme putnika s invaliditetom postavljanjem dodatnih informacijskih oznaka izvan putničke zgrade za asistenciju putnika s invaliditetom prema zahtjevima EU1107/2006. **Zračna luka Osijek** izvještava da su postojeće mjere za osobe s invaliditetom sljedeće: ulaz u putničku zgradu je prilagođen ulasku/izlasku putnika sa smanjenom pokretljivošću na način da je napravljena kosa ravnina obložena keramičkim pločicama, na parkingu postoje kosine za dolazak i odlazak s parkinga putnika sa smanjenom pokretljivošću i invaliditetom, toaleti u putničkoj zgradi, prostor i prolazi u putničkoj zgradi su tako uređeni da ostavljaju dovoljno mjesta za prolaz putnika sa smanjenom pokretljivošću, rezervirana su parkirališna mjesta ispred putničke zgrade, izlaz/ulaz dolaznog/odlaznog prostora (gate-a) su u istom nivou s vanjskim prostorom te omogućuju lagani prijelaz iz/u putničke zgrade prema stajanci/zrakoplovu. Zračna luka Osijek posjeduje invalidska kolica kojima po potrebi može pomoći putnicima sa smanjenom pokretljivošću pri dolasku do zrakoplova, odnosno dolasku u putničku zgradu poslije iskrcavanja iz zrakoplova te posebna „uska“ invalidska kolica kojima je moguće unijeti osobu s invaliditetom u zrakoplov.

Cestovni promet - U cestovnom prometu, osigurana je nadoknada naknada za godišnju naknadu za uporabu javnih cesta i nadoknada cestarine za uporabu autocesta bez naknade za osobe s invaliditetom. U 2013. za cestarine za uporabu autocesta i objekata s naplatom za osobe s invaliditetom nadoknađeno je oko 12.886.853,00 kuna za ukupno ostvarenih 373.368 prolazaka. Za nadoknadu godišnjih naknada osoba s invaliditetom, nadoknađeno je oko 15.125.753,00 kuna za ukupno ostvarenih 33.512 oslobođenja od plaćanja. Zbog dospjelih, a neisplaćenih obveza od strane Ministarstva socijalne politike i mladih u 2012., 21. listopada 2013. godine, između Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture i Ministarstva socijalne politike i mladih sklopljen je Sporazum o prijenosu dospjelih obveza temeljem ostvarivanja prava na nadoknadu iznosa godišnje naknade i cestarine za najteže invalide u iznosu od 2.809.641,55 kuna. U Državnom proračunu za 2014. godinu za navedenu aktivnost osigurana su sredstva u iznosu od 21.000.000 kn, što prema dinamici isplate sredstava za 2013. dovodi u pitanje kontinuitet isplata za tekuću godinu. Planom rebalansa Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture zatražilo je od Ministarstva financija osiguravanje dodatnih 7.200.000 kuna.

Željeznički promet - Broj željezničkih prijevoznih kapaciteta (putničkih vagona i motornih vlakova) u svrhu dostupnosti javnog prometa osobama s invaliditetom u promatranj 2013. godini nije izmijenjen u odnosu na prethodnu 2012. godinu. Redovitim održavanjem zadržala se postojeća raspoloživost željezničkih vozila s mogućnošću prijevoza osoba s invaliditetom, a to su: 3 putnička vagona i 3 motorna vlaka s ugrađenom rampom za ulaz/izlaz invalidne osobe. HŽ Infrastruktura izvještava da su u 2013. godinu za osobe s invaliditetom prilagođene 4 javne zgrade, 10 kolodvora i stajališta te su osigurana parkirališna mjesta na 1 kolodvoru.

Pomorski promet - U 2013. godini nije bilo napretka u broju pristupačnih brodova jer se u 2013. godini u putničku flotu nije uključio niti jedan novi brod. Ministarstvo je kroz zakonodavne aktivnosti u 2013. godini iniciralo izmjene i dopune propisa kojima će se omogućiti javljanje na natječaj i brodarima koji su potpisali ugovor o novogradnji. Uvedena je povoljnija cijena goriva za brodare (plavi dizel - Zakon o trošarinama) koja omogućuje smanjenje troškova poslovanja a time i mogućnost većeg ulaganja u novogradnju. U Državnom proračunu RH redovito se izdvajaju sredstva (5.500.000,00 kuna) za subvencioniranje javnog obalnog linijskog pomorskog prometa. Ugovorena je gradnja 4 nova trajekta na linijama za otoke koji će biti prilagođeni za prijevoz osoba s invaliditetom, čije je financiranje dugoročno, a jedan od izvora sredstava je i udio izdvajanja iz državnog proračuna RH za subvencioniranje koncesioniranih državnih linija koje povezuju otoke s kopnom i otoke međusobno.

Mjera 5. Poticati razvoj univerzalnog dizajna

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da se u sklopu propisanih nastavnih planova i programa i strukovnih kurikuluma, kroz obvezne predmete, izborne predmete, fakultativnu nastavu i/ili izvannastavne aktivnosti, potiče razvoj univerzalnog dizajna. Sadržaji istih idu u korak s razvojem i potrebama društva i tehnologije. Ističu da je univerzalni dizajn sastavni dio obrazovanja kroz nastavne predmete kao što su: kultura življenja, kultura stanovanja, oblikovanje prostora, projektiranje interijera, restauracija namještaja, dizajnersko crtanje, automatsko konstruiranje, arhitektonske konstrukcije, prostorni informacijski sustavi i još mnogi drugi.

Mjera 6. Osigurati različite oblike pomoći na području komunikacije osobama s invaliditetom kako bi se olakšao pristup javnim objektima i prostorima otvorenim za javnost

Ova mjera je provedena (rok za provedbu aktivnosti - 2009. godina).

2.7. Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad

Mjera 1. Provesti evaluaciju primjene postojeće zakonske regulative i aktualne politike u području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom od strane nezavisnog tijela

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava izvještava da je radi unaprjeđenja zakonskog okvira i provedbe mjera u području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, 13. prosinca 2013. godine donesen novi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN broj 157/13) koji je stupio na snagu s 01. siječnja 2014. godine. Zakonom je predviđeno donošenje dodatnih 5 Pravilnika koji će detaljno urediti posebna područja Zakona. Novi

Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom donosi obvezu kvotnog zapošljavanja, a radi praćenja ispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Ministarstvo nadležno za financije će, prema posebnom propisu o zaštiti osobnih podataka, dostavljati podatke Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Također, Zakon propisuje obvezu upisivanja osoba s invaliditetom u Očevidnik osoba s invaliditetom koji će od 2015. godine voditi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, koji podatke iz očevidnika dostavlja u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom. **Hrvatski zavod za zapošljavanje** izvještava da je u Zavodu izrađena procedura za ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju nezaposlenih osoba s invaliditetom te da novi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji predviđa upućivanje privremeno nezapošljivih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda u programe radno-socijalnog uključivanja. U 2013. godini najveći broj zaposlenih osoba s invaliditetom bile su osobe s intelektualnim teškoćama (631 ili 36,18 %). Zatim slijede osobe s tjelesnim invaliditetom (422 ili 24,2 %), te osobe s višestrukim oštećenjima (275 ili 15,77 %). U 2013. godini, 37,33 % zaposlenih osoba s invaliditetom su bile žene, dok je 2012. godine 35,19 % žena bilo u populaciji zaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda. Nadalje, u 2013. godini u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje najviše je bilo nezaposlenih osoba s intelektualnim poteškoćama (2.410, odnosno 35,5 %). Slijede osobe s višestrukim oštećenjima (1.392 ili 20,5 %). Zatim slijede osobe s tjelesnim invaliditetom (1.344 ili 19,8 %), a zatim osobe s oštećenjem sluha te sa psihičkim i organskim smetnjama itd. U 2013. godini, 40,42 % nezaposlenih osoba s invaliditetom bile su žene, dok je u 2012. godini bilo 41,11 % žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda. Struktura nezaposlenih i zaposlenih osoba s invaliditetom prema vrsti oštećenja registrirana 2013. godine gotovo je jednaka strukturi iz 2012. godine. Zatim, iz sredstava državnog proračuna u 2013. godini financirala se provedba mjera za poticanje zapošljavanja Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu, s produženjem do 31. prosinca 2013. godine. U 2013. godini kroz potpore sufinanciranja zapošljavanja osoba s invaliditetom, zaposlena je 171 osoba s invaliditetom, dok je 2012. godine kroz istu mjeru aktivne politike ukupno zaposlena 141 osoba s invaliditetom. Iz navedenog je vidljivo povećanje zapošljavanja putem mjera aktivne politike 2013. godine u odnosu na 2012. godinu. Kroz mjeru aktivne politike zapošljavanja za dugotrajno nezaposlene osobe te osobe iznad 50 godina života uključeno je 5 osoba s invaliditetom, dok je za 49 osoba s invaliditetom sufinancirano samozapošljavanje. Za 7 osoba s invaliditetom osigurana je potpora za samozapošljavanje u 2012. godini. U obrazovanje prema potrebama tržišta rada u 2013. godini uključeno je 56 osoba s invaliditetom, dok je u istu mjeru 2012. godine uključeno 32 osobe s invaliditetom. Kroz program sufinanciranja, odnosno financiranja zapošljavanja u javnim radovima, te kroz pojedinačne projekte i komunalne javne radove, u 2013. godini zaposleno je 716 osoba s invaliditetom, u odnosu na 528 osoba s invaliditetom uključeno u istu mjeru prošle godine. U mjeru stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja ranog odnosa, u 2013. godini, uključeno je 58 osoba s invaliditetom, za razliku od 20 osoba s invaliditetom uključenih u istu mjeru u 2012. godini. Hrvatski zavod za zapošljavanje 1. srpnja 2013. godine je započeo s provedbom Garancije za mlade, te je u okviru provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja, paket mjera za mlade „Mladi i kreativni“ dopunio s dodatnim mjerama prvenstveno usmjerenim na mlade do 29 godina. Mjere su usmjerene na podizanje kompetencija i pripremu mladih za zapošljavanje, a posebice jačanje i uključivanje mladih u poduzetništvo i razvoj organizacija civilnog društva kao sve značajnijeg dionika na tržištu rada. U okviru provedbe mjera aktivne politike za zapošljavanje 9 mladih osoba s invaliditetom koristilo je mjere specifično usmjerene na mlade osobe. Sufinanciranje zapošljavanja u socijalnim poduzećima koristile su dvije mlade osobe s invaliditetom, dok je u javnim radovima za mlade uključeno 7 mladih osoba s invaliditetom. Zaključno, u cilju povećanja zapošljivosti, u razdoblju od 1.1. do 31. prosinca 2013. godine, 1.076 osoba s invaliditetom uključeno je u neke od mjera aktivne politike zapošljavanja, dok je tijekom 2012. godine ukupno 779 osoba s invaliditetom uključeno u navedene poticaje što čini porast od 27,6 %. U evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje na dan 31. prosinca 2013. godine bilo je registrirano 6.789 nezaposlene osobe s invaliditetom, što čini 1,9 % ukupne populacije nezaposlenih osoba, što je nešto više nego 2012. godine kada su nezaposlene osobe s invaliditetom činile 1,8 % ukupne populacije nezaposlenih osoba iz evidencije Zavoda (6.607). U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, posredovanjem Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje zaposleno je ukupno 1.744 osoba s invaliditetom, što je za 18,52 % više zaposlenih osoba s invaliditetom nego što je bilo u istom razdoblju prošle godine kada je

ukupno zaposleno 1.421 osoba s invaliditetom, čime je postignut najveći učinak u njihovom zapošljavanju u posljednjem desetljeću. U 2013. godini najveći udio zaposlenih osoba s invaliditetom u odnosu na opću populaciju registriran je u Koprivničko-križevačkoj županiji. U sklopu trogodišnjeg projekta čiji je nositelj Hrvatski savez gluhih i nagluhih „Jednake mogućnosti za gluhe i nagluhe osobe – Do posla kroz nova znanja i nove tehnologije“ uz potporu Ministarstva socijalne politike i mladih, u različite obrazovne programe uključeno je 45 osoba s oštećenjem sluha iz evidencije Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2013. godini. Pri Centru za profesionalnu rehabilitaciju u Osijeku, u suradnji sa Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, osposobljeno je 12 osoba s invaliditetom u programu stručnog osposobljavanja za tradicijska zanimanja. Jedan od oblika profesionalne rehabilitacije osoba s invaliditetom je radno-okupacijska terapija koja se provodi u Radnom centru Ustanove za zapošljavanje, rad i profesionalnu rehabilitaciju DES u Splitu. U istom razdoblju u navedenim programima profesionalne rehabilitacije osposobljene su 23 nezaposlene osobe s invaliditetom uključene iz evidencije Zavoda. Također, u 2013. godini u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje pripremljena je projektna dokumentacija za objavu natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava IPA projekta „Poboljšanje pristupa tržištu rada osobama s invaliditetom,“ kojim se nastoji olakšati pristup tržištu rada i socijalno uključivanje osoba s invaliditetom. Krajem 2013. godine potpisani su ugovori za dodijeljene darovnice na IPA projektu „Poboljšanje pristupa tržištu rada za ugrožene skupine“, u sklopu kojeg će se provoditi projekti s ciljem povećavanja njihove zapošljivosti. **Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom** (u daljnjem tekstu: Fond) izvještava da je u 2013. godini izvršio dodatne izmjene Odluke o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN broj 97/13 i 127/13) koje nisu dirale u sadržaj i visinu poticaja nego su se uveli obrasci zahtjeva za isplatu poticaja. Time se dobilo na sistematičnosti u postupanju pri obradi zahtjeva poslodavaca te je Fond dobio mogućnost prikupljanja podataka o zaposlenim osobama s invaliditetom kojima do tada nije raspolagao, a koji se odnose na radnu učinkovitost radnika u odnosu na njegov invaliditet. Odredbe navedene Odluke vezane uz procjenu radne sposobnosti nije bilo moguće kvalitetno izmijeniti u 2013. upravo zato jer u sustavu nije razvijena funkcionalna procjena. Iz tog razloga Fond je započeo s projektom „Profesionalna rehabilitacija kao metoda integracije osoba s invaliditetom na hrvatskom tržištu rada“ kako bi se osigurao učinkovit način funkcionalne procjene radne sposobnosti u centrima za profesionalnu rehabilitaciju što bi rezultiralo još racionalnijim trošenjem sredstava Fonda. Fond je i u 2013. godini nastavio i s projektima koji će doprinijeti uspostavi kvalitetne zakonodavne regulative u području profesionalne rehabilitacije: Projekt „Utvrdjivanje kriterija i modela za sufinanciranje rada radnog centra od strane Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom“, i projekt „Uvođenje modela virtualne radionice za dugotrajno nezaposlene osobe s invaliditetom s ciljem povećavanja njihove zapošljivosti“. Vezano uz projekt „Utvrdjivanje kriterija i modela za sufinanciranje rada radnog centra od strane Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom“, u 2013. godini je nastavljeno sa projektnim aktivnostima te je kroz dva radna centra uključeno 35 novih korisnika (Udruga INKLuzIJA – 1 osoba s invaliditetom; Ustanova URIHO – 34 osoba s invaliditetom). U 2013. godini su sveukupni troškovi za sufinanciranje dva radna centra (URIHO i INKLuzIJA) iznosili 804.000,00 kn. Fond je i u 2013. godini nastavio i gore navedeni Projekt „Uvođenje modela virtualne radionice za dugotrajno nezaposlene osobe s invaliditetom s ciljem povećavanja njihove zapošljivosti“ pokrenut u kolovozu 2012. godine. Korisnička institucija koja provodi projekt bila je Ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom URIHO, Zagreb, a u radnim aktivnostima u 2013. godini je sudjelovalo 46 korisnika. U 2013. godini su sveukupni troškovi za sufinanciranje virtualne radionice iznosili 271,800,00 kn. Kroz model procjene zapošljivosti prošlo je 34 osoba s invaliditetom korisnika naknade do zaposlenja u 2013. godini. U 2013. godine je pokrenuta sedma, osma i deveta faza projekta u okviru koje je izvršena edukacija hrvatskih stručnjaka u područjima „*Elementi ugovora o uslugama profesionalne rehabilitacije između centra za profesionalnu rehabilitaciju i korisnika usluga*“ (9 stručnjaka), „*Dijagnostički tjedan za osobe sa senzoričkim oštećenjima*“ (19 stručnjaka) i „*Razvoj kurikuluma*“. (12 hrvatskih stručnjaka) uz poštivanje načela regionalnog pristupa (Zagreb, Rijeka, Split, Osijek). O provedbi ovih projekata tijekom 2013. godine izvještava i **Hrvatski Zavod za zapošljavanje**.

Mjera 2. Osigurati mehanizme zaštite od diskriminacije u području zapošljavanja i rada osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Hrvatski zavod za zapošljavanje izvještava da je u ožujku 2013. godine, s ciljem daljnjeg razvoja modela profesionalne rehabilitacije i zapošljavanju osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, pod pokroviteljstvom Ministarstva rada i mirovinskog sustava i u partnerstvu sa Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, organizirao Konferenciju sa međunarodnim sudjelovanjem „Profesionalna rehabilitacija - Izazovi i mogućnosti“ na kojoj su sudjelovala 122 sudionika predstavnika svih relevantnih institucija i civilnog sektora. Na konferenciji su predstavljeni austrijski i slovenski model profesionalne rehabilitacije. Predstavници Hrvatskog zavoda za zapošljavanje sudjelovali su na 9. Međunarodnom stručnom skupu „Hrvatska u Europskoj uniji - profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje osoba s invaliditetom u novim okolnostima“ održanom u Zadru 2013. godine u organizaciji Fonda i Udruge OSVIT te na Nacionalnoj konferenciji „Život mladih s invaliditetom u zajednici“ održanoj u Zagrebu te o ovoj aktivnosti također izvještava Fond pod mjerom 5. U radu skupa sudjelovali su eminentni predavači - stručnjaci u području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom - iz Hrvatske, Austrije, Njemačke i Nizozemske. Na internetskim stranicama Zavoda redovito se objavljuju i ažuriraju informacije o stanju zapošljavanja i nezaposlenosti osoba s invaliditetom iz evidencije Zavoda putem tromjesečnih periodičnih analiza, a tijekom 2013. godine prikazivao se i poseban aspekt - zapošljavanje mladih osoba s invaliditetom. Tijekom 2013. godine područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje organizirali su i sudjelovali u nizu aktivnosti, radionica, sastanaka, okruglih stolova, konferencija te provedbi projekata, s ciljem osnaživanja osoba s invaliditetom za njihovo uključivanje na tržište rada.

Mjera 3. Osnovati regionalne centre za profesionalnu rehabilitaciju

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom izvještavaju da je novim Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom predviđeno osnivanje regionalnih centara za profesionalnu rehabilitaciju, koji bi s radom trebali početi 1. siječnja 2015. godine, a njihova sjedišta će se naknadno utvrditi odlukom ministra nadležnog za rad.

Mjera 4. Omogućiti pristup osoba s invaliditetom profesionalnom usmjeravanju (profesionalna orijentacija) bez obzira na životnu dob, obrazovanje i radni status

Hrvatski zavod za zapošljavanje izvještava da je tijekom 2013. godine u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja bilo uključeno 1.286 osoba s invaliditetom, od čega je 377 osoba savjetovano putem radionica. Vezano za upis u srednje škole, u 22 područna ureda Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje izdano je ukupno 4782 stručnih mišljenja za školsku godinu 2013./2014. Sa svrhom osiguranja jednakog pristupa uslugama profesionalnog usmjeravanja svim učenicima i nezaposlenim osobama, u 2013. godini Hrvatski zavod za zapošljavanje producirao je 4. verziju računalnog programa „Moj izbor“, koja sadrži 350 opisa zanimanja, dopunjenu novim zanimanjima i rodno osviještenim nazivljima zanimanja. Računalni program za odabir zanimanja „Moj izbor“ koristio se na 42 licencirane lokacije u 2013. godini - u svim područnim uredima Zavoda, u osnovnim i srednjim školama, ustanovama za obrazovanje odraslih te drugim institucijama na tržištu rada. Tijekom 2013. godine uspostavljeni su Centri za informiranje i savjetovanje o karijeri (CISOK) u osam gradova Republike Hrvatske - Šibenik, Zadar, Zagreb, Varaždin, Koprivnica, Slavonski Brod, Osijek i Vukovar. Centri pružaju sve informacije o obrazovnim mogućnostima i mogućnostima zapošljavanja u Hrvatskoj i inozemstvu.

Mjera 5. Provoditi senzibilizaciju poslodavaca, te ih poticati na zapošljavanje osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske i Hrvatski zavod za zapošljavanje i Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom sudjelovali su u travnju 2013. godine u dodijeli Nagrade „Ključna razlika“ za raznolikost u ljudskim potencijalima za 2012. godinu, pod pokroviteljstvom Ministarstva rada i mirovinskoga sustava. Nagrada se odnosila na opću ravnopravnost, ravnopravnost spolova, dobnu ravnopravnost i ravnopravnost osoba s invaliditetom, a dodijeljena je po drugi puta. Dobitnik nagrade za 2012. godinu je Socijalna zadruga Humana Nova u kategoriji ravnopravnost

osoba s invaliditetom te ovakvi primjeri dobre prakse mogu značajno utjecati na promjenu stavova poslodavaca i šire javnosti prema zapošljavanju osoba s invaliditetom. Nakon dodjele održan je i okrugli stol pod nazivom „Ravnopravnost i raznolikost u praksi“ na kojem su sudjelovali dobitnici nagrada i ministar rada i mirovinskog sustava. Također, u 2013. godine predstavljena je i Studija isplativosti profesionalne rehabilitacije u Hrvatskoj, a nakon koje je održana i tribina o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Istovremeno, osim javnih predstavljanja Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, navedenih pod „Upravljanje provedbom nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom“, MRMS je tijekom 2013. organizirao niz manjih radnih sastanaka s poslodavcima kako bi predstavili kvotno zapošljavanje, kojeg su od 2015. godine obveznici svi poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 osoba. **Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom** izvještava o kontinuiranom informiranju poslodavaca o poticajima pri zapošljavanju osoba s invaliditetom i radu Fonda, te su u tu svrhu u 2013. godini predstavnici Fonda sudjelovali u specijaliziranim televizijskim i radio emisijama (12 puta) i na stručnim skupovima o zapošljavanju osoba s invaliditetom (17 održanih prezentacija), te je obavljeno 2057 individualnih konzultacija s poslodavcima.

Mjera 6. Osigurati učinkovite mjere za poticanje samozapošljavanja, odgovarajućih oblika zapošljavanja i održavanja zaposlenja osoba s invaliditetom na svim razinama

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo poduzetništva i obrta izvještava da se i u 2013. godini provodio *Poduzetnički impuls* - Program poticanja poduzetništva i obrta, po kojem su osobe s invaliditetom dodatno bodovane s 5 bodova. Tako su u 2013. godini ukupno odobrene 3 potpore osobama s invaliditetom u ukupnom iznosu od 1.377.064,66 kn. **Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava** izvještava da je tijekom 2013. dodjeljivao potpore temeljem produžetka Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za razdoblje od 2010. do 2012. godine, kojim su prilagođeni pojedini uvjeti Mjera aktivne politike zapošljavanja te su povećana sredstva za samozapošljavanje osoba s invaliditetom, odnosno za mjeru „Tvoja inicijativa, tvoje radno mjesto“. MRMS je 2013. godine u suradnji s HZZ-om redefiniralo uvjete za dodjelu mjera aktivne politike zapošljavanja, koji su stupili na snagu s produženjem Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za razdoblje od 2010. do 2012. godine, čime se olakšala dodjela poticaja poslodavcima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom. Tijekom 2013. godine nastavljen je rad na donošenju Strategije za razvoj socijalnog/društvenog poduzetništva za razdoblje od 2014. do 2020. **Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom** izvještava da je u 2013. godini kontinuirano nastavio s isplatom poticaja poslodavcima za zapošljavanje i održavanje zaposlenosti osoba s invaliditetom sukladno Odluci o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 8/08, 20/09, 96/09, 44/10, 97/13, 127/13): novčani poticaji (povrat doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje i doprinosa za zapošljavanje), sufinanciranje razlike smanjenog radnog učinka OSI, sufinanciranje troškova osobnog asistenta za OSI, jednokratna davanja za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih OSI, prilagodba radnog mjesta OSI, prilagodba uvjeta rada OSI, sufinanciranje djela kamate za alate, strojeve i opremu, kupljene kreditnim sredstvima, a na kojima rade OSI i sufinanciranje troška radnog terapeuta za OSI. Ukupan broj zaprimljenih/obrađenih zahtjeva za navedene poticaje u 2013. godini iznosio je 2862 (vidi Prilog 15). U 2013. godini Fond je sveukupno poslodavcima isplatio 24.364.598,02 kn poticaja što iznosi 81,11 % od planiranih sredstava za tu namjenu. Poticaje je u 2013. godini koristilo 408 poslodavaca za 1349 zaposlenih osoba s invaliditetom. Broj novozaposlenih osoba s invaliditetom za koje su poslodavci koristili poticaje u 2013. god je 184 dok je u 2012. godini broj novo zaposlenih osoba s invaliditetom za koje su poslodavci tražili poticaje Fonda bio 116, s tim da Fond nema podataka o zapošljavanjima osoba s invaliditetom u slučajevima kada poslodavci nisu koristili poticaje Fonda. Isplata navedenih poticaja odnosi se i na održavanje postojeće zaposlenosti i na novo zapošljavanje. Fondu se prvi puta u 2013. godini obratio 81 poslodavac sa zahtjevom za isplatu poticaja za 93 osobe s invaliditetom. Gledajući prema pravnom obliku, najbrojniji su društva sa ograničenom odgovornošću (36), te obrti (18). Isplaćeni poticaji u 2013. godini po pojedinim namjenama bili su: 8.903.957,00 kuna ili 36,54 % za povrat doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje i zapošljavanje osoba s invaliditetom (408 poslodavaca za 1349 osoba s invaliditetom, 54.196,30 kuna ili 0,23 % za prilagodbu radnih mjesta - arhitektonska prilagodba, 107.734,00 kune ili 0,45 % za prilagodbu uvjeta rada - tehnička prilagodba, 7.135.418,32 kune ili 29,28% za smanjeni radni učinak, 7.629.161,65 kuna ili 31,31% za

sufinanciranje troškova osobnog asistenta, 44.147,51 kuna ili 0,18% za subvencioniranje kamata na kreditna sredstva namijenjena kupnji opreme, alata i pribora potrebnog za samozapošljavanje odnosno zapošljavanje osobe s invaliditetom, 14.593,13 kuna ili 0,06% za obrazovanje zaposlenih i nezaposlenih osoba s invaliditetom, 475.390,11 kuna ili 1,95% za sufinanciranje troškova radnog terapeuta. U 2012. god. Fond je u odnosu na 2013. godinu isplatio za sve navedene poticaje 26.035.034,95 kn (vidi prilog 16., 17., 18., 19. i 20.).

Mjera 7. Utvrditi modele pri zapošljavanju osoba s invaliditetom koje se ne mogu zaposliti na otvorenom tržištu rada bez podrške (agencije, zadruge, radionice udruga za osobe s invaliditetom, radni asistent) i osigurati mjere provođenja bez podrške

Mjera je provedena (rok provedbe - 2008. i 2009 godina).

Mjera 8. Poticati dodjelu državnih poticaja gospodarskim subjektima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom izvještava da su u 2013. godini isplaćeni poticaji za 397 gospodarskih subjekata - poslodavaca za 752 zaposlene osobe s invaliditetom. Za navedene poslodavce ukupno je isplaćeno 10.650.389,36 kn. Potrebno je napomenuti da sredstva za poticaje Fond planira na ukupnoj razini, a ne posebno po vrstama poslodavaca. Dakle, od planiranih sredstava u 2013. godini utrošeno je 81,11 % sredstava za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom, od čega je 10.650.389,36 kn utrošeno za gospodarske subjekte .

2. 8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja

Mjera 1. Izvršiti reviziju postojećih propisa radi sprečavanja diskriminacije osoba s invaliditetom s posebnim naglaskom na žene s invaliditetom i djecu s teškoćama u razvoju (radno zakonodavstvo, Zakon o mjenici, Zakon o čeku, zakon o kazalištu)

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske izvještava da provodi nadzor nad provedbom Nacionalnog plana za borbu protiv diskriminacije 2008. – 2013. o čemu jednom godišnje podnosi izvješće Vladi Republike Hrvatske. U sklopu PROGRESS 2013. „Development of the National Anti-discrimination Plan“ u pripremi je izrada novog Nacionalnog programa za borbu protiv diskriminacije za razdoblje 2014-2018. Navedeni dokument će, između ostaloga, sadržavati mjere za suzbijanje diskriminacije na osnovi invaliditeta.

Mjera 2. Organizirati ciljano obrazovanje i usavršavanje policijskih i pravosudnih službenika u svrhu prilagodbe procesa svjedočenja i drugih sudskih postupanja, odnosno izjednačavanja prava osoba s invaliditetom na pristup navedenim procesima i postupcima

Ministarstvo unutarnjih poslova izvještava da su tijekom 2013. godine održani sljedeći tečajevi: Specijalistički tečaj za maloljetničku delinkvenciju i kriminalitet na štetu obitelji i mladeži, tema: „Značaj i primjena Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, u postupanju policije prilikom provedbe zakonskih propisa iz područja maloljetničke delinkvencije, nasilja među djecom i mladima, kaznenopravne zaštite djece i mladih i obiteljskog nasilja“ (1 tečaj, 33 polaznika), Temeljni tečaj za rad policijskih službenika operativnog dežurstva policijskih postaja u predmetima nasilja u obitelji, tema: „Policijsko postupanje prema osobama s invaliditetom, žrtvama i počiniteljima nasilja u obitelji“, Tečaj za kontakt policajce, tema: „Uloga policije u stvaranju preduvjeta za kvalitetnije uključivanje osoba s invaliditetom u život zajednice“ (1 tečaj, 26 polaznika), Tečaj prometne policije – osnovni tečaj prometne policije, tema: „Posebnost policijskog postupanja u zaštiti osoba s invaliditetom-sudionika u prometu (3 tečaja, 91 polaznik). Navedeni tečajevi planiraju se provoditi i u 2014. godini. U 2013. godini, provedena je edukacija policijskih službenika, sudaca, državnih odvjetnika i socijalnih radnika u okviru projekta IPA 2009 „Jačanje kapaciteta u području seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece te pružanje pomoći ranjivim žrtvama kriminaliteta“, posebno u segmentima obavljanja razgovora i pružanja pomoći i podrške. **Ministarstvo pravosuđa** ističe da je u 2013. godini programe izobrazbe pohađalo ukupno 366 službenika zatvorskog sustava, odnosno 184 službenika manje nego u 2012. godini.

Tijekom 2013. godine, u okviru u program Centra za izobrazbu službenika Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, kao redovit sadržaj u okviru temeljnog tečaja za pravosudnu policiju, provodila se edukacija o pravilnom ophođenju s osobama s invaliditetom, što će se ciklički nastaviti i nadalje. Također je dodatno organizirana edukacija na temu „Specifičnosti u postupanju prema osobama s invaliditetom“ za službenike Kaznionice u Valturi, Zatvora u Puli-Pola i Zatvora u Rijeci (13 polaznika). Akademija za europsko pravo (ERA) je u 2013. organizirala tri seminara na temu „Europsko pravo osoba s invaliditetom i Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom“ na kojima je, posredstvom Pravosudne akademije, sudjelovalo ukupno osam hrvatskih sudaca. ERA je također u 2013. organizirala četiri seminara na temu „Primjena antidiskriminacijskog prava u EU“, na kojima je posredstvom Pravosudne akademije sudjelovalo sedam pravosudnih dužnosnika iz RH.

Mjera 3. Uvesti institut pravobranitelja za osobe s invaliditetom

Ova mjera je provedena.

Mjera 4. Pružati osobama s invaliditetom odgovarajuću stručnu pravnu pomoć na svim razinama

Ministarstvo pravosuđa izvještava da je 1. siječnja 2014. godine stupio na snagu novi *Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći* („Narodne novine“, broj 143/13). Najznačajnija izmjena u novom *Zakonu* odnosi se na postupak odobravanja primarne pravne pomoći koji je pojednostavljen na način da se korisnici izravno obraćaju pružateljima primarne pravne pomoći (ovlaštenim udrugama, pravnim klinikama ili uredima državne uprave), a pružatelji primarne pravne pomoći sami provjeravaju ispunjavaju li podnositelji zahtjeva zakonske uvjete za ostvarenje prava na primarnu pravnu pomoć. Također, imovinski uvjeti za odobravanje primarne pravne pomoći su ublaženi te se primarna pravna pomoć može pružiti u svakoj pravnoj stvari, što do sada nije bio slučaj.

Mjera 5. Učiniti odgovarajuće arhitektonske prilagodbe za osobe s invaliditetom u ustanovama za osobe lišene slobode

Ministarstvo pravosuđa izvještava da su u tijeku sljedeći projekti: Općinski sud u Metkoviću - predviđena izvedba rampe, radovi na adaptaciji zgrade u završnoj fazi, Općinski sud Valpovo - projektom predviđeno rješavanje arhitektonskih barijera (IPA 2011), Općinski sud Benkovac - projektom predviđeno rješavanje arhitektonskih barijera (IPA 2011), Županijski sud u Osijeku - projektom predviđena izvedba rampe, lifta (IPA 2011), Općinsko državno odvjetništvo u Puli - radovi na rekonstrukciji objekta su u završnoj fazi, predviđena izvedba lifta (projekt Svjetske banke), Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu - Kazneni odjel (Trg pravde) - radovi na rekonstrukciji zgrade su u tijeku, predviđena izvedba lifta. U okviru Norveškog financijskog mehanizma za razdoblje od 2009 – 2014 provodi se projekt Pобољшanje kvalitete i učinkovitosti pravosudnog sustava kroz razvoj infrastrukture i bolje upravljanje. Prvom komponentom projekta (radovi i nadzor radova) obnoviti će se i rekonstruirati zgrada suda u Karlovcu kako bi se povećao uredski prostor, poboljšali uvjeti za suce i korisnike suda i objekt učinio pristupačan osobama s ograničenom pokretljivošću (ugraditi će se dizalo zbog potrebe adaptacije zgrade za osobe s invaliditetom, kao i WC za osobe sa smanjenom pokretljivošću). Projekt se financira dijelom iz Norveškog financijskog mehanizma (darovnica) te određenim postotkom sufinanciranja od strane Republike Hrvatske. Vrijednost I. komponente je 3.321.000 EURa, a ukupni troškovi projekta iznose 3.829.663 EURa. Nadalje, tijekom 2013. godine u kaznionicama i zatvorima boravilo je 9 osoba s teškim tjelesnim invaliditetom, 65 osoba pokretnih uz pomoć pomagala, 12 slijepih i slabovidnih osoba, 62 osobe s oštećenim sluhom i 50 osoba s višestrukim oštećenjima, dok je 15 osoba bilo lišeno poslovne sposobnosti. Tijekom 2013. godine, u Kaznionici u Glini, potrebama zatvorenika s invaliditetom prilagođeni su i rukohvati na krevetu, a također i sustav otvaranja prozora. Nadalje, Zatvor u Osijeku u 2013. godini u prizemlju zgrade prilagodio je prostoriju za smještaj osobe s invaliditetom, kojoj je omogućen pristup bez prepreka, a sanitarni čvor je prilagođen i opremljen rukohvatima. Također su izgrađeni rukohvati s obje strane stepeništa i na ulazu u zgradu zatvora, te je postavljena rampa za ulaz. Zatvor u Puli je tijekom 2013. godine, u prizemlju zgrade zatvora, prilagodio jednu prostoriju potrebama osoba s invaliditetom. Isto tako, ulaz u zgradu zatvora prilagođen je osobama s invaliditetom na način da je izgrađena rampa za pristup kolicima. U Zatvoru u Bjelovaru tijekom 2013. godine počela je priprema tehničke dokumentacije za realizaciju građevinskih radova u smislu prilagodbe prostora za smještaj zatvorenika s invaliditetom i izgradnja rampe. Nadalje, Uprava za

zatvorski sustav uvrštena je u IPA TAIB 2012-2013 projekt pod nazivom Podrška zatvorskom sustavu Republike Hrvatske s predviđenim sredstvima od 4,69 milijuna eura i općim ciljem povećanja profesionalnih i upravljačkih vještina Uprave za zatvorski sustav te podrškom primjeni Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljni sloboda u zatvorskim sustavima. Svrhe projekta su: Unaprjeđenje infrastrukturnih uvjeta i doživotnog obrazovanja zaposlenika Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa, Unaprjeđenje životnog okruženja u svrhe rehabilitacije maloljetnika u Odgojnom zavodu u Turopolju i Informatizacija Uprave za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa. Ministarstvo naglašava da će sve navedeno zasigurno doprinijeti poboljšanju uvjeta života i mobilnosti zatvorenika osoba s invaliditetom, kao i dostupnosti informacija.

Mjera 6. Organizirati kampanju o promicanju načela „informiranog pristanka“ u medicinskim istraživanjima koja se provode nad osobama s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja izvještava da je u 2013. godini odobreno 77 kliničkih ispitivanja u Republici Hrvatskoj koja su objavljena na njihovim mrežnim stranicama (www.zdravlje.hr). Ističu kako se u predmetnim istraživanjima ne traži podatak da li je netko osoba s invaliditetom te se na sve pacijente prilikom provedbe istraživanja u potpunosti primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti prava pacijenata (Narodne novine“, broj 169/04 i 37/08).

Mjera 7. Organizirati seminare u cilju osnaživanja osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja

Mjera 8. Omogućiti osobama s invaliditetom dostupnost informacija o zaštiti od nasilja putem elektronskih i tiskanih medija

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava o redovitom izdvajanju sredstva iz Državnog proračuna u cilju održivog financiranja i skrbi za žene i djecu žrtve obiteljskog nasilja (financira ukupno 17 skloništa i savjetovališta namijenjenih žrtvama nasilja u obitelji). Ukupno 10 skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji financira se putem ugovaranja usluge smještaja, gdje korisnici ostvaruju smještaj temeljem rješenja nadležnog centra za socijalnu skrb, te je u tu svrhu tijekom 2013. godine utrošeno 4.340.698,02 kuna. Pored navedenog, 7 skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji organizacija civilnog društva financira se putem javnog natječaja. U siječnju 2013. godine objavljen je Poziv za prijavu trogodišnjih programa rada savjetovališta i skloništa za žene i djecu žrtve nasilja u obitelji organizacija civilnog društva za financijsku potporu u okviru raspoloživih sredstava Državnog proračuna za razdoblje od 2013. do 2015. godine, temeljem kojeg su se osigurala financijska sredstva za naredne tri godine, te je za tu svrhu u 2013. godini osigurano ukupno 2.100.000,00 kn. Također, za navedenih 7 skloništa redovito se izdvajaju sredstva iz lokalnog proračuna. Navedena skloništa prilagođena su ženama s invaliditetom sukladno članku 10. Pravilnika o vrsti i djelatnosti doma socijalne skrbi načinu pružanja skrbi izvan vlastite obitelji, uvjetima prostora, opreme i radnika doma socijalne skrbi, terapijske zajednice, vjerske zajednice, udruge i drugih pravnih osoba te centra za pomoć i njegu u kući (NN 64/09) i mjerama Nacionalne strategije zaštite od nasilja u obitelji za razdoblje od 2011. do 2016. godine (Područje VI. Zbrinjavanje i potpora žrtvama nasilja u obitelji, mjera 8. Kontinuirano poboljšavati sustav zaštite prava i unaprjeđenja položaja žena s invaliditetom žrtava nasilja u obitelji). Ministarstvo socijalne politike i mladih financiralo je tijekom 2013. godine Trogodišnji program (2011.-2013.) Društva multiple skleroze Koprivničko-križevačke županije pod nazivom „Osnaživanje žrtava nasilja u obitelji – žene s invaliditetom u lokalnoj zajednici“ iznosom od 270.000,00 kuna. **Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske** izvještava da redovito aktivno sudjeluje na okruglim stolovima na ovu tematiku, da distribuirala nacionalne i međunarodne dokumente iz područja ljudskih prava žena, ravnopravnosti spolova, zaštite žena od nasilja i dr., a koje objavljuje na svojim službenim stranicama (www.ured-ravnopravnost.hr). Ured objavljuje i druge informacije s ciljem obavještanja žena s invaliditetom i omogućavanja dostupnosti različitih informacija o zaštiti od svih oblika nasilja udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

Mjera 9. Omogućiti osobama s invaliditetom – žrtvama nasilja odgovarajuću podršku za zapošljavanje

Hrvatski zavoda za zapošljavanje izvještava da je u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine u svim područnim uredima Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje evidentirano 294 nezaposlenih osoba - žrtava nasilja u obitelji. U 2013. godini, 17 žrtava nasilja u obitelji bilo je uključeno u radionice aktivnog traženja posla i psihosocijalne potpore. Osam žrtava nasilja u obitelji bilo je uključeno u aktivnosti profesionalnog usmjeravanja i procjene preostale radne sposobnosti tijekom 2013. godine. U cilju unapređenja radno-socijalnih vještina i poboljšanja njihove zapošljivosti, 9 žrtava nasilja u obitelji bilo je uključeno u obrazovne aktivnosti tijekom 2013. godine. U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine, posredstvom Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje, zaposleno je 108 žrtava nasilja u obitelji. Nadalje, u 2013. godini, u mjeru aktivne politike zapošljavanja, *javni radovi* uključeno je 69 žrtava nasilja u obitelji, od čega je 65 žena žrtava nasilja u obitelji, te četiri muškarca, uz trošak od 1.005.508,97 kuna. Kroz mjeru sufinanciranje zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba, zaposleno je 9 nezaposlenih osoba, žrtava nasilja u obitelji iz evidencije nezaposlenih, od čega je osam žena žrtava nasilja u obitelji, uz trošak od 64.668,48 kuna. U 2013. godini u mjere aktivne politike uključeno je ukupno 78 nezaposlenih osoba žrtava nasilja u obitelji. Navedeni pokazatelji ukazuju na porast broja žrtava nasilja u obitelji uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja, kao i na porast zapošljavanja žrtava obiteljskog nasilja iz evidencije Hrvatskoga zavoda za zapošljavanja u razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2013. godine u odnosu na prethodnu godinu. Prikazani podaci o žrtvama obiteljskog nasilja uključuju i žrtve obiteljskog nasilja koje su ujedno i osobe s invaliditetom. Pored navedenog, predstavnici Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje tijekom 2013. godine sudjelovali su u radu 50 različitih aktivnosti kroz okrugle stolove, tribine, seminare za poslodavce, prezentacije mjera iz Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja.

Mjera 10. Podizati razinu svijesti djelatnika u institucijama koje skrb o osobama s invaliditetom i djeci s teškoćama u razvoju, o zabrani zlostavljanja i nasilja

Ova mjera je provedena (rok provedbe - 2008. i 2009. godina).

Mjera 11. Uklanjati stereotipe o oštećenju kod osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju kao mogućem uzroku nasilja nad njima, te se boriti protiv njihova stigmatiziranja

Ova mjera se kontinuirano provodi kroz različite aktivnosti (radionice, tribine, savjetovanja i ostalo) a o čemu se detaljnije izvještava u drugim područjima djelovanja odnosno u okviru drugih definiranih mjera (sadržajno sličnih).

2.9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti

Mjera 3. Jačati svijest o tome da same osobe s invaliditetom mogu najbolje zastupati svoje interese, podizati razinu svijesti o invaliditetu i pravima osoba s invaliditetom unapređivanjem stavova prema osobama s invaliditetom kao aktivnim i potpunim članovima društva

Mjera 4. Podizati javnu svijest o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske izvještava kako je u suradnji sa Zajednicom saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH, u svojstvu suorganizatora, sudjelovao u provedbi kampanje „16 dana aktivizma“ čiji je cilj osvješćivanje javnosti o problematici nasilja nad ženama s invaliditetom. Osim Ureda, u provedbu navedene Kampanje“ bili su uključeni Ured za ravnopravnost spolova i Grad Zagreb. Aktivnosti vezane uz ovu mjeru provedene od strane **Ministarstva socijalne politike** i mladih navedene su u područjima djelovanja *Obitelj i Život u zajednici*.

2.10. Sudjelovanje u kulturnom životu

Mjera 1. Kontinuirano poticati i podupirati projekte koji afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo kulture izvještava da je u 2013. godini sufinanciralo niz programa koje su predložile osobe s invaliditetom u sljedećim područjima: međunarodna kulturna suradnja (29.000,00 kn), glazba i glazbeno-scenska umjetnost (10.000,00 kn), kulturno-umjetnički (glazbeni/folklorni) amaterizma (16.705,86 kn), muzejsko galerijska i likovna djelatnost (115.000,00 kn), knjižnična djelatnost (10.000,00 kn), književno-nakladnička djelatnost - sufinanciranje časopisa i potpore za izdavanje knjiga (83.000,00 kn), dramska i audiovizualna djelatnost -gostovanja, festivali i predstave (230.000,00 kn). Za investicije (nabava opreme u Dramskom studiju slijepih i slabovidnih "Novi život", Zagreb, i uređenje prostora u Udruzi za kulturu osoba oštećena sluha "Svijet tišine", Zagreb) izdvojeno je 185.000,00 kn. Na informatizaciju (uvođenje programa on-line posudbe knjiga u Hrvatskoj knjižnici za slijepe) utrošeno je 25.000,00 kn. Na rashode za zaposlene i materijalne rashode u Tiflološkom muzeju Zagreb (plaće, ostali rashodi za zaposlene i materijalni rashodi) utrošeno je 2.055.742,58 kn. Za rashode za zaposlene i materijalne rashode (plaće, ostali rashodi za zaposlene i materijalni rashodi) u Hrvatskoj knjižnici za slijepe izdvojeno je u 2,774,633.66 kn.

Mjera 2.osigurati sudjelovanje kazališnim i drugim umjetničkim solistima i skupina osoba s invaliditetom na redovitim kulturnim manifestacijama (festivalima, smotrama i drugim kulturnim manifestacijama)pod jednakim uvjetima

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo kulture izvještava kako je Pravilnik o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi („Narodne novine“ broj 69/12, 44/13 i 91/13) prilagođen tako da osigurava pristup i uključivanje osoba s invaliditetom u programe javnih potreba u kulturi na jednakoj osnovi s drugima (čl.7. Pravilnika). Sukladno podacima s kojima raspolaže **Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta** razvidno je da je u program umjetničke akademije upisan jedan student s invaliditetom.

Mjera 3. Poticati umrežavanje i uključenost osoba s invaliditetom na projektima u kulturi, na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo kulture izvještava da je u Očevidnik muzeja, te muzeja, galerija i zbirki unutar ustanova i drugih pravnih osoba upisano 145 muzejskih ustanova (s dislociranim zbirkama/muzejima ukupno 191), a od toga: osiguran pristup osobama s invaliditetom imaju 37 muzeja/zbirki, djelomično osiguran pristup imaju 22 muzeja/zbirki, a bez pristupa je 129 muzeja/zbirki, dok su 3 muzeja zatvorena (bez postava, zgrade u adaptaciji).

Mjera 4. Senzibilizirati javnost za umjetnički rad osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo kulture izvještava da je za 2013. godinu za radionice, umjetničke i obrazovane projekte provedene s ciljem senzibiliziranja javnosti za umjetnički rad osoba s invaliditetom izdvojeno 66.000,00 kn. Sufinancirani su sljedeći projekti udruga i institucija: Muzej grada Zagreba, Prilagodba stalnog postava slijepim, slabovidnim i gluhoslijepim osobama - „Info taktilne točke“, (40.000,00 kn), Muzejski dokumentacijski centar, Radionica: Muzejske publikacije za osobe s invaliditetom (4.000,00 kn), Hrvatsko knjižničarsko društvo, Stručni skup za knjižnične usluga za osobe s posebnim potrebama (10.000,00 kn), Hrvatska knjižnice za slijepe: Organiziranje natječaja za pisanje eseja na brajici (12.000,00 kn).

Mjera 6. Izmijeniti propise s ciljem osiguravanja jednakih mogućnosti osobama s invaliditetom u kulturi

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo kulture izvještava da su propisi iz djelokruga Ministarstva kulture prilagođeni cilju izjednačavanja mogućnosti za sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturi. Zakonom o Hrvatskoj radioteleviziji („Narodne novine“, broj 137/10 i 76/12 - čl.6.st.2., čl.9. i čl.13), Zakonom o elektroničkim medijima („Narodne novine“, broj 153/09, 84/11 i 94/13, 136/13 - čl.9. i čl.14) te Pravilnikom o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi („Narodne novine“ broj 69/12, 44/13 i 91/13 - čl.7. Pravilnika) osiguran je zakonski okvir za povećanje mogućnosti

sudjelovanja/predstavljanja osoba s invaliditetom na jednakoj osnovi s drugim građanima u općim programima medija te za sudjelovanje u ostalim programima kulture.

2.11. Sudjelovanje u političkom i javnom životu

Mjera 1. Osigurati tehničku podršku ili druge oblike pomoći kako bi svim zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Izvješće Ministarstva uprave o provedbi ove mjere nalazi se u Prilogu 25.

Mjera 2. Istražiti stavove članova svih predstavničkih tijela o političkim dimenzijama invaliditeta i uključivanju osoba s različitim vrstama oštećenja u politički život

Ova mjera je provedena (rok provedbe mjere – 2008. godina).

Mjera 3. Pratiti ravnopravno sudjelovanje osoba s invaliditetom u ostvarivanju njihova biračkog prava

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava kako je svim korisnicima usluge smještaja starijima od 18 godina osigurano konzumiranje biračkog prava, i to na izborima za članove Europskog parlamenta iz RH održanima u travnju 2013., na lokalnim izborima u svibnju 2013., i na državnom referendumu održanom u prosincu 2013. Ministarstvo socijalne politike i mladih poduzelo je sve potrebne predradnje i izradilo upute o postupanju za pojedine kategorije pružatelja usluge smještaja. Konzumiranje biračkog prava po prvi puta osigurano je i osobama lišenim poslovne sposobnosti s obzirom na Zakon o registru birača (NN broj 144/12) koji im je to i omogućio. Povodom izbora za EU parlament, Ministarstvo socijalne politike i mladih donijelo je prije izbora rješenje o određivanju biračkih mjesta za glasovanje birača koji su smješteni u ustanovama socijalne skrbi te su tako osobe s intelektualnim oštećenjem po prvi put ostvarile biračko pravo u institucijama socijalne skrbi. Biračka mjesta nisu određena u svim domovima već u njih 13 po dva kriterija: većem broju korisnika i/ili fizičke dislociranosti od redovnih biračkih mjesta. Korisnici svih ostalih ustanova socijalne skrbi mogli su svoje biračko pravo konzumirati na redovnim biračkim mjestima u blizini ustanove. U 13 domova sa sveukupno 2400 korisnika, od 612 prijavljenih za glasovanje, glasovalo je njih 568. I **Ministarstvo uprave** izvještava kako su se na izborima održanim u 2013. godini provodile zakonske odredbe kojima je propisan način postupanja za birače koji zbog tjelesne mane ili nepismenosti, teže bolesti, tjelesnog oštećenja, nemoći i invaliditeta nisu u mogućnosti samostalno glasovati odnosno pristupiti na biračko mjesto. Također ističu kako je u 2013. godini donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske (*NV* broj 143/13) kojim su promijenjene odredbe članka 49. na način da je propisano da slijepo osobe imaju pravo glasovati uz pomoć druge osobe (pratitelja) koja će po njegovoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva liste odnosno ispred imena i prezimena kandidata za koje birač glasuje ili matrice za samostalno glasovanje, i kojim se propisuje da će Državno izborno povjerenstvo donijeti posebnu uputu o glasovanju slijepih osoba.

Mjera 5. Provesti kampanju za promicanje Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda

Ova mjera je provedena (rok provedbe – 2007. godina).

Mjera 7. Promicati sudjelovanje žena i mladih osoba s invaliditetom u javnom i političkom djelovanju na svim razinama

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske izvještava da je u 2013. godini financirao 5 projekata organizacija civilnog društva s ciljem poticanja uključenosti žena i mladih s invaliditetom u javni i politički život za koje je izdvojeno 167.000,00 kuna (vidi prilog 21). **Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske** izvještava da je u 2013. godini redovito

sudjelovao i podržao niz aktivnosti usmjerenih promicanju aktivnog uključivanja i sudjelovanja žena s invaliditetom u političkom i javnom životu (sudjelovanje na skupu *Uspješne žene s invaliditetom u svijetu rada – ima li ih u RH?*, sudjelovanje na konferenciji povodom obilježavanja 5. Obljetnice stupanja na snagu *Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom* - „Gdje smo i kuda idemo?“, sudjelovanje povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 2013. godine i prijemu Zajednice saveza osoba s invaliditetom Hrvatske u redovno članstvo Europskog foruma osoba s invaliditetom (European Disability Forum - EDF)).

2.12. Istraživanje i razvoj

Mjera 1. Unaprijediti statističke i informacijske strategije za razvoj politike i standarda vezanih uz osobe s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo izvještavaju da je tijekom 2013. nastavljeno sa pokušajima implementacije Međunarodne klasifikacije funkcioniranja, onesposobljenosti i zdravlja (MKF) u sustav valorizacije i praćenja invaliditeta. Kako ova klasifikacija nema detaljno razrađen način vrednovanja i tumačenja rezultata, tijekom 2013. godine provedena je probna primjena procjene funkcionalnosti utemeljene na modifikaciji Skale intenziteta potpore. Sve varijable predloženih skala procjene usklađene su sa MKF-om te su na taj način stvoreni preduvjeti da navedena skala bude okvir za praćenje funkcionalnosti osobe. Pored navedenog učinjeno je i prilagođavanje prijedloga Jedinственe liste oštećenja Međunarodnoj klasifikaciji bolesti (MKB). Na ovaj način stvorene su osnove da, unatoč mogućim izmjenama u sustavu vještačenja, izvještajni sustav ostane kompatibilan međunarodnim standardima tj. klasifikacijama Svjetske zdravstvene organizacije (MKF, MKB). Tijekom 2013. izrađeno je VI Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj koje je dostupno na http://hzjz.hr/wp-content/uploads/2013/11/Bilten_invalidi_2013.pdf. Izvješće o osobama s invaliditetom dio je i Hrvatskog zdravstveno statističkog ljetopisa dostupnog na <http://hzjz.hr/wp-content/uploads/2013/11/Ljetopis-2012.pdf>. Pored navedenog učinjeno je 39 individualnih izvješća, čiji sadržaj je dostupan u godišnjem izvješću Odsjeka za istraživanje i razvoj invaliditeta, za potrebe tijela državne uprave, udruga osoba s invaliditetom te drugih institucija, što je 7 izvješća više nego u 2012. godini. Ovdje treba istaknuti da navedeni Izvještaj za 2013. godinu sadrži i neke od odgovora na navedene individualne upite što pridonosi spoznaji o fleksibilnosti programskog sustava Registra ali i još boljoj primjenjivosti navedenog Izvještaja. Svih 32 gore navedena, individualna izvješća sadrže odgovore na različite upite o osobama s invaliditetom te su izrađeni i dostavljeni korisniku unutar 1-3 dana od datuma primitka zahtjeva. Za potrebe unapređenja kvalitete parametara o uzrocima invaliditeta prekontrolirana su sva pristigla rješenja, tijekom 2013., na papirnom mediju te je na taj način prekontrolirano: 22 110 „Nalaza i mišljenja“ iz sustava socijalne skrbi; 5610 preslika prvostupajskih rješenja o primjerenom obliku školovanja; 28 preslika obrazaca “Nalaza i mišljenja” prvostupajskih i drugostupajnske liječničke komisije za ratne i mirnodopske vojne invalide, civilne invalide iz Domovinskog rata, 2. svjetskog rata i poraća te 106 Obrazaca o invaliditetu. Kontrola kvalitete parametara o uzrocima invaliditeta na taj način je provedena na 27 854 papirnih rješenja za preko 60 000 različitih MKB dijagnoza što je za 212 rješenja više nego u 2012. godini. Tijekom 2013. godine nastavilo se i sa unapređenjem kvalitete osobnih podataka registriranih osoba s invaliditetom u segmentu dodjeljivanja jedinstvenih identifikatora osobe (JMBG, OIB), pošto i dalje veliki broj rješenja dolazi bez navedenih identifikatora. U 2013. godini JMBG i OIB dodijeljen je za oko 10 000 osoba čime se kontinuirano smanjuje greška pri jednoznačnom povezivanju osobe i registraciji smrtnog ishoda proizašla iz neredovitog navođenja točnih identifikatora osobe. Upravo su ove aktivnosti, uz stalnu kontrolu uzroka invaliditeta navedenih u rješenjima te njihovo usklađivanje sa Međunarodnom klasifikacijom bolesti (MKB-10) potvrda stalnog unapređivanja kvalitete podataka o osobama s invaliditetom. Pored navedenog unaprijeđeno je i prikupljanje mortalitetnih podataka. Tijekom 2011. i 2012. godine praćenje mortaliteta bazirano je na korištenju Populacijskog registra zbog činjenice da baza mortaliteta Državnog zavoda za statistiku nije imala JMBG. U 2013. godini baze mortaliteta su u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, za 2011. i 2012. godinu, upotpunjene s

JMBG-om te je učinjeno njihovo spajanje s Registrom osoba s invaliditetom što je dodatno povećalo kvalitetu praćenja mortalitetnih podataka. Tijekom 2013. godine nastavilo se sa usklađivanjem podataka Hrvatskog registra osoba s invaliditetom sa Populacijskim registrom u dijelu upotpunjavanja osobnih identifikatora (OIB, JMBG) kod registriranih osoba s invaliditetom. Ova aktivnost je nužna jer i dalje veliki broj rješenja ne sadrži ove identifikatore a njihovo nepostojanje otežava jednoznačno povezivanje osobe te označavanje mogućeg smrtnog ishoda. Na taj način se znatno unapređuje kvaliteta parametara Registra. U izvještajnom periodu pokušalo se ostvariti suradnja sa HZZO-om na području dostave podataka o osobama s invaliditetom koja ostvaruju pravo na neko od pomagala. Ova aktivnost je uvrštena u operativni plan provedbe ove Strategije. Ovaj novi izvor podataka znatno bi unaprijedio kvalitetu podataka u Registru jer je HZZO mjesto gdje se centralno dodjeljuju prava na pomagalo, vrši njihova evidencija te se vrši dodjela uzroka korištenja pomagala u skladu s MKB-10. U pogledu relevantnosti sustava u odnosu na međunarodno potpisane dokumente potrebno je istaknuti da se parametri Registra osoba s invaliditetom koriste u izvješćima za provedbu: Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, Konvencije o pravima djeteta, Konvencije o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena te Ottawske konvencije o zabrani uporabe, stvaranja zaliha, proizvodnje i prijenosa protupješačkih mina i o njihovom uništenju. Pored navedenog parametri Registra su se koristili i za druge međunarodne usporedbe za čime je došao zahtjev u HZJZ (Monee i HAFA, Washington Disability Group). Na sve upite je odgovoreno i uvršteni su traženi dostupni parametri o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

Mjera 2. Unaprijediti klasifikaciju invaliditeta

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo izvještavaju da je tijekom 2013. godine provedena probna primjena skala procjene funkcionalnosti izrađenih temeljem Skale intenziteta potpore koji predstavlja moguće rješenje metodološki utemeljenog, MKF-u komplementarnog načina procjene funkcionalnosti i određivanja nivoa potrebne potpore. Za potrebe ove aktivnosti, djelatnik HZJZ-a, učinio je pisani izvještaj o ovoj fazi izrade metodologije procjene funkcionalnosti.

Mjera 3. Poticati provođenje istraživačkih studija i usku suradnju nadležnih tijela radi osiguranja dostupnosti sveobuhvatnih podataka u cilju postizanja veće razine znanja o osobama s invaliditetom, te donošenja politika i programa vezanih uz invaliditet utemeljenih na kvalitetnim informacijama

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo izvještavaju da je tijekom 2013. godine objavljeno pet radova koji su rezultati istraživanja koje je provodio, koordinirao ili u kojima je sudjelovao HZJZ, a odnose se na područje invaliditeta i njegove prevencije (vidi prilog 22). U 2013. godini, HZJZ je prilagodio svoje web stranice potrebama slijepih osoba, a započet je i projekt web oglašavanja poduzetnika s invaliditetom s brdskih područja i područja povećane državne skrbi. Tijekom 2013. godine sudjelovalo se u specijalističkom obrazovanju iz područja javnog zdravstva i epidemiologije pri Medicinskom fakultetu u Zagrebu. U okviru navedene nastave polaznici su upoznati sa ciljevima Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom te su senzibilizirani za potrebe ovog posebice vulnerabilnog dijela populacije. Polaznici su upoznati i sa mogućnošću i potrebama istraživanja na području invaliditeta. Organizirana je i izobrazba polaznika Sestrinskog studija o specifičnostima vezanim za invaliditet te načinima ostvarivanja primjerenog kontakta.

Mjera 4. Unaprijediti dostupnost podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo osobama s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Hrvatski zavod za javno zdravstvo izvještava da će nakon povezivanja svih ugovornih subjekata u središnji informacijski sustav zdravstva, sve potrebne informacije biti dostupne na jednostavan način, te će sami podaci biti kvalitetni i pogodni za daljnju obradu u svrhu izrade potrebnih izvješća.

Mjera 5. Osigurati sveobuhvatne informacije o osobama s invaliditetom, njihovu frekvenciju i distribuciju na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo izvještavaju da se podaci iz Registra osoba s invaliditetom nalaze na mrežnim stranicama Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo – www.hzjz.hr.

2.13. Rekreacija, razonoda i šport

Mjera 1. Izraditi Pravilnik o športskim natjecanjima djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

Mjera 2. Izraditi, provoditi i pratiti programe izvannastavnih športskih i drugih aktivnosti koji će poboljšati uključivanje djece i mladeži s teškoćama u razvoju

Mjera 3. Organizirati športska natjecanja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini te poticati sudjelovanje na međunarodnim natjecanjima

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izvještava da Hrvatski školski sportski savez svake godine organizira Državno prvenstvo školskih sportskih društava za učenike s intelektualnim teškoćama u razvoju te se za svaku školsku godinu donosi se i Propisnik Državnog prvenstva školskih sportskih društava za učenike s intelektualnim teškoćama u razvoju. Hrvatski školski sportski savez za šk. godinu 2012./2013. peti puta za redom organizirao je Državno prvenstvo školskih sportskih društava za djecu s intelektualnim teškoćama u razvoju. Pravo nastupa na Državnom prvenstvu ima bilo koji centar za odgoj djece s intelektualnim teškoćama u razvoju, odnosno škola koja ima više od 8 razrednih odjeljenja djece s intelektualnim teškoćama u razvoju. Državno prvenstvo za djecu s intelektualnim teškoćama u razvoju održano je u sklopu Završnice Državnog prvenstva školskih sportskih društava od 03. do 05. svibnja 2013. godine. Svi sudionici bili su smješteni u Hotelu Delfin u Poreču. Učenici su se natjecali u atletici i plivanju, a natjecanja su održana u Poreču i Rijeci. Ukupno je sudjelovao 29 centara/škola sa 151 učenikom koje je pratilo 58 voditelja. Za troškove natjecanja utrošena su sredstva u iznosu 139.370,60 kuna. Za šk. godinu 2011./2012. Državno prvenstvo za djecu s intelektualnim teškoćama u razvoju održano je u sklopu Završnice Državnog prvenstva od 04. do 06. svibnja 2012. godine u Poreču. Ukupno je sudjelovalo 29 centara/škola sa 149 učenika koje je pratilo 58 voditelja. Učenici su se natjecali u atletici i plivanju. Za troškove natjecanja utrošena su sredstva u iznosu 144.718,14 kuna.

2.14. Udruge osoba s invaliditetom u civilnom društvu

Mjera 1. Sustavno podizati razinu svijesti javnosti o značaju udruga osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Mjera 2. Poticati aktivno sudjelovanje žena s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ured za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske izvještava da redovito pruža financijsku potporu programima i projektima koji doprinose aktivnom uključivanju žena s invaliditetom radi smanjivanja njihove socijalne isključenosti. Za financiranje pojedinih aktivnosti Kampanje Bijele vrpce Zajednice Saveza osoba s invaliditetom Hrvatske - SOIH s pozicije Ureda u 2013. godini utrošeno je 9.731,25 kuna. Ured za ravnopravnost spolova je od županijskih povjerenstava za ravnopravnost spolova u izvještajnom periodu (2013. godina) zaprimio ukupno 2 akcijska plana za provedbu mjera *Nacionalne politike za ravnopravnost spolova, za razdoblje od 2011. do 2015. godine* na razini županija (Grad Zagreb i Bjelovarsko – bilogorska županija). U akcijske planove potrebno je uvrstiti mjere za unaprijeđenje položaja žena s invaliditetom na lokalnoj razini.

Mjera 3. Poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom programima udruga

Mjera 4. Sustavno financirati udruge osoba s invaliditetom omogućujući njihovo djelovanje u cilju unapređenja kvalitete života osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Ministarstvo socijalne politike i mladih je u srpnju 2013. godine raspisalo Javni poziv za financijsku potporu udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje djeluju u korist osoba s invaliditetom iz

dijela prihoda od igara na sreću. Cilj ovog poziva bio je podržati projekte udruga osoba s invaliditetom i udruga koje djeluju u korist osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj i doprinose osnaživanju osoba s invaliditetom za život u lokalnoj zajednici i zaštiti ljudskih prava osoba s invaliditetom na neovisnost i društvenu integraciju. Ciljane skupine u Pozivu bila su djeca s teškoćama u razvoju, mladi s invaliditetom i odrasle osobe s invaliditetom. Odobreno je ukupno 30 projekata udruga za što je utrošeno 3.000.000,00 kuna, što je bio i planirani iznos. Nadalje, Ministarstvo socijalne politike i mladih izradilo je „Kriterije za dodjelu institucionalnih podrški za djelovanje i razvoj udruga osoba s invaliditetom i nacionalnih saveza udruga osoba s invaliditetom“, sukladno kojima je 2013. bio raspisan natječaj za dodjelu institucionalnih podrški za Saveze udruga osoba s invaliditetom u Ministarstvu, dok je Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva raspisala natječaj za udruge osoba s invaliditetom. Ministarstvo je sklopilo ugovore s 12 Saveza u iznosu od 3.500.000,00 kn iz dijela prihoda od igara na sreću. Sveukupno, u 2013. godini, osigurana je financijska potpora za 129 trogodišnjih programa udruga osoba s invaliditetom u iznosu od 33.189.663,00 kuna (od čega 35 udruga za razdoblje 2010.- 2013. godina, 52 udruge za razdoblje 2011.-2014. godina, 12 institucionalnih podrški za Saveze udruga osoba s invaliditetom i 30 projekata udruga osoba s invaliditetom). **Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske** izvještava da su tijekom 2013. godine u okviru IPA IV. komponente raspisana tri natječaja za projekte za područje civilnoga društva: Jačanje regionalnih i lokalnih struktura za podršku razvoju civilnog društva, Podrška programa organizacija civilnog društva u području zagovaranja i motivacije za socijalno isključene skupine i Podrška programa organizacija civilnog društva aktivnih u području volonterstva na jačanju gospodarske i socijalne kohezije. U okviru grant sheme *Jačanje regionalnih i lokalnih struktura za podršku razvoju civilnog društva* provodi se jedan projekt čiji je cilj jačanje uloge udruga osoba s invaliditetom u građanskom dijalogu. U institucionalnom okviru programa IPA I. komponenta – Pomoć u tranziciji i jačanje institucija Ured za udruge djeluje u svojstvu Jedinice za provedbu projekata za sektor civilnoga društva. U okviru darovnice *IPA 2009 Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za provedbu programa pružanja inovativnih socijalnih usluga u područjima posebne državne skrbi*, Ured za udruge nadgleda dva projekta čiji su ciljevi povećanje socijalne uključenosti i povećanje kvalitete života osoba s invaliditetom. U okviru darovnice *IPA 2010 Potpora organizacijama civilnoga društva u razvoju, provedbi i praćenju provedbe javnih politika i politika vezanih uz pravnu stečevinu* provodi se projekt s ciljem konsolidiranja suradnje između lokalnih i nacionalnih vlasti i organizacija civilnoga društva radi osiguranja nediskriminacije i jednakih mogućnosti osoba s invaliditetom. Kako bi se osigurala podrška organizacijama civilnog društva kroz sufinanciranje projekata ugovorenih u okviru raznih programa Europske unije raspoloživih organizacijama civilnoga društva u Republici Hrvatskoj, Ured za udruge u 2013. godini je raspisao javni poziv za podnošenje zahtjeva za sufinanciranje projekata organizacija civilnoga društva ugovorenih u okviru programa Europske unije za 2013. godinu. Sredstva iz državnog proračuna koja su sveukupno isplaćena u 2013. godini iznose 6.971.365,35 HRK. Financijsku potporu ostvarilo je 9 projekata udruga osoba s invaliditetom u ukupnom iznosu 559.960,79 HRK. Nadalje, Nacionalna zaklada je u 2013. kroz program “Europa Plus“ uspostavila međufinanciranje projekata odobrenih iz pretpristupnih fondova Europske unije. Provedbom pilot-programa "Europa Plus" Nacionalna zaklada je dodjeljivala povratna beskamratna sredstva financijske podrške kojima osigurava likvidnost organizacija i uspješnu provedbu odobrenih EU projekata. Tijekom 2013. godine izrađen je pilot program za pripremu novih natječaja u suradnji s regionalnim zakladama. Donesena je odluka da će se strateško programiranje, predsjedanje odborima te kontrola provedbe aktivnosti zadržalo u nadležnosti tijela zaduženih za programsko područje, dok bi pripremu i objavu natječaja izradili Ured za udruge, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva i regionalne zaklade. Cilj je novog modela podrške osigurati kvalitetniju pripremu i provedbu natječaja, ali i praćenje i vrednovanje rezultata programa i projekata udruga iz javnih izvora. U 2013. u fokusu interesa Savjeta za razvoj civilnog društva uz stručnu i administrativnu potporu Ureda za udruge najvećim je dijelom bila politika financiranja projekata i programa organizacija civilnog društva te potreba usklađivanja standarda za pripremu i provedbu natječaja među različitim državnim tijelima.

2.14. Međunarodna suradnja

Mjera 1. Pratiti usklađenost važećih zakona s preuzetim međunarodnim dokumentima od posebnog interesa za osobe s invaliditetom

Mjera 3. Podnositi izvješća o provedbi preuzetih obveza sukladno međunarodnim dokumentima

Mjera 4. Izvješćivati Vijeće Europe o stanju ljudskih prava osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Ministarstvo socijalne politike i mladih izvještava da je u 2013. godini izradilo doprinos za 6. godišnje Izvješće o procesu napretka zemalja članica u ratifikaciji, implementaciji i evaluaciji Konvencije o pravima osoba s invaliditetom UN-a te kontinuirano prati i podnosi izvješća vezano uz obveze po međunarodnim dokumentima.

KOORDINACIJA PROVEDBOM NACIONALNE STRATEGIJE NA PODRUČNOJ (REGIONALNOJ) I LOKALNOJ RAZINI

Sukladno Nacionalnoj strategiji izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su izraditi lokalne strategije/planove u svrhu izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom. Uz donošenje strateških dokumenata na područnoj i lokalnoj razini, Nacionalna strategija obvezuje i na imenovanje koordinatora za provedbu mjera, kako na nacionalnoj tako i na područnoj i lokalnoj razini. Županije i gradovi svoje strateške dokumente formuliraju u obliku strategija, akcijskih planova ili programa mjera za provedbu Nacionalne strategije, a usvajaju ih na različito vremensko razdoblje.

PRIKAZ POSTIGNUTIH REZULTATA U PROVEDBI MJERA U JEDINICAMA LOKALNE I PODRUČNE (REGIONALNE) SAMOUPRAVE sukladno Okviru za praćenje provedbe Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007. – 2015.

2.2. Život u zajednici

Mjera 1. Osigurati usklađeni pristup u pružanju kvalitetnih usluga podrške u zajednici

Mjera 2. Osigurati kvalitetne usluge u zajednici, te alternativne oblike smještaja koji omogućavaju prijelaz iz smještaja u ustanovama na život u zajednici

Mjera 3. Osigurati dopunske usluge i druge kapacitete s ciljem potpore obitelji

Mjera 4. Edukacija djelatnika javnih službi s ciljem kvalitetnog uključivanja osoba s invaliditetom u život zajednice

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava o dostupnosti izvaninstitucionalnih usluga za osobe s invaliditetom u Gradu Bjelovaru, Obiteljskom centru BBŽ-a, Udruzi invalida i Centru udruga Grada Bjelovara. Na području županije postoji jedan tumač znakovnog jezika za gluhe. **Brodsko-posavska županija** izvještava o povećanom broju stambenih zajednica za osobe s intelektualnim poteškoćama u odnosu na prethodnu godinu (trenutno postoji 7 stambenih zajednica u koje je smješteno 29 osoba s intelektualnim poteškoćama). Na području grada Slavenskog Broda postoje 3 dnevna boravka u koje je uključeno 119 korisnika što je duplo veća brojka u odnosu na prethodnu godinu. Zatim, pri udrugama djeluju klubovi, grupe samopomoći i kreativne radionice u koje je uključeno 150 korisnika te trenutno šest udruga na području slavenskog Borda pruža ovakve oblike pomoći. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava o pružanju potpore programima udruga osoba s invaliditetom, posebice udruzi Dva skalina u realizaciji programa i usluga dnevnog boravka. Značajna je i udruga

Rina Mašera koja pruža usluge izvaninstitucionalne podrške - aktivnosti poludnevnog boravka i aktivnosti mobilnog tima podrške. **Istarska županija** vrlo detaljno izvještava o financiranju i sufinanciranju brojnih projekata i programa. Iz proračuna Istarske županije financirani su projekti domova za psihički bolesne odrasle osobe kojima se potiče socijalna interakcija korisnika domova s zajednicom i osnažuju korisnici za samostalan život (10.000,00 kn). Nadalje, županija ističe sufinanciranje brojnih projekata u području Zaštite i unaprjeđenja kvalitete života osoba s invaliditetom, za što je u 2013. godini izdvojeno 336.397,62 kn. **Karlovačka županija** ističe provedbu programa *Mobilni stručni tim* Saveza udruga osoba s invaliditetom Karlovačke županije. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava o sufinanciranju programa udruga osoba s invaliditetom usmjerenih na prevenciju institucionalizacije. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava o sufinanciranju klubova korisnika, grupa samopomoći, kreativnih radionica i rehabilitacijskih programa. U sklopu programa Pomoć u kući također djeluju dva dnevna boravka. **Ličko-senjska županija** izvještava o povećanju broja usluga i broju korisnika te kvalitetnijem životu osoba s invaliditetom. Grad Gospić je tijekom 2013. godine putem programa Javnih potreba zdravstvene zaštite i socijalne skrbi financirao rad i program udruga osoba s invaliditetom na svom području. U projekt Grada Otočca uključeno je 125 korisnika (48% osobe s invaliditetom u odnosu na ukupan broj korisnika). **Međimurska županija** izvještava o aktivnom sudjelovanju lokalne zajednice u procesu deinstitucionalizacije u smislu osiguravanja izvaninstitucionalnih oblika skrbi. Kontinuirano djeluje Dnevni centar za osobe s intelektualnim teškoćama, a dugi niz godina radi i skupina za samozastupanje u kojoj sudjeluje oko 20 osoba. Županija financijski podupire Program za djecu s autističkim poremećajima koji provodi Dječji vrtić „Fijolica“ Prelog. U Gradu Čakovcu tridesetak osoba s invaliditetom sudjelovalo je u radno-proizvodnim aktivnostima dnevnog centra i poludnevnog centra i kluba Mura. **Osječko –baranjska županija** izvještava o provedbi projekta *Citadela* udruge *Zvono* putem kojeg se osigurava poludnevni boravak koji je u 2013. godini pohađalo 30 djece i mladih s poteškoćama. U okviru programa "Kao da sam doma" dostupne su usluge poludnevnog boravka za osobe s poteškoćama u razvoju svakog dana od 15 do 20 sati. Program obuhvaća školu samostalnog stanovanja, radionice samoodređenja i radno-praktične aktivnosti. **Požeško - slavonska županija** izvještava da su u gradu Pakracu osigurana dva stana u gradskom vlasništvu za smještaj osoba s invaliditetom te je u tijeku zapošljavanje djelatnika (nositelj ove aktivnosti je Udruga za promicanje inkluzije). **Sisačko-moslavačka županija** izvještava o provedbi trogodišnjeg programa "Povećanje dostupnosti socijalnih i zdravstvenih usluga starijim i osobama s invaliditetom s ciljem prevencije institucionalizacije". Zatim, Savez udruga osoba s invaliditetom grada Siska provodi stručni defektološki postupak u obitelji – patronažu. Dnevni centar slijepih pruža usluge poludnevnog boravka slijepim i slabovidnim osobama, tijekom kojeg se provode radno-terapijski i edukacijsko-rehabilitacijski programi. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da je financirala i koordinirala aktivnosti usmjerene širenju mreže socijalnih usluga, te projekte „Osobni asistent“ i „Terapijsko jahanje“ i dr. Grad Stari Grad već 7 godina provodi Program dnevnog boravka i pomoći u kući starijim osobama te se u okviru ovog programa pružaju usluge i osobama s invaliditetom, a prostor Dnevnog boravka u jutarnjim satima dostupan je i udruzi invalida otoka Hvara za provođenje njihovih programa kao što su zdravstvena gimnastika i razne radionice. **Šibensko-kninska županija** izvještava kako je Grad Šibenik za provedbu mjera iz područja Život u zajednici utrošio 74.000,00 kn u 2013. godini. **Varaždinska županija** izvještava o djelovanju Dnevnog centra pri Domu za starije i nemoćne osobe Varaždin (osnivač županija), kapaciteta za 15 korisnika s područja županije. Smještaj korisnika sufinanciran je iz županijskog proračuna. **Virovitičko-podravska županija** izvještava o dostupnosti savjetovaništva i raznih programa za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, roditelje, obitelj i volontere. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava o provedbi projekta „Samostalno stanovanje uz podršku“ u sklopu kojeg je u gradu Vinkovci dodijeljen stan korisnicima Centra za rehabilitaciju „Mala Terezija“ Vinkovci za samostalno stanovanje uz stalnu stručnu podršku. U stan je smješteno pet djevojaka. **Zadarska županija** izvještava o održavanju radionica za psihosocijalnu rehabilitaciju pacijenata oboljelih od psihoze se održavaju jednom tjedno u grupama po 14 korisnika u organizaciji Caritasa Zadarske županije. **Grad Zagreb** izvještava da je u 2013. godini nastavljen vrlo značajan i jedinstveni projekt pod nazivom Interventni smještaj za djecu s teškoćama u razvoju, pokrenut u rujnu 2012. godine, u organizaciji Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom i Centar za rehabilitaciju Zagreb. Dnevni centar „Mali dom-Zagreb“ u sklopu svojih programa i dalje ima razvijen sustav mobilne službe podrške u zajednici (rana intervencija), koji je uspješno djelovao i

u 2013. godini. U djelovanje mobilnog tima (pružanje stručne informativne i zdravstvene podrške) u 2013. godini bilo je uključeno 43 djece s teškoćama u razvoju i njihovih obitelji. U prethodnoj godini, program Edukacijom i savjetovanjem od pristupačnosti do samostalnijeg života gluhih osoba u Gradu Zagrebu bilo je obuhvaćeno više od 900 članova kojima se pružala pomoć u prevladavanju svakodnevnih problema. Tijekom 2013. nastavljen je program Centar za male mobilne službe pomoći osobama s invaliditetom kojim se osigurava prijevoz posebno prilagođenim kombi vozilom, pomoć asistenta/druge osobe, prilagodba literature te savjetovani rad. Tijekom 2013. u program Arka - službe u zajednici utemeljene podrške bilo je uključeno 40 osoba s intelektualnim teškoćama na području Maksimira i Dubrave. Programom Služba podrške u obitelji za osobe s autizmom osigurana je mobilna podrška za 9 članova/osoba s autizmom i članove njihovih obitelji. Grad je financirao i projekt Edukacijom do ujednačenog programa izobrazbe tumača/prevoditelja hrvatskog znakovnog jezika, dok je URIHO organizirao pohađanje tečajeva i edukaciju znakovnog jezika kroz cijelu prethodnu godinu. Nastavljena je i provedba projekta „Fizikalna terapija i rehabilitacija za osobe s invaliditetom u Gradu Zagrebu“, u okviru kojeg se za 500 osoba osigurala usluga besplatne fizikalne terapije i rehabilitacije za osobe s invaliditetom Grada Zagreba.

Sve županije izvještavaju o dostupnosti usluge pomoć u kući namijenjene starijim, bolesnim i otežano pokretljivim korisnicima, a koju sufinanciraju ili u cijelosti podmiruju troškove pružanja usluge.

2.3. Odgoj i obrazovanje

Mjera 3. Osigurati cjeloživotno učenje osobama s invaliditetom s ciljem učinkovite prohodnosti između faza obrazovanja, te između obrazovanja i zapošljavanja

Mjera 5. Podupirati suradnju između državnih tijela i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave radi omogućavanja jednakosti pristupa predškolskom odgoju i školovanju na svim razinama, s posebnim naglaskom na unapređenju stanja u manjim sredinama (seoska, otočna, brdsko-planinska, demografski ugrožena i ratom pogođena područja)

Mjera 6. Osigurati infrastrukturnu potporu učenicima s teškoćama u razvoju

Mjera 7. Uključiti djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom u postupke donošenja odluka koje utječu na njihov život

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Brodsko-posavska županija izvještava da je na području grada Slavenskog Broda u dječje vrtiće sveukupno bilo uključeno 28 djece s teškoćama u razvoju. Od 2013. Dječji vrtić „Cekin“ provodi program patronaže, kojim je bilo obuhvaćeno 8 djece. U 9 osnovnih škola s područja grada Slavenskog Brod bilo je uključeno 208 učenika s teškoćama u razvoju i 23 pomoćnika u nastavi, a postoji potreba za još 10. Na području grada Nove Gradiške, osiguran je boravak za 5 djece s poteškoćama u razvoju u dječjem vrtiću za što je Grad Nova Gradiška u 2013. godini utrošio 46.400,00 kn. Općina Oriovac je u 2013. godini nastavila financiranje asistenta u nastavi za jednog osnovnoškolca s teškoćama u razvoju, te je također je sufinancirala program predškolskog odgoja i naobrazbe djece s teškoćama u razvoju u posebnim ustanovama u Slavanskom Brodu. **Bjelovarsko-bilogorska županija** izvještava da je tijekom 2013. godine zaposleno 72 pomoćnika u nastavi za 72 djece s teškoćama u razvoju/ učenike osnovnih i srednjih škola. U Daruvaru u dva dječja vrtića bilo uključeno petero djece s teškoćama u razvoju. **Istarska županija** izvještava da se u odnosu na 2012. godinu prilagodila 1 srednjoškolska ustanova, Industrijsko-obrtnička škola Pula. Od osnovnoškolskih ustanova, u 2013. godini, 2 ustanove su se djelomično prilagodile djeci s teškoćama u razvoju i mladima s invaliditetom, i to OŠ Marčana izgradnjom unutarnje rampe, te TOŠ Novigrad adaptacijom sanitarnog čvora. Nadalje, u šk. godini 2012./13. angažirana su 22 pomoćnika u nastavi za 26 učenika (20 OŠ i 6 SŠ). U šk. godini 2013./14 angažirano je 37 pomoćnika u nastavi za 43 učenika (34 OŠ i 9 SŠ). U županijskom proračunu za 2013. za pomoćnike u nastavi utrošeno je 535.757,03 kn. **Karlovačka županija** izvještava o financijskoj potpori Udruzi slijepih Grada Karlovca i Karlovačke županije za nabavku didaktičkih materijala, taktilnih slikovnica, igrački za razvoj motorike kao i drugih pomagala namijenjenih slijepoj djeci, članovima udruge. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava da je u 2013. godini financirala rad 8 asistenata u nastavi, za što je utrošeno 78.000,00 kn. Također, Županija je sufinancirala prijevoz za 21 učenika s teškoćama u razvoju te je u navedenu svrhu utrošeno 35.000,00 kn. U Dječji vrtić Zipkica Zabok upisano je 16 djece s teškoćama u razvoju. Općina Stubičke Toplice ima sklopljen Ugovor o pilot projektu logopedске službe za djecu s područja

Općine Stubičke Toplice prema kojem vrši mjesečno plaćanje u visini od 2.000,00 kuna te je za navedenu svrhu u 2013. god utrošeno ukupno 24.000,00 kn. Općina Gornja Stubica ima sklopljen Ugovor sa Specijalnom bolnicom za medicinsku rehabilitaciju Krapinske Toplice o provođenju pilot projekta logopedске službe za djecu s područja Općine. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava da su tijekom 2013. godine u gradu Koprivnica održane brojne aktivnosti usmjerene usavršavanju stručnjaka zaposlenih u odgojno-obrazovnom radu. Također je održana i informatička radionice za povećanje konkurentnosti osoba s cerebralnom i dječjom paralizom na tržištu rada (tečaj za ECDL operatera) - 10 polaznika. Na području grada Križevaca, za školsku godinu 2013/2014. u okviru odobrenog IPA projekta „Integracija djece s poteškoćama iz Križevaca i okolice u redovni obrazovni sustav, osposobljeno je deset asistenata/ica u nastavi za rad sa učenicima s teškoćama u razvoju. U gradu Koprivnici djeca s teškoćama u razvoju uključena su u dva vrtića dok je u Križevcima u jedan vrtić uključeno 6 djece s teškoćama u razvoju. U 2013. godini u dječjem vrtiću grada Đurđevca bilo je uključeno šestoro djece s poteškoćama u razvoju koji su integrirani u odgojne skupine. Županija izvještava i o sufinanciranju troškova asistenata u nastavi. U Koprivnici je u školsku nastavu bio uključen 1 asistent u nastavi, dok je u Križevcima, u školskoj godini 2012/2013. projektom „Odgoj i obrazovanje učenika s invaliditetom, odnosno s teškoćama u razvoju u redovitoj školi – asistent u nastavi“ obuhvaćeno osam asistenata/ica u nastavi (učenici OŠ i jedan učenik SŠ). **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava da Udruga *Idem* u suradnji s Gradom Dubrovnikom već petu školsku godinu provodi projekt *Asistent u nastavi*. U školskoj godini 2012./2013., podrška se provodila u svih šest osnovnih škola na području grada Dubrovnika. U pedagoškoj godini 2013., u Dječje vrtiće Dubrovnik bilo je uključeno 5 osobnih asistenata za 9 djece s teškoćama u razvoju (u Dječjim vrtićima Dubrovnik u pedagoškoj godini 2012. bila su uključena tri asistenta za šestoro djece). Zatim, u 2013. godini, četvero je djece s područja Grada Dubrovnika bilo uključeno u program odgoja i naobrazbe za djecu predškolske dobi s teškoćama u razvoju koji organizira i provodi Poliklinika SUVAG u zagrebu u okviru svoje djelatnosti, te je Grad Dubrovnik sukladno sklopljenom Sporazumu sa Poliklinikom SUVAG sufinancirao troškove programa. Grad Dubrovnik sufinancirao je troškova predškolskog odgoja i obrazovanja u Centru za autizam Zagreb za jedno dijete. **Ličko-senjska županija** izvještava da je na području Grada Gospića uključeno 6 pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju u Osnovnoj školi dr. Jure Turića i dr. Franje Tuđmana. Na području Općine Plitvička Jezera, Dječji vrtić Slapić u Korenici te područni vrtić Vidra u naselju Mukinje upisan je određen broj djece s poteškoćama u razvoju te im je osiguran asistent. **Međimurska županija** izvještava o sufinanciranju asistenata u nastavi u osnovnim i srednjim školama za što je u 2013. godini sveukupno mjesečno izdvajano 104.950,00 kn. Županija sufinancira predškolski odgoj za djecu s teškoćama u razvoju i osigurava prijevoz učenika s teškoćama u razvoju u odgojno - obrazovne institucije. Grad Prelog omogućio je pravo na stipendiju studentici s invaliditetom za što je utrošeno 6.000,00 kn. **Osječko-baranjska županija** izvještava da je u gradu Belišću kroz vrtić "Maslačak" Belišće te područne vrtiće u Bizovcu i Petrijevcima prošao veliki broj djece s teškoćama u razvoju. Dječji vrtić Đakovo pohađalo je 20 djece s teškoćama u razvoju. U Gradu Đakovu rade i dva vrtića u privatnom vlasništvu prilagođena djeci s teškoćama u razvoju čiji rad je u 2013. godini sufinancirao Grad Đakovo. Dječji vrtić Montessori «Sunčev sjaj – Nazaret» Đakovo, koji radi po Montessori metodi «Pomozi mi da to učinim sam», pohađalo je 10 djece s teškoćama u razvoju. Za rad ovoga vrtića Grad Đakovo je u 2013. godini izdvojio 449.940,00 kuna. U gradu Osijek, Centar tehničke kulture u suradnji s Poliklinikom Suvag Osijek, u listopadu 2012. godine, započeo je rad s dvije skupine djece s teškoćama, a koji se nastavio i tijekom cijele 2013. godine. Za navedenu svrhu Grad Osijek je izdvojio 5.000,00 kn. Pučko otvoreno učilište Osijek izvještava da su educirali jednu slijepu djevojku u neformalnom programu škole za likovnu umjetnost „Kist“, u trajanju od 20 školskih sati. Udruga gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije educirala je polaznike četvrtih razreda svih osnovnih škola na području Osijeka o komunikaciji gluhih i nagluhih osoba, Grad Osijek je za ovaj projekt utrošio 4.563,00kn. Tijekom 2013. godine kupljeno je 20 interaktivnih ploča koje služe za bolju prilagodbu i uključivanje u nastavu i djece sa poteškoćama na što je utrošeno 205.525,00 kn. Pored navedenog, Grad Osijek je u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje, Filozofskim i Učiteljskim fakultetom provodio projekt Kriteriji za dodjelu asistenta u nastavi za ADHD, u koji je bilo uključeno 40-tak asistenata za 40-tak učenika s ADHD-om u 16 osječkih osnovnih škola i 3 dječja vrtića. Za navedeni projekt, Grad Osijek utrošio sredstva u iznosu od 563.221,00. **Požeško-slavonska županija** izvještava da su u gradu Požegi, djeca s teškoćama u razvoju uključena u tri vrtića (od

sveukupno 4) te je u 2013. godini u istim vrtićima bilo uključeno 37 djece s teškoćama u razvoju, što je vidljivo povećanje u odnosu na prethodne godine (u 2011. godini - 27 djece s teškoćama u razvoju, u 2012. godini 29 djece s teškoćama u razvoju). U osnovnim školama na području grada Požege, djeci s teškoćama u razvoju osigurani su pomoćnici u nastavi. **Primorsko-goranska županija** izvještava o sufinanciranju pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju. **Sisačko-moslavačka županija** izvještava o daljnjem usklađivanju odgoja i obrazovanja djece s teškoćama u razvoju sa zakonskom regulativom i tijekom 2013. godine. U gradu Sisku, od 19 zahtjeva za pomoćnika u nastavi upućenih JLS odobreno ih je 9, u odnosu na 2012. kada ih je bilo 13. Od ukupno 9, 8 je odobreno od strane JLS, dok je jedan pomoćnik odobren od strane Zavoda za zapošljavanje. Grad Popovača financirao je angažman asistenta u nastavi za dvoje učenika s teškoćama u razvoju. Na području grada Kutine, prema rezultatima izvješća za 2012/13. školsku godinu, u Dječje vrtić Grada evidentirano je i uključeno 130 djece s teškoćama u razvoju s različitim etiologijom nastanka oštećenja. U Osnovne škole grada Kutine uključeno je 160 učenika s teškoćama u razvoju s najčešćim oštećenjima. Udruga osoba s invaliditetom Kutina uspjela je pokriti potrebu za asistentima. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da je u 2013. godini provedeno niz aktivnosti u svrhu prilagođavanja školskih objekata osobama s invaliditetom. U zgradi 4. i 5. gimnazije u Splitu ugrađen je lift što je u cijelosti financirano iz programa SLID. U osnovnoj školi u Kaštel Novom ugrađen je lift. U Osnovnoj školi u Ostrogu izvršena je adaptacija sanitarnog čvora za osobe s invaliditetom. U cijelosti je izvršena arhitektonska prilagodba u OŠ Srinjine i OŠ Mejaši, a u OŠ Sućidar prilagođen je pristup u školu i sanitarni čvor za osobe s invaliditetom. Županija zajedno s jedinicama lokalne samouprave sufinancira rad 48 pomoćnika u nastavi u osnovnim i srednjim školama. Iz vlastitih sredstava županija je u 2013. za pomoćnike u nastavi izdvojila 480. 000 kuna, a još 9 gradova i 10 općina izdvajaju još toliki iznos. Osiguran je besplatni prijevoz za svu djecu predškolske i školske dobi do školskih objekata i prostora za izvannastavne sportske i rekreacijske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju i mladeži s invaliditetom. **Zadarska županija** izvještava da na području županije postoji jedan vrtić za djecu s teškoćama u razvoju (DV Latica). Osnovna škola Voštarnica Zadar jedina je posebna ustanova osnovnoškolskog odgoja i obrazovanja za učenike s većim teškoćama u razvoju. U 2013. godini, osim kineziterapije koju financira Zadarska županija (rad jednog prof. kineziterapije), u školu je uveden i tečaj juda, na preporuku stručnjaka, što se pokazalo kao vrlo kvalitetan i koristan program .

Varaždinska županija izvještava da je u gradu Varaždinu uključeno 13 asistenata u nastavi za 13 djece u 5 osnovnih škola. Grad Ivanec je u okviru redovnog sufinanciranja prijevoza učenika osnovnih i srednjih škola, pa tako i osoba s invaliditetom, osigurao potpuno besplatan prijevoz. Ivanec ističe rad fundacije Pro vitae-za život koja je većim djelom pokrivala troškove osoba s invaliditetom, plaćala rehabilitaciju za djevojčicu s cerebralnom paralizom i rehabilitaciju dječaka s Down sindromom te pomagala oko nabavke nužnih lijekova za osobe oboljele od malignih bolesti. Za djecu polaznike Centra za odgoj i obrazovanje „Tomislav Špoljar“ u Varaždinu, Grad Ivanec u cijelosti financira prehranu i nužne udžbenike. **Virovitičko-podravska županija** za 2013. godinu izvještava o izgradnja nove Srednje škole u Pitomači s pristupom prilagođenim osobama s invaliditetom, o sufinanciranje projekta „Pomoćnik u nastavi“ te o sufinanciranju putnih troškova asistentice u nastavi za dječaka oboljelog od cerebralne paralize iz Nove Šarovke. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava da u svim školama na području županije koje pohađaju učenici s teškoćama u razvoju postoje izgrađene prilazne rampe i prilagođeni sanitarni čvorovi za osobe s invaliditetom. Dizala su izgrađena u tri srednje škole u Vinkovcima i jednoj osnovnoj školi u Županji. Udruga osoba s invaliditetom „Bubamara“ osigurala je u okviru projekta asistente u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju. **Zagrebačka županija** izvještava da Grad Dugo Selo temeljem Sporazuma o partnerstvu za provedbu Programa za inovacije i učenje zaključenog s Centrom za rehabilitaciju Stančić podmiruje troškove najma koji se koriste za provođenje spomenutog programa. Grad Zaprešić opremio je OŠ A. Augustinčića za učenike s poremećajima autističnog spektra dok je u DV Maslačak instaliran i opremljen senzo-motorički kabinet za rad s djecom s teškoćama u razvoju. Grad financira boravak djece u Centru za autizam i Poliklinici Suvag. **Grad Zagreb** izvještava da je u 2013. godini financirano 17 projekata /programa kojima se potiče cjeloživotno učenje, profesionalno informiranje i savjetovanje. Grad je u 2013. godini financirao i projekt Putem edukacije do senzibilizacije uz Bonton u okviru kojeg su srednjoškolci putem tribina i podjelom priručnika educirani i senzibilizirani za potrebe osoba s invaliditetom te o adekvatnom postupanju prema njima. U prošloj godini u vrtiću *Ententini* zaposlen je tim stručnjaka: pedagog, psiholog, logoped, zdravstveni voditelj i

kineziolog. Tijekom 2013. godine uspješno je integrirano 2691 dijete s teškoćama u razvoju i 8410 djece sa specifičnim razvojnim teškoćama u odgojne skupine s redovitim programom. Sustavno se iz godine u godinu povećava broj djece s teškoćama u razvoju iz integriranih u redovne programe. U 2013. godini izgrađeni su i pušteni u funkciju Osnovna škola Vrbani III (Osnovna škola Alojzija Stepinca), Dječji vrtić Vrbani III i Dječji vrtić Radost. Nadalje, u školskoj godine 2012./2013., nadležni Ured financirao je 220 pomoćnika za potrebe 270 učenika s teškoćama u razvoju u 88 osnovnih škola u Gradu Zagrebu. U školskoj godini 2013./14., uključen je 261 pomoćnik za potrebe 318 učenika s teškoćama u razvoju u 91 redovnoj osnovnoj školi, 1 privatnoj osnovnoj te dvije posebne osnovne škole. U školskoj godine 2012./2013. u 11 srednjih škola, 1 privatnoj srednjoj školi te u Centru za odgoj i obrazovanje u Zagorskoj bio je uključen 21 pomoćnik za potrebe 22 učenika s teškoćama u razvoju. U školskoj godini 2013./14., uključeno je 25 pomoćnika za potrebe 23 učenika s teškoćama u razvoju u 13 srednjih škola. Tijekom 2013. godine, za financiranje pomoćnika u osnovnim i srednjim školama u Gradu Zagrebu utrošeno je 3.857.198,56 kuna. Uz navedeno, Grad je osigurao dodatna sredstva za rad dvoje osobnih asistenata u Dječjem vrtiću Potočnica za pedagošku godinu 2013./2014. Također, u 2013. godini, osigurana su dodatna sredstva za sufinanciranje usluge tumača/prevoditelja znakovnog jezika. Grad Zagreb je po prvi puta dodijelio stipendije učenicima i studentima s invaliditetom. Ukupan broj učenika koji su se školovali po rješenjima o školovanju učenika s teškoćama u razvoju iznosio je 3.386 učenika/ca od 1. do 8. razreda. Tijekom školske godine 2013./2014. ukupno su u sustav srednjoškolskog obrazovanja uključena 630 učenika s teškoćama u razvoju. Prema procjeni Središnjeg ureda za studije i upravljanje kvalitetom Sveučilišta u Zagrebu, evidentirano je 307 studenata s invaliditetom.

2.4. Zdravstvena zaštita

Mjera 5. Pratiti podatke o provedenoj zdravstvenoj zaštiti djece s neurorizicima i implementirati ih

Mjera 6. Osigurati pristupačnost i informacijsku podršku za gluhe i slijepe u zdravstvenim ustanovama

Mjera 7. Opremiti zdravstvene ustanove i rehabilitacijske centre potrebnim funkcionalnim pomagalicama

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava o pristupačnosti Opće bolnice Bjelovar, Doma zdravlja BBŽ-a 1 stomatološkoj ordinaciji, dvije potpuno pristupačne ljekarne. **Brodsko-posavska županija** izvještava o organiziranom prijevozu 37 do ustanove „Zlatni cekin“. U Slavonskom Brodu provodi se program „Mobilnošću do socijalne uključenosti“, dok služba za pomoć u kući svojim vozilom osigurava prijevoz u zdravstvene ustanove za osobe s invaliditetom uključene u program „Dnevni boravak i pomoć u kući starijim osobama“. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava da Grad Dubrovnik nadalje sufinancira projekt Logopedskog društva Dubrovnik pod nazivom *Prevenција govorno jezičnih poremećaja* te da je u suradnji s udrugom *Slatki život* sufinancirao nabavku inzulinske pumpe za jedno dijete. U Općoj bolnici Dubrovnik djeluje ambulanta za stomatološku zaštitu djece i mladih s invaliditetom. **Istarska županija** izvještava o sufinanciranju projekata usmjerenih na podizanje kvalitete života i unapređenje zdravlja za koje je utrošeno 43.000,00 kn. Istarski domovi zdravlja u suradnji s Društvom distrofičara Istre, u okviru županijskog programa mamografiranja u 2013. godini, organizirali su prijevoz žena s invaliditetom na preventivni mamografski pregled. Prijevoz od mjesta stanovanja do Opće bolnice Pula organizirano je za 27 žena za što je izdvojeno 6.542,50 kn. Od 2012. godine, jedan od javno-zdravstvenih prioriteta u sklopu strateškog županijskog dokumenta „Plana za zdravlje i socijalno blagostanje“ jesu i „Rane intervencije kod djece s neurorizicima i razvojnim teškoćama“. **Karlovačka županija** izvještava o financijskoj potpori udrugama za nabavku ortopedskih i drugih pomagala za djecu s teškoćama u razvoju (medicinski aparata neurofeedback, invalidska kolica, krevet i antidekubitalni madrac, prilagođena tipkovnica i računalo). **Koprivničko-križevačka županija** izvještava o provođenju preventivnih programa, predavanja i tribina s ciljem promicanja zdravlja. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava kako je sufinancirala nabavu dvaju ginekoloških stolova, jedan za OB Zabok i jedan za DZ KZZ, za što je iz županijskog proračuna utrošeno 65.642,06 kn. Također, iz županijskog proračuna izdvojeno je ukupno 54.000,00 kn za nabavu opreme za 6 posudionica ortopedskih pomagala koja djeluju pri gradskim društvima Crvenog križa. **Sisačko-moslavačka županija** izvještava da Grad Kutina nadalje

provodi kampanju javne politike razvoja grada Kutine-zdravi grad. Razvojna Agenda obuhvaća pet osnovnih sektora, od kojih je zdravstvena zaštita jedan od prioritetnih, a ciljevi Agende nastavljeni su i 2013. godine prema planiranim sadržajima. S tim ciljem izrađen je zdravstveni karton grada koji slikovito donosi rezultate o stanju zdravlja populacije u Gradu, s osvrtnom na osobe s invaliditetom. U gradu Kutini održana su i brojna edukativna preventivna predavanja i informativne radionice vezane uz zdravstvenu zaštitu. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da kontinuirano ulaže sredstva u otklanjanje građevinskih prepreka u zdravstvenim ustanovama. U suradnji s medicinskom strukom, aktivni su centri za pružanje zdravstvene zaštite i medicinske rehabilitacije s dnevnim rehabilitacijskim tretmanom osobama s invaliditetom (Centar za programiranu rehabilitaciju ms, Centar za Down 21 sindrom i Dnevni RH CE (Udruga Anđeli). Za podmirenje troškova materijala nastalih pri pružanju usluga stomatološke skrbi djeci s teškoćama u razvoju i osobama s invaliditetom u općoj anesteziji, županija je izdvojila sredstva u iznosu od 50.000,00 kn. **Zadarska županija** izvještava da je u 2013. godini potpisan ugovor sa Stomatološkom poliklinikom Split koja obavlja sanaciju zubi djece s teškoćama u razvoju koja se provodi uz potpunu anesteziju. Zadarska županija plaća sve postupke provedene u Stomatološkoj poliklinici, kao i prijevoz djece do Splita. U sklopu ovog ugovora, sklopljen je i ugovor sa stomatologom u Zadru koji više puta godišnje preventivno obavlja preglede i fluoridaciju zubi kod djece u Dječjem vrtiću Latica i OŠ Voštarnica te daje mišljenje za nastavak liječenja u Stomatološkoj poliklinici u Splitu. **Grad Zagreb** izvještava da je tijekom 2013. godine usluge Stomatološke poliklinike koristilo 807 osoba s invaliditetom te 580 djeteta s teškoćama u razvoju. U 2013. godini provedeni su sistematski pregledi zubi kod predškolske i školske djece Poliklinike za rehabilitaciju slušanja i govora SUVAG (pregledano 218 djeteta predškolske dobi i 221 djece školske dobi). Projektom „Hospicij - Bolnica u kući“ obuhvaćeno je 500 korisnika u 2013. Godini. Tijekom 2013. nastavljen je rad Ambulante za fizikalnu terapiju i rehabilitaciju za osobe s najtežim invaliditetom s područja Grada Zagreba (na lokaciji Runjaninova 7) čije je usluge u 2013. koristilo 500 osoba. Nadalje, Grad je organizirao besplatne mamografske preglede za žene s invaliditetom (139 osoba). Tijekom 2013. nastavljeno je i s aktivnostima organiziranja ljetovanja za djecu s teškoćama u razvoju na kojima su sudjelovali u zdravstvenim i terapijsko-rekreativnim programima, a u koje je bilo uključeno ukupno 340 djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

2.5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje

Mjera 6. Razviti sustav informiranja i edukacije osoba s invaliditetom i njihovih roditelja

Sažetak rezultata provedbe mjere:

Županije uglavnom izvještavaju o dostupnosti relevantnih informacija o ostvarivanju prava u svim životnim područjima putem udruga osoba s invaliditetom i stručnih službi. Imaju razvijene socijalne programe u okviru kojih financiraju programske i projektne aktivnosti udruga osoba s invaliditetom a koji su usmjereni razvijanju i širenju mreže usluga i izvaninstitucionalnih oblika skrbi i podrške. Navedenim oblicima pomoći obuhvaćen je znatan broj osoba s invaliditetom. Pojedine JLP(R)S odobravaju financijske potpore djeci s teškoćama u razvoju /osobama s invaliditetom (npr. Grad Gospić je u 2013. godini osigurao financijsku potporu roditeljima djece s teškoćama u razvoju u iznosu 3.000,00 kuna godišnje te je u tu svrhu utrošeno 102.000,00 kuna. Grad Prelog sudjeluje u sufinanciranju troškova liječenja teško bolesnih građana te u sufinanciranju komunalnih troškova građana s minimalno 70 % invaliditeta. Varaždinska županija odobrava financijsku potporu obiteljima kojima je potrebna potpora za pokriće troškova liječenja i ortopedskih pomagala).

2.6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost

Mjera 1. Osigurati pristupačnost građevina osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti

Mjera 2. Osigurati pristupačnost javnog prometa

Mjera 3. Osigurati primjenu potpornih tehnologija radi unapređenja mobilnosti osoba s invaliditetom

Mjera 4. Osigurati posebnu proračunsku poziciju na kojoj će se iskazivati planirana i utrošena financijska sredstva za uklanjanje građevinskih i drugih prepreka

Mjera 5. Poticati razvoj Univerzalnog dizajna

Mjera 6. Osigurati različite oblike pomoći na području komunikacije osobama s invaliditetom kako bi se olakšao pristup javnim objektima i prostorima otvorenim za javnost

Mjera 7. Unaprijediti informatičku pismenost osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava da je Grad Bjelovar na zahvat prilagodbe na određenim javnim pješačkim površinama, pješačkim prijelazima, pješačkim otocima, parkirališnim mjestima, kako bi se osigurala pristupačnost u prometu, utrošio 20.000,00 kn u prethodnoj godini. Ugrađen je lift u DZ Bjelovarsko-bilogorske županije - Ispostava Daruvar. Napravljena je podizna platforma za osobe s invaliditetom u zgradi Gradske uprave Daruvar. **Brodsko-posavska županija** izvještava da je zgrada Gradske uprave Nova Gradiška prilagođena za osobe s invaliditetom, da je prilikom rekonstrukcije zgrade Gradskog muzeja Nova Gradiška u isti je ugrađeno dizalo, a također je i projektom dokumentacijom za rekonstrukciju dječjeg vrtića u isti predviđena ugradnja dizala. Za slabovidne osobe u gradu je uvedena zvučna signalizacija na semaforima, a na parkiralištima su osigurana parkirana mjera za osobe s invaliditetom, dok je Općina Oriovac u 2013. godini izgradila pješačku stazu prilagođenu osobama s invaliditetom. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava da Grad Dubrovnik financira projekt pod nazivom *Transporter za savladavanje prepreka u staroj gradskoj jezgri* (besplatne usluge transportera i usluge korištenja invalidskih kolica unutar stare gradske jezgre koja osigurava savladavanje skalina prema svim institucijama). **Istarska županija** izvještava da su tijekom 2013. godine dodijeljena sredstva za uklanjanje sljedećih arhitektonskih barijera: Društvo distrofičara Istre - prilagodba ulaza osobama s invaliditetom u prostorije Društva (12.549,03 kn), Pučko otvoreno učilište u Pazinu - izrada i postavljanje fiksne i pokretne rampe za invalide u Spomen domu u Pazinu (86.000,00 kn), Ministarstvo pravosuđa, Uprava za zatvorski sustav, Zatvor u Puli - uređenje sobe za osobe s invaliditetom sa sanitarnim čvorom i rampom (69.852,80), Istarski domovi zdravlja - za izgradnju pristupne rampe za invalide na ulazu u ambulantu u Medulinu (21.000,00 kn), Udruga slijepih Pula - izgradnja ulazne rampe za osobe s invaliditetom (44.062,50 kn), Dnevni centar za radnu terapiju i rehabilitaciju Pula - izgradnja unutarnje rampe i prilagodba sanitarnog čvora osobama s invaliditetom u prostorijama Centra (54.977,75 kn). Zatim, sufinancirana je i nabava gusjeničara i adaptacija/prilagodba sanitarnog čvora kako bi se osobama s invaliditetom omogućio dolazak i sudjelovanje u raznim aktivnostima *Dnevnog boravka za starije osobe u Pazinu* (u prizemlju Spomen doma u Pazinu). Ukupna vrijednost investicije iznosila je 60.000,00 kn (Grad Pazin - 15.000,00 kn a Istarska županija 45.000,00 kn). Sufinanciran je i projekt „Osnaživanje osoba s invaliditetom za život u zajednici i sveobuhvatna pomoć u svakodnevnom životu - prijevoz osoba bitno smanjene pokretljivosti“ (2088 usluga prijevoza za 59 korisnik te je prijeđeno 27792 km. - 20.000,00 kn). Sufinanciran je i projekt "Invalid-plus" te je U 2013. godini 5 osoba s invaliditetom bilo je uključeno u program osposobljavanja za vozača (15.000,00 kn). Grad Umag izvještava o prilagodbi pješačkih prijelaza osobama sa smanjenom pokretljivošću i osobama s invaliditetom (16 komada kod 4 ulice, 24 komada kod 3 rotora), ugradnji rukohvati za osobe smanjene pokretljivosti na pozicijama: prilaz Domu zdravlja Umag -ugrađen rukohvat na stepenicama parkirališta, gradske plaže - obnovljen rukohvat na rampi plaže u naselju Sv. Pelegrin, ugrađen rukohvat na plaži u naselju Lovrečica, ugrađene stepenice za ulaz u more na plažama u naselju Sv. Ivan, Villa Rita, te Afrika u naselju Moela. Grad Pazin izvještava o ugradnji električne platforme u Osnovnoj školi Vladimira Nazora što je grad sufinancirao s 17.500,00 te o provedbi programa „Halo, trebam prijevoz!“ koji obuhvaća šire pazinsko područje. U Općini Vrsar, u tijeku 2013. godine, prilikom izgradnje novog dječjeg igrališta osiguran je pristup osobama s invaliditetom izgradnjom pristupnih rampi. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava kako je u Gradu Koprivnici organizirana taxi služba za osobe s invaliditetom s podiznom rampom te informatički tečaj ECLD. Na području Grada Đurđevca, tijekom 2013. godine, uređene su pješačke staze s rampama za bolji pristup osobama s invaliditetom na nogostup u Ulici Vladimira Nazora i na ulazu u Poslovni centar u Đurđevcu. Taxi služba za osobe s invaliditetom organizirana je i na području Općine Novigrad Podravski. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava da su u 2013. godini završeni radovi na prilagodbi prilaza i ulaznog prostora zgrade Općine Krapinske Toplice osobama smanjene pokretljivosti, za što je utrošeno 89.006,31 kn. Grad Oroslavje za prilagodbu poštanskog ureda i gradske knjižnice nesmetanom pristupu OSI izdvojio je 15.000,00 kn. U gradu Zaboku, u okviru rekonstrukcije i proširenja gradske knjižnice izgrađena je nova pristupna rampa u vrijednosti od 90.000,00 kn. **Ličko-senjska županija** izvještava da Općina

Udbina u dogledno vrijeme planira prilagodbu 14 građevina, i to devet stambenih zgrada, zgradu Općine, Pošte, Šumarije, poslovnu zgradu Hidrokom i restoran Lička sela Udbina. **Međimurska županija** izvještava da je u gradu Čakovcu u odnosu na prethodno razdoblje prilagođena je 1 zgrada, 1 pješački prijelaz i raskrižje. **Požeško-slavonska županija** izvještava da je ožujku 2013. godine u zgradi Grada Požege stavljena u funkciju vertikalna podizna platforma - dizalo za osobe s invaliditetom, a u svibnju 2013. godine potpisan je Ugovor o sufinanciranju Projekta rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom između Ministarstva branitelja i Grada Požege. Grad Požega se obvezao odrediti nadzorno tijelo i odabrati tvrtku koja će izvoditi radove ugradnje pristupne rampe u sportskoj dvorani Grabrik u Požegi, a Ministarstvo se obvezalo osigurati financijska sredstva u iznosu 16.000,00 kuna od ukupne vrijednosti projekta koja iznosi 19.670,63 kuna. **Osječko-baranjska županija** izvještava da je u 2013. godini, Grad Đakovo završio rekonstrukciju Ulice S. Radića u centru grada kojom je osigurano 5 novih parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom. Uređena su i tri nova pješačka prijelaza prilagođena osobama s invaliditetom. U tu svrhu utrošeno je 2.400.000,00 kuna iz proračuna Grada Đakova. Zatim, u gradu Osijeku, izgrađene su tri rampe za osobe s invaliditetom radi osiguranja pristupačnosti objektima, na što je potrošeno 58.858,46 kn. U 2013. godini sklopljen je i Ugovor o sufinanciranju Projekta rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom s Ministarstvom branitelja u iznosu od 35.000,00 kn, a temeljem navedenog Ugovora i osiguranih sredstava u gradskom proračunu za 2013. godinu, raspisan je natječaj za izgradnju dvije rampe (Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek - Ogranak Retfala i Sjenjak - 114.954,58 kn). Tijekom 2013. godine, Gradski prijevoz putnika Osijek d.o.o. prevezao je 5.569 osoba s invaliditetom te je ukupni trošak u 2013. god. za ovu uslugu iznosio 520.000,00 kn (Grad Osijek 360.000,00 kn, a 160.000,00 kn ide na teret GPP-a). Nadalje, u gradu Osijeku, tijekom 2013. godine, izvršeni su građevinski radovi prilagodbi javnih prometnih površina na što je utrošeno 199.796,65 kn. (vidi Prilog 23). Obilježeno je i 11 novih parkirališta i izvršena je redovna obnova svih parkirališta za osobe s invaliditetom na području grada Osijeka (ukupno 473 parkirališta), a trošak izvedenih radova iznosio je 49.068,54 (vidi prilog 24). **Sisačko-moslavačka županija** izvještava da su u 2013. godini pristupne prilaze za invalidne osobe izgradili Postaja HP Sunja, te brojne trgovine mješovitom robom (Mlin i pekare, Lonia, Alen Plus) u općini Sunja. U Narodnoj knjižnici i čitaonici Vlado Gotovac Sisak novost su dva računala opremljena programom koji omogućava čitanje teksta, a koji će slabovidnim korisnicima omogućiti korištenje zvučnih zapisa te korištenje interneta. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da je u 2013. godini financirana ugradnja lifta u 4. i 5. gimnaziji Split u ukupnoj vrijednosti od 500.000,00 kn (financirano iz programa SLID). U osnovnoj školi Kaštel Novi ugrađen je lift-vrijednost 250.000,00 kn. Županija izvještava i o drugim aktivnostima koje se odnose osiguranje pristupačnosti (služba besplatnog prijevoza «od vrata do vrata», niskopodni autobusi, parkirališna mjesta za osobe s invaliditetom, uređenje gradskih kupališta). Splitsko-dalmatinska županija je u 2013. na temelju zahtjeva Općine Bol sufinancirala izgradnju prilaza za invalide i ulaza za osobe s invaliditetom na području Benčice prema plaži Zlatni rat u Bolu. **Varaždinska županija** izvještava da su u Općini Ljubešćica, u 2013. godini, izvršene 3 prilagodbe na građevinama javne i poslovne namjene, -uređeno je parkiralište, uređene su prometnice s nogostupom u dužini 600 metara čime je omogućeno lakše kretanje osobama s invaliditetom te je osigurana dostupnost javnog prometa. U Gradu Ivancu je u ranije kupljeno vozilo za prijevoz osoba s invaliditetom ugrađena rampa. Na starijim prometnicama i nogostupima, tijekom 2013. godine, započeto je i završeno spuštanje 30-tak rubnika. Pokrenuta je inicijativa za izgradnju lifta u Srednjoj školi **Virovitičko-podravska županija** izvještava da su u Općini Čađavica izvršeni radovi na školi kako bi se omogućio pristup osobama s invaliditetom (izgrađena rampa, pješačka staza i sanitarni čvor prilagođen osobama s invaliditetom). Tijekom 2013. godine izvedena je prilagodba pješačkih prijelaza osobama s invaliditetom na nekoliko lokacija u Gradu Slatini. U Općini Pitomača obnovljeno je iscertanih parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava o potpisivanju Sporazuma o suradnji između Županije i Udruge gluhih i nagluhih na provedbi projekta „Kompjuter, gluhi, Internet – dobra veza“. **Grad Zagreb** izvještava da su tijekom 2013. sufinancirane sljedeće prilagodbe: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Savska 66 (Gagarinov put) - izrada tehničke dokumentacije za izgradnju rampe (13.560,00 kn), Mjesni odbor Trnje - izrada tehničke dokumentacije za izgradnju rampe (24.250,00 kn), Starogradska vijećnica - radovi na izgradnji rampe a tijekom 2013. izrađen je glavni projekt (87.375,00 kn), Beethovenova 3, ulaz u zgradu - radovi na ugradnji platforme (90.725,00 kn), Rudeška cesta 158/1 - izrada tehničke dokumentacije za izgradnju rampe (13.500,00 kn). Dostupno je

i tiskano i digitalno izdanje (CD) publikacije "Grad Zagreb - pristupačan osobama s invaliditetom" koja sadržava popis sa snimkama više od 1.000 javnih objekata i površina s obzirom na pristupačnost osobama s invaliditetom. Pored navedenog, Grad je u 2013. godini proveo i niz drugih aktivnosti u svrhu osiguranja pristupačnosti (izgrađena i puštena u funkciju 1 osnovne škole i 2 vrtića koji su potpuno prilagođeni djeci s teškoćama u razvoju, izrada tehničke dokumentacije za izgradnju rampe u sportskoj dvorani Trnsko, ntkriveno odmorište za osobe s invaliditetom na Jarunu, izvršena postava rukohvata na Groblju Granešina, Gaj urna i Gornje Vrapče, 28 prijelaza od betonske ploče na polju 106 i 108 na lokaciji groblja Mirogoj, prilagođen pristup upravi Podružnice Zagrebparking, upuštanje rubnjaka u gradskim četvrtima, aktivnosti u svrhu rekonstrukcije pothodnika, nabava 70 komada zvučnih signalizatora ugrađenih na 6 lokacija, postavljeno cca 100 komada taktilnih površina, preloženo 259 m² rubnjaka, izvedeno 246 m² pješačkih rampi, izgrađene prilazne rampe stambenim zgradama u GČ Trnje, obilježeno 450 novih parkirališnih mjesta za osobe s invaliditetom, prijevoz 50 djece s teškoćama u razvoju, prijevoz sveukupno 61 korisnika na posao i školovanje, besplatne godišnje karte, nabavljena 4 vozila za prijevoz osoba s invaliditetom te 1 kombi vozilo, uvedeno 37 niskopodnih autobusa na međugradske linije, edukacija vozača za prijevoz osoba s invaliditetom). Putem natječaja Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom financirano je trinaest projekata koji su usmjereni na stjecanje informatičkih znanja i vještina, stjecanje socijalnih vještina, znanja engleskog jezika i drugih dodatnih znanja. Kao i u 2012., u navedene je programe bilo uključeno oko 900 osoba s invaliditetom. Za ovu aktivnost utrošeno je 249.000,00 kn. Grad Zagreb izvještava da je u 2013. godini za provedbu mjera i aktivnosti vezanih uz stanovanje, mobilnost i pristupačnost ukupno utrošio sredstva u iznose 26.362.200,74 kn.

2.7. Profesionalna rehabilitacija, zapošljavanje i rad

Mjera 2. Osigurati mehanizme zaštite od diskriminacije u području zapošljavanja i rada osoba s invaliditetom

Mjera 6. Osigurati učinkovite mjere za poticanje samozapošljavanja, odgovarajućih oblika zapošljavanja i zadržavanje zaposlenja osoba s invaliditetom na svim razinama

Mjera 8. Poticati dodjelu državnih poticaja gospodarskim subjektima koji zapošljavaju osobe s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava da se svake godine s 1.600.000,00 kuna iz županijskog proračuna sufinancira djelovanje Ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje *Suvenir Sirač*, u kojoj je zaposleno 38 osoba s invaliditetom (ukupan broj zaposlenih osoba je 53). **Brodsko-posavska županija** izvještava da je za poslodavca 2013. godine proglašena je OŠ „Vladimir Nazor“ Slavonski Brod koja je u toj godini zaposlila osobu s invaliditetom, dok je Centar za inkluzivnu podršku u 2013. godini zaposlio 2 osobe s intelektualnim teškoćama u DM-u. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava da je na području grada Dubrovnika u 2013. godini bilo nezaposleno 43 osobe s invaliditetom te je u istoj godini zaposleno njih 18. **Istarska županija** izvještava o sufinanciranju projekta „Državna smotra radova učenika s teškoćama, s ciljem poticanja zapošljavanja osoba s teškoćama koje su kvalificirane za zanimanje na otvorenom tržištu rada, za što je županija izdvojila 20.000,00. Sufinanciran je i projekt Centra za inkluziju i podršku u zajednici „IN.PROMO - radno uključivanje osoba s invaliditetom“ kroz koji je uključeno je 8 osoba s invaliditetom u radne aktivnosti bez zasnivanja radnog odnosa te 8 osoba s invaliditetom putem zapošljavanja, za koji je županija izdvojila 20.000,00 kn. Zadržan je broj svih 16 zaposlenih osoba s invaliditetom u ustanovi za zapošljavanje osoba s invaliditetom Tekop Nova Pula u 2013. godini, a za rad ove ustanove Grad Pula je iz svog proračuna izdvojio 300.000,00 kn u 2013. godini. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava da je u mjesecu veljači 2013. godine, Udruga invalida Križevci osnovala socijalno poduzeće tvrtku Hedona d.o.o. za proizvodnu čokolade i pralina. Novoosnovana tvrtka Hedona je tvrtka izrazitog socijalnog poduzetništva čiji je glavni cilj poticanje zapošljavanja, ponajprije osoba s invaliditetom, kako bi se i tim osobama omogućilo uključivanje u život zajednice i očuvanje njihovog dostojanstva. U 2013. godini u tvrtki su zaposlene četiri osobe s invaliditetom i dipl. ing prehrambene tehnologije. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava o provedbi Akcijskog plana zapošljavanja osoba s invaliditetom za Krapinsko-zagorsku županiju sukladno kojem se provodi niz mjera radi senzibilizacije poslodavaca i poticanja zapošljavanja osoba s invaliditetom te su u tu svrhu održane

razne edukativne radionice i predavanja. **Ličko-senjska županija** izvještava o zapošljavanju osoba s invaliditetom unatrag dugi niz godina u Muzeju *Stomarina* za vrijeme trajanja turističke sezone. **Osječko-baranjska županija** izvještava da je Grad Osijek ispunio zakonsku kvotu zapošljavanja osoba s invaliditetom u 2013. godini u gradskoj upravi i gradskim poduzećima. U protekloj godini, Osječki centar za inkluziju provodio je program zapošljavanja uz podršku te je aktivnosti obavljalo 17 korisnika u 6 poduzeća (dm-drogerie markt, Osječko-baranjska županija, Tržnica d.o.o. Osijek, Športski objekti d.o.o., Gradska tiskara Osijek, Krojački obrt „Iglica“). Za navedeno Grad Osijek je utrošio sredstva: 8.000,00 kn. Realizirano je i zapošljavanje uz podršku četiri korisnika Centra za odgoj i obrazovanje „Ivan Štark“ putem sporazuma o partnerstvu (Grad Osijek i Trgovački centar Baumax). Važno je i istaknuti kako je Udruga Mogu – terapijsko, rekreativno i športsko jahanje za osobe s posebnim potrebama provodila osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad u konjogojstvu s ciljem pripreme za potrebe tržišta rada uz suradničke institucije Udrugu za promicanje inkluzije i Društvo za pomoć mentalno retardiranim osobama. Utrošena sredstva iznose 300.000,00 kn (EU IPA IV, razvoj ljudskih potencijala). Udruga gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije je uz suglasnost Grada Osijeka putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u 2013. godini zaposlila 8 gluhih i nagluhih osoba (jedna osoba na 3 mjeseca, šest osoba na 6 mjeseci i jedna osoba na godinu dana) . Utrošena sredstva iznose 133.261,88 kn. Vodovod Osijek d.o.o. provodio je aktivnosti usmjerene prilagodbi pristupa radnom mjestu, uvjeta rada, infrastruktura, prostora i radne opreme, a uz minimalan teret za poslodavca. Utrošena sredstva za provedbu ove aktivnosti tijekom 2013. godine procjenjuje se na cca. 14.000,00 kn (na ime zaštitnih sredstava i radne opreme). **Sisačko-moslavačka županija** izvještava o provedbi projekta *Znam,radim,živim-Profesionalna rehabilitacija osoba s invaliditetom,* za dugotrajno nezaposlene osobe s invaliditetom, korisnike pomoći usluga u sustavu socijalne skrbi s ciljem povećanja njihove motiviranosti,obrazovanosti i zapošljavanja. Projekt je financiran iz fondova Europske unije. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da Ustanova za zapošljavanje, rad i profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom DES zapošljava 112 osoba s invaliditetom i u cijelosti provodi njihovu profesionalnu rehabilitaciju. Također ističu da je Grad Split financirao projekt sezonskog zapošljavanja za tri radnika na plaži prilagođenoj za osobe s invaliditetom „Bene“ dok je Grad Sinj kroz program javnih radova na šest mjeseci zaposlio dvije osobe s invaliditetom. Nadalje navode kako je Splitsko dalmatinska županija vodeći partner IPA prekograničnog projekta u kojem kao partner sudjeluje i DES. Cilj projekta je poboljšati kvalitetu života osoba s invaliditetom. **Varaždinska županija** izvještava o osnivanju Zaštitne radionice za zapošljavanje osoba s invaliditetom pri Srednjoj strukovnoj školi osnovala, u kojoj je trenutno zaposleno 17 osoba te financijski podupire programe radionice. U 2013. godini za navedeno je utrošeno 70.000,00 kn. **Virovitičko-podravska županija** izvještava o zapošljavanju osoba s invaliditetom u Knjižnici i čitaonici Pitomača. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava da Koordinacija za ljudska prava i Povjerenstvo za ravnopravnost spolova u medijima promiču sprječavanje diskriminacije pri zapošljavanju i radu osoba s invaliditetom. **Grad Zagreb** izvještava da su Gradska upravna tijela Grada Zagreba i gradska poduzeća ispunila obvezu kvotnog zapošljavanja sukladno zakonskim propisima. Nadalje, u 2013. godini, od ukupno 448 dodjeljenih potpora obrtnicima u iznosu od 5.212.000,00 kuna, obrtnicima koji zapošljavaju osobu s invaliditetom odobreno je 36 potpora u iznosu od 678.000,00 kuna. Ukupno dodijeljena sredstva osigurana su u Proračunu Grada Zagreba za 2013. godinu. Grad Zagreb u izvješću za 2013. godinu spominje i čitav niz drugih aktivnosti (radionica, edukacija, seminara, prezentacija, stručnih skupova, rasprava) s ciljem uključivanja osoba s invaliditetom u svijet rada, a koje su organizirale i provodile organizacije civilnog društva i stručne službe koje djeluju na području grada Zagreba.

2.8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja

Mjera 4. Pružati osobama s invaliditetom odgovarajuću stručnu pomoć na svim razinama

Mjera 7. Organizirati seminare u cilju osnaživanja osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja

Mjera 11. Uklanjati stereotipe o oštećenju kod osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju kao mogućem uzroku nasilja nad njima, te se boriti protiv njihova stigmatiziranja

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava da je Udruga za zaštitu žena i djece žrtava obiteljskog nasilja „Iris“ Bjelovar izdala vodič s odgovorima na najčešća pitanja s kojima se susreću žrtve obiteljskog nasilja pod nazivom „SOS – Savjetovanje, osnaživanje, samopoštovanje“. Na području grada Bjelovara postoji sklonište za žene žrtve obiteljskog nasilja, ali nije pristupačno ženama s invaliditetom. **Brodsko-posavska županija** izvještava o dostupnosti pravne i stručne pomoći putem Savjetovaništa i sklonište za žrtve nasilja u obitelji Udruge Brod i Caritasovog savjetovaništa za žrtve nasilja u obitelji. **Istarska županija** izvještava kako je na području Istarske županije osigurana kompetentna i pravovremena podrška žrtvama obiteljskog nasilja; hitni smještaj za žrtve obiteljskog nasilja; unaprijeđena suradnja s policijom, sudovima, Centrima za socijalnu skrb i domovima zdravlja. Sigurna kuća Istra djeluje uz financijsku potporu Istarske županije, jedinica lokalne samouprave (Pula, Poreč, Rovinj, Umag, Buzet, Labin, Pazin, Vodnjan, Novigrad, Medulin, i ostalih) i resornog ministarstva. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava da je Udruga invalida Križevci u suradnji s Pravnom Klinikom Pravnog fakulteta u Zagrebu organizirala pružanje besplatne pravne pomoći (opće pravne informacije, pravni savjeti i pomoć pri izradi pismena). U 2013. godini bilo je devet posjeta kliničara te je besplatna pravna pomoć pružena 47 građana. Županija također izvještava o programima, projektima i održanim tribinama s ciljem osnaživanja za borbu protiv nasilja. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava o dugogodišnjem sufinanciranju programa zaštite od nasilja i zlostavljanja te kontinuiranom sufinanciranju rada udruga osoba s invaliditetom kod kojih je dostupno pravno savjetovanje. **Varaždinska županija** kontinuirano sufinancira programe edukacije i podrške Doma za žrtve obiteljskog nasilja - Utočište Sv. Nikola, a u 2013. godini osigurala je sredstva u iznosu od 60.000,00 kn. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava o daljnjoj suradnji s udrugom B.a.B.e. kroz provedbu projekta *Tkanje vlastite budućnosti* koji je namijenjen nezaposlenim ženama, osobito ženama koje izlaze ili su izašle iz obiteljskog nasilja, i to putem edukacija u vidu tromjesečnih radionica tečajeva šivanja, krojenja, zlatoveza i šarenog veza. Udruge osoba s invaliditetom u suradnji s Vukovarsko-srijemskom županijom organiziraju seminare, radionice, sustavno i stalno širenje informacija u cilju osnaživanja osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja. **Grad Zagreb** izvještava da brojne udruge osoba s invaliditetom na području grada pružaju usluge pravnog savjetovanja, a dostupnost raznovrsnih informacija, udruge osiguravaju i putem distribucije letaka, brošura i glasila (Udruga invalida rada Zagreba, Društvo tjelesnih invalida, Udruge slijepih Zagreb, Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba, Društvo multiple skleroze Grada Zagreba, SOIH - SOS telefon za žene žrtve nasilja s invaliditetom grada Zagreba, Udruga slijepih Zagreb). Navedene aktivnosti grad Zagreb financijski podržava. U prostorijama Doma zdravlja Zagreb-Istok djeluje i Savjetovanište za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja u suradnji sa Domom „Duga-Zagreb“. Novi objekt Doma za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja „Duga-Zagreb“ u potpunosti je prilagođen osobama s invaliditetom. Tijekom 2013. putem financirana su 3 programa/projekta usmjerena prevenciji nasilja i osnaživanju osoba s invaliditetom za borbu protiv svih oblika nasilja (55.000,00 kn).

2.9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti

Mjera 1. Omogućiti slobodno pretraživanje, primanje i prosljeđivanje informacija prema izboru pojedinca – osobe s invaliditetom na ravnopravnoj osnovi s drugim članovima društva

Mjera 2. Koristiti nove tehnologije u cilju povećanja neovisnosti i kvalitete života osoba s invaliditetom

Mjera 3. Jačati svijest o tome da same osobe s invaliditetom mogu najbolje zastupati svoje interese, podizati razinu svijesti o invaliditetu i pravima osoba s invaliditetom unapređivanjem stavova prema osobama s invaliditetom kao aktivnim i potpunim članovima društva

Mjera 4. Podizati javnu svijest o pravima osoba s invaliditetom nizom različitih aktivnosti koje pridonose općoj toleranciji za raznolikosti u društvu

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava da Udruga tjelesnih invalida Bjelovar priprema pilot projekte (Pametna kuća, Audio - vizualna komunikacija preko Interneta, hitni poziv 114 u slučaju nezgode) s ciljem povećanja kvalitete života i neovisnosti osoba s invaliditetom, svojih članova.

Brodsko-posavska županija izvještava kako je Društvo multiple skleroze Brodsko-posavske županije u 2013. godini putem EU fondova ostvarilo financijsku pomoć za pokretanje prve neprofitne radio

stanice koja će se u prvom redu baviti osobama s invaliditetom te marginaliziranim skupinama društva. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava o emitiranju vijesti na znakovnom jeziku na lokalnoj Dubrovačkoj televiziji. **Istarska županija** izvještava da Općina Ližnjan osigurava sredstva za informiranje i promidbu te tiskanje lista Marlera koji se objavljuje i u elektronskom obliku. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava da je nadalje aktivan „Info kiosk“, a udruge osoba s invaliditetom s području grada Križevaca redovito sudjeluju u informativnim emisiji Radio Križevaca *Dobra strana humanosti*. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava da je udrugama osoba s invaliditetom omogućeno besplatno promoviranje i prezentiranje njihovih programa i projekata preko RHZK i lokalnog glasila RadobojskoJesejanski list. Kontinuirano tijekom 2013. godine, u redovnim radio emisijama Obiteljskog centra KZZ na lokalnim radio postajama promovirana su prava osoba s invaliditetom i način njihova ostvarivanja. **Osječko-baranjska županija** izvještava da je kroz projekt „Bellbook inkubator“ 2013. godine „Želiš znati?Možeš pitati!“ tiskana karta organizacija javnih službi s područja gradova Belišća i Valpova koje pružaju potrebne informacije. Udruga gluhih i nagluhih Osječko-baranjske županije jednom godišnje izdaje glasilo OSKA. **Požeško-slavonska županija** izvještava da Grad Pakrac izdaje „Službeni glasnik“ koji se iz prostorija Udruge slijepih Pakrac-Lipik može čitati pomoću Brailleovog pisma. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da je s ciljem poboljšanja dostupnosti informacija o pristupačnosti javnih objekata i ustanova tiskan Vodič kroz Split, dok je na službenim stranicama Grada Splita objavljena interaktivna mapa Grada Splita za osobe s invaliditetom. Udruga osoba s invaliditetom Split povremeno tiska publikaciju *Vrijeme je da se kaže* koja obrađuje teme pristupačnost, način života, poteškoće osoba s invaliditetom te odgojno - obrazovne teme. **Vukovarsko-srijemska županija** izdaje službeno glasilo „Službeni vjesnik“. Na lokalnoj televiziji kontinuirano se emitiraju emisije namijenjene osobama s invaliditetom te se redovito obilježavaju datumi vezani uz promicanje ljudskih prava i unapređenje položaja osoba s invaliditetom. **Grad Zagreb** izvještava o dostupnosti svih informacije koje se tiču osoba s invaliditetom na službenim web stranicama. Ustanova URIHO u proljeće ove godine je pokrenula jedinstveni medijski projekt u ovom dijelu Europe IN Portal- prvi news portal za osobe s invaliditetom. Također, Otvorena računalna radionica „Svi smo protiv“ uredila je web-portal „Moj svijet“ namijenjen osobama s invaliditetom kojima su na jednom mjestu dostupne informacije vezane uz njihovu svakodnevicu. Uz potporu Grada, osigurana je nabavka pomagala i opreme za potrebe učenika pojedinih osnovnih škola s teškoćama u razvoju za što je utrošeno 69.036,88 kn. Zaklada Čujem, vjerujem, vidim je u okviru projekta Slušam&kuham snimila kuharicu *Tradicionalna kuhinja* u zvučnoj tehnici, te je tako i slijepim osobama učinila dostupnim kulinarske recepte. Također, Zaklada je kroz projekt Čujem&vidim&živim digitalizirala 15 knjiga, a u skladu s iskazanim potrebama slijepih osoba. Grad Zagreb spominje i niz drugih projektnih aktivnosti u organizaciji i provedbi udruga osoba s invaliditetom (primjerice objavljeno je dvanaest brojeva elektroničke mjesečne publikacije (Reader's Digest i vlastiti mjesečnik Umjesto Reader' Digest Hrvatska Tiflo), prezentacija govornih glukometara te prezentacija pomagala Tomboy). Financirao je i sedam projekata usmjerenih na stjecanje informatičkih znanja i vještina, stjecanje socijalnih vještina, znanja engleskog jezika i drugih dodatnih znanja. Na mrežnim stranicama Grada Zagreba kontinuirano se objavljuju novosti za osobe s invaliditetom iz raznih područja života.

2.10. Sudjelovanje u kulturnom životu

Mjera 1. Kontinuirano poticati i podupirati projekte koji afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom

Mjera 2. Osigurati sudjelovanje kazališnim i drugim umjetničkim solistima i skupinama osoba s invaliditetom na redovitim kulturnim manifestacijama (festivalima, smotrama i drugim kulturnim manifestacijama) pod jednakim uvjetima

Mjera 3. Poticati umrežavanje i uključenost osoba s invaliditetom na projektima u kulturi, na međunarodnoj, lokalnoj i nacionalnoj razini

Mjera 4. Senzibilizirati javnost za umjetnički rad osoba s invaliditetom

Mjera 5. Poticati i uspostavljati suradnju s potencijalnim sponzorima i darovateljima (tvrtke, trgovačka društva, privatni poduzetnici, banke i drugi društveni i gospodarski subjekti)

Mjera 6. Izmijeniti propise s ciljem osiguravanja jednakih mogućnosti osobama s invaliditetom u kulturi

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Sve županije izvještavaju o financijskoj potpori programima kulturnih i kreativnih sadržaja te aktivnostima kojima se potiče sudjelovanje osoba s invaliditetom u kulturnom životu (Koprivničko - križevačka županija - 4 projekta, Grad Čakovec - 1 projekt, Grad Pakrac - sufinanciran - projekt kreativnih radionica i plesne skupine, Grad Umag sufinancirao je 6 projekata te je za ovu namjenu utrošeno 23.000,00 kn). Za 2013. godinu potrebno je istaknuti aktivnosti **Grada Zagreb** koji je sufinancirao deset programa/projekata koji afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom sredstvima u iznosu od 207.000,00 kn, i 19 projekata/programa koji na amaterskoj i profesionalnoj razini djelovanja afirmiraju kreativne i umjetničke mogućnosti osoba s invaliditetom (676.600,00 kn). Također, pružena je potpora brojnim aktivnostima: organizacija likovne kolonije, glazbeno-scenskoj priredbi, realizaciji predstave "Plemena" a čijih je nekoliko izvedbi prevedeno na hrvatski znakovni jezik. U Muzeju Grada Zagreba, u 2013. godini, uz Info taktilne točke postavljeno je 16 LED panela s legendama i postamentima za Brailleovo pismo te su postavljene i replike predmeta (100.000,00 kn). Tijekom 2013. godine, financiran je Europski tjedan mobilnosti i Festival jednakih mogućnosti (F = M). Festival je organizirana 12. put za redom te je okupio 900 izvođača iz zemlje i inozemstva, od kojih oko 600 osoba s invaliditetom. (60.000,00 kn). Financiran je 8. međunarodni festival kazališta slijepih i slabovidnih BIT - Blind in Theatre u organizaciji Dramskog studija slijepih i slabovidnih Novi život (150.000,00 kn). Članovi Kazališta slijepih i slabovidnih „Novi život“ u ožujku su premijerno izveli predstavu Čelava pjevačica, a u prosincu predstavu A kako vi vodite ljubav? (230.000,00 kn).

2.11. Sudjelovanje u političkom i javnom životu

Mjera 1. Osigurati tehničku podršku ili druge oblike pomoći kako bi svim zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini

Mjera 4. Informirati predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti, državne i javne službenike, te širu javnost o osnovnim načelima i načinima uključivanja osoba s invaliditetom u politički i javni život zajednice

Mjera 7. Promicati sudjelovanje žena i mladih osoba s invaliditetom u javnom i političkom djelovanju na svim razinama

Mjera 8. Osigurati dodatnu formalnu i neformalnu edukaciju osoba s invaliditetom s ciljem osnaživanja za uključivanje u javni i politički život

Sažetak rezultata provedbe mjera:

U cilju ravnopravnog sudjelovanja osoba s invaliditetom u ostvarenju njihovih biračkih prava, sve su županije izvijestile da su osigurale potrebne proceduralne prilagodbe prilikom glasanja na izborima za članove Europskog parlamenta iz RH održanima u travnju 2013., na lokalnim izborima u svibnju 2013., i na državnom referendumu održanom u prosincu 2013.(glasački listići na Brailleovom pismu, glasovanje uz pomoć druge osobe, odlazak u stan osobe s invaliditetom i dr.). Županije izvještavaju i o održavanju okruglih stolova, tribina na ovu tematiku, zatim o sudjelovanju osoba s invaliditetom u javnom i političkom životu putem aktivnosti udruga, ali i u sklopu tijela gradske uprave. Ističu kako su na službenim stranicama JLP(R)S dostupni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje i djelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini putem kojih mogu pratiti sva događanja i obavijesti.

2.13. Rekreacija, razonoda i šport

Mjera 3. Organizirati športska natjecanja djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini, te poticati sudjelovanje na međunarodnim natjecanjima

Mjera 4. Ukloniti građevinske prepreke i prilagoditi športske terene (unutarnje i vanjske), te prilagoditi opremu potrebama djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom

Mjera 5. Ukloniti građevinske prepreke i prilagoditi školske prostore, te opremu u svrhu omogućavanja izvannastavnih aktivnosti (športskih i drugih) potrebama djece s teškoćama u razvoju

Mjera 6. Izgraditi i opremiti „didaktičke parkove (igrališta)“ i/ili edukativne staze za šetnje (planinarenje) u svakoj županiji za djecu s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom

Mjera 7. Prilagoditi, urediti i izgraditi javne plaže i turističko-ugostiteljske objekte sukladno potrebama djece s teškoćama u razvoju, te osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Bjelovarsko-bilogorska županija izvještava o redovitom sufinanciranju i djelovanju Županijskog sportskog saveza osoba s invaliditetom za što je u 2013. godini izdvojeno 80.000 kn. **Brodsko-posavska županija** izvještava da je u 2013. godini nastavljeno uređivanje Športsko-rekreacijskog centra *Poloj* u Slavonskom Brodu gdje je uređen sanitarni čvor za osobe s invaliditetom te je jedan objekt dodijeljen Košarkaškom klubu invalida *Brod*. **Istarska županija** izvještava da je Grad Poreč u posljednje četiri godine u dječja igrališta sveukupno uložio 8.539.826,00 kuna, a tijekom 2013. godine na plaži u naselju Červar Porat uređen je pristup za lakši ulazak u more za osobe s invaliditetom. Grad Pula izvještava da su u 2013. godini, u sklopu nabave dječjih igrala za dječja igrališta na području Grada, nabavljena dječja igrala namijenjena osobama s invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti, u svrhu opremanja dječjeg igrališta na Monte Zaru. Općina Vršar izvještava da je tijekom 2013. godine prilikom izgradnje novog dječjeg igrališta osiguran pristup osobama s invaliditetom izgradnjom pristupnih rampi. **Karlovačka županija** izvještava da je u 2013. godini financijski popraćena većina sportskih susreta i programa usmjerenih na sportske aktivnosti osoba s invaliditetom, npr. 16. Međužupanijski turnir najtežih invalida Domovinskog rata Karlovačke županije, sudjelovanje na Državnom pojedinačnom natjecanju u pikadu za slijepe, 7. Memorijalni športski turnir "Zdravko Gorščak", 11. Državno prvenstvo u atletici osoba s invaliditetom te je podmiren dio troškova edukacije slijepih žena u ERKS Premantura u organizaciji Udruge slijepih Karlovačke županije. **Koprivničko – križevačka županija** izvještava da se u COOR „Podravsko sunce“ Koprivnica organiziraju sportske aktivnosti za djecu s teškoćama u razvoju i mlade osobe s invaliditetom. Na području grada Koprivnice održano je natjecanje u sportskom ribolovu za osobe s invaliditetom, turnir kuglačke lige slijepih, Božićni turnir u kuglanju, VII. Memorijalni turnir „Antun Đurkan“ „a osobe s invaliditetom s područja županije sudjelovale su u natjecanju u amaterskoj radiogoniometriji i na XIX Svjetske igre transplantiranih, Durban 2013. Od strane županije sufinancirano je 1 natjecanje. **Krapinsko-zagorska županija izvještava** o sufinanciranju: rehabilitacijskog ljetovanja, sudjelovanje na Susretima ljudi sa i bez invalidnost, edukativnog tečaja hidroterapije radi provedbe terapije s OSI i natjecanja u ribolovu za OSI. **Ličko-senjska županija** izvještava da su udrugama osoba s invaliditetom osigurani besplatni termini za rekreaciju u Sportskoj dvorani Otočac. **Međimurska županija** izvještava da se na gradskim bazenima Čakovec organizira plivanje za djecu i mlade s teškoćama u razvoju u organizaciji različitih udruga osoba s invaliditetom i udruga s područja sporta. **Sisačko-moslavačka županija** izvještava o pripremama mladih osoba s invaliditetom – bacanje kugle i koplja za kvalifikacije na sljedećim paraolimpijskim igrama. Udruga OSI sudjelovala je na međunarodnom natjecanju „LIII. DECATHLON“ (10 sportskih disciplina) koje je 2013. održano u Puli. Nadalje, 13. po redu Sportsko-rekreacijski susreti osoba s invaliditetom okupili su 150 osoba s invaliditetom iz cijele Hrvatske. Organiziran je i Memorijalni turnir u šahu „Željko Zovko“. Grad Popovača financirao je nabavu nekoliko didaktičkih igrala za dječja sportska igrališta te osigurao pristup osobama s invaliditetom svim sportskim terenima na svom području. **Osječko-baranjska županija opsežno** izvještava o nizu sportskih događanja u 2013. godini. Grad Đakovo je u 2013. godini sufinancirao sportska natjecanja osoba s invaliditetom u iznosu od 47.000,00 kuna. Grad Osijek izvještava da su Humanitarnoj udruzi „Od mene za tebe“ odobrena financijska sredstva za organizaciju malonogometnog turnira „Turnir 8 kafića“ u prosincu 2013. godine, a prikupljeni prihod namijenio se uređenju i opremanju prve kuće za djecu s poremećajem autističnog spektra te uređenju edukativno-rehabilitacijskog senzoričkog parka za djecu s posebnim potrebama. Nadalje, Programom javnih potreba u sportu na području Grada Osijeka za 2013. godinu, doznačena su sredstva u iznosu od 110.000,00 kn Savezu za sport i sportsku rekreaciju osoba s invaliditetom – Sporin koji objedinjuje rad 8 članica. Udruzi Mogu – terapijsko, rekreacijsko i športsko jahanje za osobe s invaliditetom, u 2013. godini, od Grada Osijeka doznačena su sredstva u iznosu od 30.000,00 kn. Za jednokratne potpore temeljem jednokratnih zamolbi sportskih udruga osoba s invaliditetom u 2013. godini ukupno su utrošena sredstva u iznosu od 42.000,00 kn. U Centru za edukaciju Gradskog društva Crvenog križa Osijek u Orahovici proveden Tečaj za održavanje na vodi i plivanje za djecu s posebnim potrebama Halliwick metodom u koji je bilo uključeno 19 osoba s invaliditetom. **Požeško-slavonska županija** izvještava da financijski pomaže i podupire udruge osoba s invaliditetom u održavanju i sudjelovanju na sportskim natjecanjima, te je tako u 2013. godini Grad Požega za rad i

natjecanje sportskih udruga osoba s invaliditetom ukupno izdvojio 79.968,00 kn , dok je Grad Lipik podržao turnir Udruge slijepih povodom Dana grada u pikadu kao i sudjelovanje udruga osoba s invaliditetom na drugim prigodnim događanjima. **Primorsko-goranska županija** izvještava da financijski pomaže programske aktivnosti osoba s invaliditetom u sportu za što je u 2013. godini izdvojeno 405.000,00 kn. Općina Mošćenička Draga izdvojila je za provedbu mjera iz ovog područja 213.464,10 kn. **Zagrebačka županija** izvještava o daljnjem provođenju Nacionalnog projekta Paraolimpijski školski dani s ciljem promoviranja sporta osoba s invaliditetom, paraolimpijaca i paraolimpijskog pokreta te povećanja broja osoba s invaliditetom koje se aktivno bave sportom, koji se i u 2013. godini provodio u 6 osnovnih škola na području županije, a provodili su ga treneri (sportaši s invaliditetom), pedagozi i animatori Hrvatskog paraolimpijskog odbora. Sredstva za ovaj projekt osigurana su u proračunu Zagrebačke županije u iznosu od 20.000,00 kuna i isplaćena Hrvatskom paraolimpijskom savezu. **Varaždinska županija** izvještava da je u 2013. godini Grad Varaždin na provedbu ove mjere utrošio 80.000,00 kn, Grad Ivanec je utrošio 63.500,00 a Općina Breznica je utrošila 7.000,00 kn. **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava da svake godine raspisuje javni natječaj za organizacije civilnog društva za financiranje potreba u sportu, temeljem čega se sufinanciraju projekti udruga osoba s invaliditetom (sportska natjecanja osoba s invaliditetom). U Centru za rehabilitaciju „Mala Terezija“ Vinkovci i u 2013. godini održana je olimpijada starih sportova za osobe s posebnim potrebama (druga po redu). **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da je grad Split osigurao korištenje bazena na Poljudu u posebnim terminima za osobe s invaliditetom, te potpore za 8 športske klubove osoba s invaliditetom. Na otoku Hvaru osobe s invaliditetom i djeca s teškoćama u razvoju su već 4 godine uključena u programu terapijskog jahanja. Grad Stari Grad prilagodio je pristup pješčanoj plaži za kupanje u obližnjoj uvali. Grad Sinj financirao je terapijsko jahanje za djecu korisnike usluga Centra za odgoj i obrazovanje „Juraj Bonačić“. **Zadarska županija** izvještava o pruženoj pomoći Centru za rehabilitaciju fra Ante Sekelez Vrlika prigodom prvenstva Hrvatske u biciklizmu za osobe s intelektualnim teškoćama. Također ističu da u gradu Zadru postoje dvije javne plaže prilagođene osobama s invaliditetom. Udruga Vihor provodi program terapijskog jahanja za osobe s invaliditetom na prostoru Doma za psihički bolesne odrasle osobe Zemunik. **Grad Zagreb** izvještava o daljnjem provođenju programa sportske rekreacije *Sport za sve*, koji je u potpunosti besplatan za korisnike. U 2013. aktivnosti su se redovito provodile na šest lokacija mjesne samouprave u šest gradskih četvrti (Donji grad, Trešnjevka-jug, Trešnjevka-sjever, Stenjevec, Črnomerec i Sesvete, za osobe s cerebralnom paralizom, intelektualnim teškoćama, osobama oboljelim od distrofije, te slijepi i slabovidne osobe (oko 250 korisnika). Također, u 2013. godini, sufinancirano je devet sportskih natjecanja za djecu s teškoćama i osobe s invaliditetom, te 10 projekata i programa s područja sporta. Financijski je podržana i organizacija 3. državnog i međunarodnog natjecanje u Hendi pingu. Program sportskih aktivnosti za osobe s invaliditetom u najvećem dijelu realizira se preko Zagrebačkog športskog saveza osoba s invaliditetom, a sufinancirane su još četiri udruge u ukupnom iznosu od 193.000,00 kuna. U srpnju je na otoku Trešnjevka na jezeru Jarun, uz već postojeće kupalište i sunčalište, izgrađena i nadstrešnica. Dostupna je i Publikacija o pristupačnosti *Grad Zagreb pristupačan osobama s invaliditetom* koja sadrži snimku pristupačnosti 276 turističko-ugostiteljskih objekata (hoteli, turističke agencije, restorani). Grad je pružio potporu organizaciji aktivnosti vezanih uz Turizam bez barijera za osobe s oštećenjem sluha u suradnji sa Turističkom zajednicom grada Zagreba i Hrvatskom turističkom zajednicom, te je TV ekipa iz SAD-a posjetila Hrvatsku. s ciljem promocije Hrvatske i osoba s oštećenjem sluha u svijetu te su u tu svrhu obišli Zagreb i Zagrebačku županiju, Istru, Pulu, Split, Dubrovnik, Karlovac i Krapinu.

2.14. Udruge osoba s invaliditetom u civilnom društvu

Mjera 1. Sustavno podizati razinu svijesti javnosti o značaju udruga osoba s Invaliditetom

Mjera 2. Poticati aktivno djelovanje žena s invaliditetom

Mjera 3. Poticati zapošljavanje osoba s invaliditetom programima udruga

Mjera 4. Sustavno financirati udruge osoba s invaliditetom omogućujući njihovo djelovanje u cilju unapređenja kvalitete života osoba s invaliditetom

Sažetak rezultata provedbe mjera:

Brodsko-posavska županija izvještava o provedbi program Šalter Volonterskog centra iz Osijeka kroz koji se udrugama pruža potpora u pisanju projekata te su im dostupne sve informacije o aktualnim natječajima. Program provodi Informativno Pravni Centar Slavonski Brod. U 2013. godini financirano je 9 projekata udruga osoba s invaliditetom. **Bjelovarsko-bilogorska županija** izvještava da je za rad udruga osoba s invaliditetom koje djeluju na području županije u 2013. godini izdvojila ukupno 334.000,00 kune. Krajem 2013. godine osnovana je i nova Udruga osoba s invaliditetom Grubišno Polje kojoj je Grad Grubišno Polje omogućio korištenje prostora i uredske opreme. **Dubrovačko-neretvanska županija** izvještava o sustavnom pružanju financijske potpore programima i projektima udruga osoba s invaliditetom od strane jedinica lokalne samouprave. **Istarska županija** izvještava da su ukupna financijska sredstva Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije za projekte kojima se ostvaruje zaštita i unapređenje kvalitete života osoba s invaliditetom u 2013. godini iznosila 1.669.721,12 kn. **Koprivničko-križevačka županija** izvještava da gradovi i općine sustavno financiraju udruge osoba s invaliditetom koje djeluju na njihovom području za što je u 2013. godini izdvojeno 134.000,00 kn. **Krapinsko-zagorska županija** izvještava da je iz županijskog proračuna u 2013. godini za udruge osoba s invaliditetom sveukupno utrošeno 390.428,34 kn (sufinanciranje rada udruga, programi i projekti i ostalo). **Ličko-senjska županija** izvještava da gradovi i općine na području županije kroz Program javnih potreba sufinanciraju rad udruga osoba s invaliditetom. Za navedeno je u 2013. godini od strane županije i jedinica lokalne samouprave sveukupno utrošeno 49.419,52 kn. **Međimurska županija** izvještava da gradovi i općine na području županije financijski podupiru djelovanje udruga osoba s invaliditetom na njihovom području za što je u 2013. godini sveukupno izdvojeno 56.314,59 kn. **Osječko-baranjska županija** izvještava da je Grad Osijek, tijekom 2013. godine sufinancirao 18 udruga osoba s invaliditetom te je za financiranje projekata udruga osoba s invaliditetom u 2013. godini iznose utrošena sredstva za 100.000,00 kn, a Udrugama je dodijeljeno i 8 jednokratnih financijskih potpora za provedbu njihovih aktivnosti u ukupnom iznosu 33.400,00 kn. Također su prostori u mjesnim odborima i gradskim četvrtima ustupljeni udrugama osoba s invaliditetom na korištenje (korištenje prostora bez naknade i režijskih troškova), Od strane gradova i općina izdvojeno je 322.139,43 kn dok je županija sveukupno izdvojila 477.639,43 kn. **Požeško-slavonska županija** izvještava da je u 2013. godini udrugama osoba s invaliditetom dodijeljeno 142.350,00 kuna. **Primorsko-goranska županija** izvještava o sustavnom financiranju udruga osoba s invaliditetom. Županija je za udruge osobe s invaliditetom utrošila 470.000,00 kn u 2013. godini a gradovi i općine ukupno su utrošili 476.750,27 kn (od čega je grad Čabar izdvojio 370.250,27 kn). **Sisačko-moslavačka županija** izvještava da je u 2013. godini izdvojila 369.000,00 kn (19.000,00 kn manje u odnosu na 2012. godinu) za financiranje projekata/programa udruga osoba s invaliditetom. U odnosu na ukupna sredstva koja su izdvojena za udruge, udio sredstva dodijeljen udrugama osoba s invaliditetom iznosi 26,96 %. **Splitsko-dalmatinska županija** izvještava da su sredstva dodijeljena udrugama osoba s invaliditetom povećana u odnosu na prethodno razdoblje te da se ista dinamika planira i u 2014.g.. Za udruge osoba s invaliditetom Splitsko-dalmatinska županija je u 2013. godini izdvojila je 811.000,00 kn. **Šibensko kninska županija** izvještava da je za udruge osoba s invaliditetom u 2013. godini od strane JPS izdvojeno 196.800,00 kn dok je grad Šibenik za ovu svrhu utrošio 132.000,00 kn. **Varaždinska županija** izvještava da gradovi i općine materijalno pomažu udruge osoba s invaliditetom (redovna djelatnost, programi i projekti). **Virovitičko-podravska županija** izvještava da jedinice lokalne samouprave sustavno osiguravaju dio financijskih sredstava za rad udruga osoba s invaliditetom koje djeluju na njihovom području te je od strane gradova, općina i županija, za udruge osoba s invaliditetom sveukupno izdvojeno 899.513,91 kn u 2013. godini. Osim financijske pomoći, Grad Slatina pruža i druge oblike pomoći (adaptacija prostora napuštene škole koji je dan na korištenje Centru nevladinih organizacija u okviru kojeg djeluju i aktivno rade udruge čije su aktivnosti vezane uz brigu o osobama s invaliditetom, te Grad također podmiruje i režijske troškove ovog prostora). **Vukovarsko-srijemska županija** izvještava da je u 2013. godini za udruge osoba s invaliditetom utrošeno 294.800,00 kn. **Zadarska županija** izvještava da su u 2013. godini sufinancirali 6 udruga u provođenju njihovih programa i projekata. Pored navedenog, sufinancirana je i kupnja opreme za Udrugu za autizam kao i Udrugu za razvoj i unapređenje pomagala i kvalitetu življenja osoba s invaliditetom iz Požege kojoj je kupljen šivaći stroj za potrebe radionice. Za rad udruga osoba s invaliditetom, županija je izdvojila sveukupno 259.250,00 kn a gradovi i općine 922.800 kn (od čega grad Zadar - 790.000,00 kn a grad Biograd - 92.800,00 kn). **Zagrebačka županija** izvještava da je za

sufinanciranje programa i projekata udruga osoba s invaliditetom u 2013. godini utrošeno 219.000,00 kn. **Grad Zagreb** izvještava da je tijekom 2013. godine započela provedba tri projekta na kojima Grad Zagreb sudjeluje kao partner. Tijekom 2013. Grad Zagreb, Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom izdao je dvadesetak preporuka udrugama koje su se javljale na natječajne nadležnih ministarstava, te pristao na partnerstvo na 11 projekata prijavljenih na IPA natječajne. Za sufinanciranje programa/projekata od socijalnog i humanitarnog značenja za unapređivanje kvalitete života osoba s invaliditetom za 2013. ugovoreno je 110 programa/projekata, a izvršenje zaključenih ugovora započelo je u srpnju 2013. Ukupna vrijednost ugovorenih programa/projekata iznosila je 2.548.000,00 kn. Uz navedeno, financirana je ukupno 51 aktivnost udruga osoba s invaliditetom u ukupnom iznosu od 1.846.545,00 kn. Nadalje, Grad je financirano ukupno 7 projekata/programa ukupnim iznosom od 139.000,00 kn iz područja promicanja zdravlja kojima su obuhvaćeni svi građani/ke Grada Zagreba, uključujući i osobe s invaliditetom. Uz navedeno, Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport sufinancirao je na području sporta programe udruga osoba s invaliditetom u ukupnom iznosu od 1.976.550,00 kuna. Pored pobrojanih programa, izvanrednim proračunskim sredstvima sufinancirane su još 4 udruge u ukupnom iznosu od 193.000,00 kuna.

ZAKLJUČAK

Iz dostavljenih izvješća o provedbi Nacionalne strategije na nacionalnoj i lokalnoj razini u 2013. godini, vidljivi su pomaci u određenim područjima Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, dok u nekim područjima nisu provedene određene aktivnosti zbog ograničenih proračunskih sredstava JLP(R)S. Ipak, može se utvrditi da je u svim područjima djelovanja nastavljeno provođenje redovnih aktivnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom.

Do sada je usvojeno 15 lokalnih strategija i 4 županijske strategije za osobe s invaliditetom. Pojedine JLP(R)S izvještavaju kako su važnim lokalnim i županijskim strateškim/razvojnima dokumentima obuhvaćene aktivnosti i za osobe s invaliditetom zbog čega nije potrebno donositi strategiju koja bi se odnosila isključivo na populaciju osoba s invaliditetom.

Sveukupno iskazana utrošena sredstva na nacionalnoj i područnoj (regionalnoj) razini za provedbu Nacionalne strategije u 2013. godini iznose 438.464.467,60 kune, a što je vidljivo iz priloženih tablica (vidi Prilog 26).

Ovom prilikom još jedanput se ističe važnost koordinacije odnosno osiguravanje preduvjeta za unaprjeđenje koordinacije i izvješćivanja o provedbi Nacionalne strategije u svim sustavima i na svim razinama djelovanja. U 2014. godini predviđene su edukacije/radionice za nositelje i sunositelje mjera definiranih ovom Strategijom.

PRILOZI**NACIONALNA RAZINA****ODGOJ I OBRAZOVANJE****Prilog 1** – Pomoćnici u nastavi po županijama za šk.god. 2012./2013.

	POMOĆNICI U NASTAVI U ŠK. G. 2012./2013.	UKUPNO	
		BROJ UČENIKA	BROJ PUN
	ŽUPANIJE U RH		
I	ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	13	13
II	KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	0	0
III	SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	17	17
IV	KARLOVAČKA ŽUPANIJA	7	7
V	VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	24	23
VI	KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	1	1
VII	BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	9	9
VIII	PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	10	10
IX	LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	6	6
X	VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA	1	1
XI	POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	0	0
XII	BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	0	0
XIII	ZADARSKA ŽUPANIJA	31	31
XIV	OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	0	0
XV	ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	6	6
XVI	VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	0	0
XVII	SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	39	39
XVIII	ISTARSKA ŽUPANIJA	22	21
XIX	DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	23	23
XX	MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	21	21
XXI	GRAD ZAGREB	269	227
	UKUPNO	728	455

Prilog 2

Udruge kojima su osigurana sredstva za pružanje usluga pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju

1.	Udruga osoba s mišićnom distrofijom Primorsko-goranske županije, Rijeka
2.	Udruga osoba s invaliditetom Sisačko-moslavačke županije, Petrinja
3.	Udruga roditelja djece s poteškoćama u razvoju "Moje dijete", Solin
4.	Udruga osoba s cerebralnom i dječjom paralizom, Rijeka
5.	Udruga gluhih i nagluhih Istarske županije, Pula
6.	Udruga osoba s invaliditetom, Našice
7.	Udruga Lavona za informiranje, savjetovanje i potporu obiteljima s djecom i mladeži s poteškoćama u razvoju i darovite djece i mladeži, Zagreb
8.	Sвета Ana - udruga za pomoć djeci s teškoćama u razvoju i invalidnim osobama, Lobar
9.	Udruga invalida "Sveti Bartolomej", Knin
10.	Udruga za djecu s teškoćama u razvoju "Zvončići", Karlovac
11.	Udruga osoba s invaliditetom, Imotski
12.	Udruga za osobe s mentalnom retardacijom "Radost", Ploče
13.	Udruga osoba s invaliditetom, Slatina
14.	Udruga tjelesnih invalida grada Sinja UTIS, Sinj
15.	Udruga OSI - osoba s invaliditetom, Kutina
16.	Društvo tjelesnih invalida, Pazin
17.	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom Šibensko-kninske županije "Kamenčići", Šibenik
18.	Društvo "Naša djeca", Pazin
19.	Udruga za razvoj i jačanje civilnog društva i poboljšanje kvalitete življenja "SRMA", Sinj
20.	Društvo za pomoć osobama s invaliditetom "Golubovi", Županja
21.	Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod "Loco-Moto", Slavonski Brod
22.	Udruga djece i mladih s poteškoćama u razvoju "Zvono", Belišće
23.	Društvo distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida, Čakovec
24.	Udruga za sindrom Down Međimurske županije, Čakovec
25.	Udruga za autizam "Pogled", Nedelišće
26.	Udruga za Down sindrom Karlovačke županije, Karlovac
27.	Društvo invalida Poreč, Poreč
28.	Udruga roditelja djece s invaliditetom i teškoćama u razvoju "Pinokio", Rab
29.	"Bolji svijet" - udruga osoba s invaliditetom, Vinkovci
30.	"BUBAMARA" Udruga osoba s invaliditetom, Vinkovci
31.	Udruga roditelja djece s teškoćama u razvoju "Brački pupoljci", Supetar

32.	Udruga roditelja djece s posebnim potrebama "Cvitić"
33.	Udruga osoba s invaliditetom "Sunce", Makarska
34.	Udruga tjelesnih invalida Bjelovar, Bjelovar

Prilog 3

Popis prilagođenih udžbenika pristiglih za odobrenje u 2013. godini

Tiflo globus d.o.o.	DIREKT 3
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	MOJA DOMOVINA
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	DIP IN 5
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	RADOST ČITANJA 5
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	PROGETTO ITALIANO NUOVO 1
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	ENGLISH IN MIND STUDENT'S BOOK 4
Udruženje za unapređivanje obrazovanja slijepih i slabovidnih osoba	STIAMO INSIEME 4
Hrvatski savez slijepih	POVIJEST 7
Hrvatska knjižnica za slijepe	BIOLOGIJA 7
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	BUILDING BRIDGES 5
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	BUILDING BRIDGES 6
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	OD SLOVA DO SNOVA 2
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	SRETNI KORACI 3
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	IZ PRIČE U PRIČU 6
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	DVERI RIJEČI 8
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	EUREKA! 2
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	FON-FON 4
Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek"	MATEMATIKA 2

Prilog 4

Broj djece s teškoćama u sustavu predškolskoga odgoja i obrazovanja

GODINA	2005./ 2006.	2006./ 2007.	2007./ 2008.	2008./ 2009.	2009./ 2010.	2010./ 2011.	2011./ 2012.	2012./ 2013.
Broj djece s teškoćama	2.050	2.394	2.873	4.266	5.790	5.899	5.984	5.972
%	2,98	2,99	3,26	3,67	4,65	5,28	5,58	5,46

Prilog 5 -

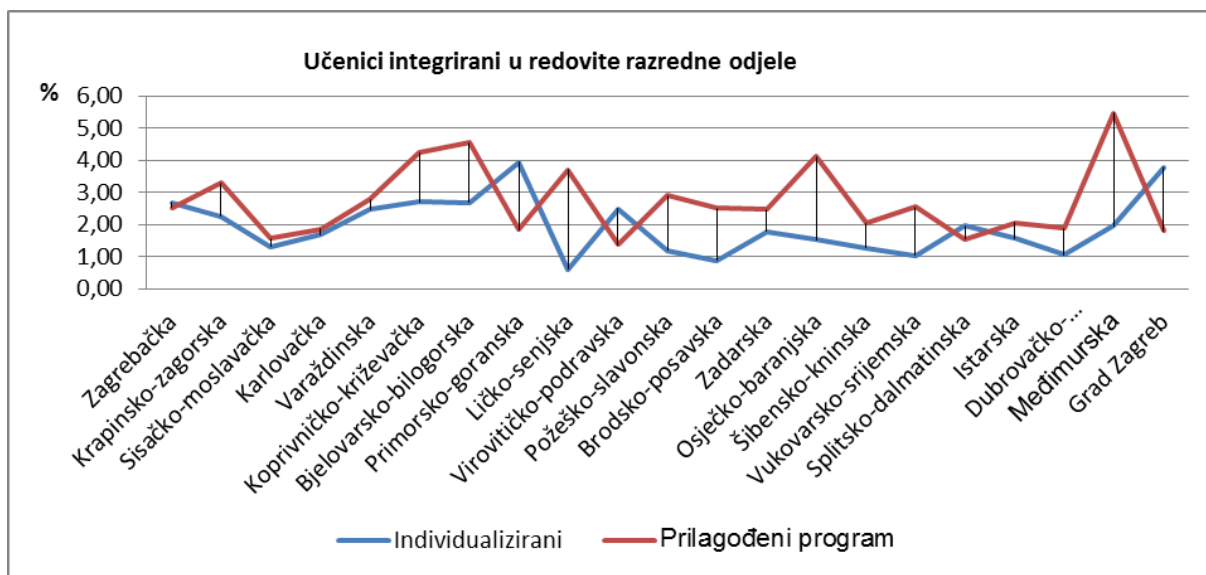
Integrirani učenici s teškoćama u redovitim razrednim odjelima u šk. god. 2013./2014. (N=857 škola)

Br.	Županija	UK učenika u redovitim RO	Individualizirani po čl. 4.		Prilagođeni po čl. 4.		UKUPNO INTEGRIRANIH UČENIKA	
			Broj učenika	%	Broj učenika	%	Broj učenika	%
I.	Zagrebačka	26.080	702	2,69	659	2,53	1.361	5,22
II.	Krapinsko-zagorska	10.039	225	2,24	330	3,29	555	5,53
III.	Sisačko-moslavačka	12.676	166	1,31	197	1,55	363	2,86
IV.	Karlovačka	8.824	148	1,68	164	1,86	312	3,54
V.	Varaždinska	14.135	348	2,46	392	2,77	740	5,24
VI.	Koprivničko-križevačka	9.191	248	2,70	390	4,24	638	6,94
VII.	Bjelovarsko-bilogorska	9.308	250	2,69	424	4,56	674	7,24
VIII.	Primorsko-goranska	18.928	746	3,94	348	1,84	1.094	5,78
IX.	Ličko-senjska	3.531	21	0,59	131	3,71	152	4,30
X.	Virovitičko-podravska	6.776	168	2,48	92	1,36	260	3,84
XI.	Požeško-slavonska	6.486	77	1,19	188	2,90	265	4,09
XII.	Brodsko-posavska	13.493	119	0,88	338	2,51	457	3,39
XIII.	Zadarska	13.658	243	1,78	336	2,46	579	4,24
XIV.	Osječko-baranjska	23.467	358	1,53	966	4,12	1.324	5,64
XV.	Šibensko-kninska	7.689	97	1,26	157	2,04	254	3,30
XVI.	Vukovarsko-srijemska	15.424	159	1,03	392	2,54	551	3,57
XVII.	Splitsko-dalmatinska	37.486	732	1,95	581	1,55	1.313	3,50
XVIII.	Istarska	14.321	225	1,57	295	2,06	520	3,63
XIX.	Dubrovačko-neretvanska	9.359	98	1,05	175	1,87	273	2,92
XX.	Međimurska	9.803	191	1,95	536	5,47	727	7,42
XXI.	Grad Zagreb	57.221	2.163	3,78	1.032	1,80	3195	5,58
REPUBLIKA HRVATSKA		327.895	7.484	2,28	8.123	2,48	15.607	4,76

Izvor: Ministarstvo i Uredi državne uprave i Gradski ured za obrazovanje kulturu i šport Grada Zagreba, listopad 2013. godine

Prilog 6

Udio potpuno integriranih učenika s teškoćama u redovite razredne odjele

Prilog 7 - Ustanove i učenici s teškoćama u razvoju

USTANOVE	Broj ustanova	Broj učenika	Broj skupina
MZOS	19	1.932	404
IZVAN MZOS-a	8	337	64
UKUPNO	27	2.269	468

Prilog 8

Nastava u kući za školsku godinu 2011./2012. i školsku godinu 2012./2013.

Nastava u kući	2011./2012.	2012./2013.
Broj škola	95	120
Broj učenika	115	168

Izvor: MZOS

STANOVANJE, MOBILNOST I PRISTUPAČNOST

Prilog 9

SUFINANCIRANI PROJEKTI RJEŠAVANJA PRISTUPAČNOSTI OBJEKTIMA OSOBA S INVALIDITETOM TEMELJEM JAVNOG POZIVA U 2013. GODINI

	Podnositelj zahtjeva	Objekt	Prilagodba	ODOBRENI IZNOS
1.	Grad Đurđevac	palača Nothig-Lihtenberg; zgrada Gradske uprave, Porezne up., Ureda za graditeljstvo, Katastra, Matičnog ureda i dr.	nabava i ugradnja koso podizne sklopive platforme	30.000,00 kn
2.	Zadarska županija	OŠ Pakoštane	prenamjena sanitarnog čvora za osobe s invaliditetom	90.000,00 kn
3.		OŠ Benkovac	prenamjena sanitarnog čvora za osobe s invaliditetom	61.052,25 kn
4.	Grad Dugo Selo	zgrada gradske uprave	postavljanje kose rampe na ulazu u zgradu	30.000,00 kn
5.	Grad Vodice	plaža	wc za invalide	50.000,00 kn
6.	Općina Suhopolje	Zgrada doma (prostor Općine, kulturno-umjetničkog društva, Općinska knjižnica, čitaonica, banka)	pristupna rampa na ulazu	26.838,20 kn
7.	Grad Ivanec	Policijska postaja Ivanec	pristupna rampa na ulazu (vanjska, kosa)	35.000,00 kn
8.	Grad Grubišno Polje	"Poslovno-kulturni centar Otkos 10"-prenamjena u multinamjenski prostor (manji lokali, stranačke prostorije, prostor za mladež, HVIDR-a G.P., Atletski klub osoba s inv.)	dogradnja i rekonstrukcija tornja sa stubištem i liftom	300.000,00 kn
9.	Grad Rijeka	zgrada gradske uprave	prilagodba 1 WC-a osobama s invaliditetom	30.643,75 kn
10.	Grad Bjelovar	Bjelovarsko kazalište	izgradnja sanitarnog čvora i postavljanje 3 rampe za osobe s invaliditetom	55.000,00 kn
11.		Centar udruga Grada Bjelovara-35 udruga (nalazi se unutar poslovne zgrade)	izgradnja ulazne rampe i drvene rampe za povezivanje soba	60.000,00 kn
12.	Karlovačka županija	zgrada županijske uprave	montaža vanjskog dizala i prilagodba prostora kod ulaza u dizalo i osnovna prilagodba unutrašnjosti radi omogućavanja kretanja osoba s invaliditetom	200.000,00 kn
13.	Grad Požega	sportska dvorana Grabik	ugradnja pristupne rampe	16.000,00 kn
14.	Grad Mali Lošinj	Kino Vladimir Nazor	vertikalno podizna platforma	60.000,00 kn
15.	Osječko-baranjska županija	Opća županijska bolnica Našice	dogradnja dizala i 2 sanitarna čvorova za osobe s inv.	420.465,80 kn
16.	Grad Osijek	Gradska i sveučilišna knjižnica Osijek - ogranak Retfala	izgradnja rampe	35.000,00 kn
			Ukupno:	1.500.000,00 kn

Prilog 10

Pregled prikupljenih podataka po županijama

ŽUPANIJA/GRAD ZAGREB Upravni odjel za graditeljstvo i prostorno uređenje	BROJ ISPOSTAVA I GARDOVA		IZDAVANJE AKATA ZA GRAĐENJE		IZDAVANJE UPORABNIH DOZVOLA		POSTOTAK INTERVENCIJA
	ISPOSTAVA/ ODSJEK	GRADOVI	BROJ INTERVEN- CIJA U POSTUPKU	UKUPAN BROJ IZDANIH AKATA	BROJ INTERVEN- CIJA U POSTUPKU	UKUPAN BROJ IZDANIH UPORABNIH DOZVOLA	
BJELOVARSKO BILOGORSKA	4	1	-	-	-	-	-
BRODSKO POSAVSKA	1	1	0	38	0	25	0%
DUBROVAČKO NERETVANSKA	4	1	0	25	0	23	0%
ISTARSKA	7	8	0	846	0	57	0%
KARLOVAČKA	4	1	0	14	0	14	0%
KOPRIVNIČKO KRIŽEVAČKA	2	1	0	48	0	48	0%
KRAPINSKO ZAGORSKA	5	1	0	285	0	40	0%
LIČKO SENJSKA	4	1	0	91	1	98	0,53 %
MEĐIMURSKA	1	1	0	7	0	7	0%
OSJEČKO BARANJSKA	5	1	4	31	2	26	0%
POŽEŠKO SLAVONSKA	1	1	0	147	0	35	0%
PRIMORSKO GORANSKA	6	1	0	257	0	90	0%
SISAČKO MOSLAVAČKA	2	3	3	154	0	31	1,62%
SPLITSKO DALMATINSKA	10	4	-	-	-	-	-
ŠIBENSKO KNINSKA	3	1	0	263	1	43	0,33%
VARAŽDINSKA	3	1	0	444	0	299	0%
VIROVITIČKO PODRAVSKA	2	1	0	170	0	49	0%
VUKOVARSKO SRIJEMSKA	3	2	0	168	0	52	0%
ZADARSKA	5	1	0	764	0	73	0%
ZAGREBAČKA	8	2	0	66	0	34	0%
GRAD ZAGREB	10		0	476	0	220	0%
UKUPNO U RH:	90	34	7 (0,16%)	4.294	3 (0,24%)	1.264	0,18%

Prilog 11

GODINA	BROJ INTERVENCIJA U POSTUPKU IZDAVANJA AKATA O GRADNJI	UKUPEN BROJ IZDANIH AKATA
2007.	138	
2008.	128	
2009.	46	
2010.	5	
2011.	14	
2012.	37	8.204
2013.	10	5.558

Napomena: za 2007. i 2008. godinu izvješća su dostavljena iz 8 županija i Grad Zagreb, za 2009. godine iz 9 županija i Grad Zagreb, za 2010. i 2011. godinu iz svih 20 županija i Grada Zagreba, za 2012. godinu iz 12 županija i Grada Zagreba, a za 2013. godinu izvješća su dostavljena iz 18 županija i Grada Zagreba

Prilog 12

GODINA	UTROŠENA SREDSTVA za izradu prilagodbi stambenog prostora osoba s invaliditetom, stradalnika Domovinskog rata
2007.	1.703.104,87 kn
2008.	53.873,35 kn
2009.	364.514,96 kn
2010.	924.782,10 kn
2011.	562.721,89 kn
2012.	173.774,40 kn
2013.	141.734,00 kn

Prilog 13

GODINA	BROJ PREGLEDA PRISTUPAČNOSTI na građevinama poslovne i javne namjene	BROJ ZABILJEŽENIH NEPRAVILNOSTI na građevinama poslovne i javne namjene
2007.	8	
2008.	30	
2009.	40	
2010.	134	57 (43%)
2011.	122	17 (14%)
2012.	224	33 (15%)
2013.	177	18 (10%)

Prilog 14

GODINA	BROJ INTERVENCIJA U POSTUPKU izdavanje građevinskih i uporabnih dozvola
2007.	-
2008.	9
2009.	6
2010.	1
2011.	0
2012.	1
2013.	1

PROFESIONALNA REHABILITACIJA, ZAPOŠLJAVANJE I RAD

Prilog 15

<i>Poticaj</i>	<i>Broj zaprimljenih i obrađenih zahtjeva</i>
<i>Povrat doprinosa</i>	1416
<i>Smanjeni radni učinak</i>	602
<i>Osobni asistent</i>	696
<i>Obrazovanje</i>	6
<i>Prilagodba radnog mjesta</i>	4
<i>Prilagodba uvjeta rada</i>	14
<i>Sufinanciranje kamata</i>	15
<i>Radni terapeut</i>	109
UKUPNO	2862

Prilog 16

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2013.godini

<i>-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje</i>	8.903.957,00
<i>-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta</i>	8.104.551,76
<i>-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti</i>	7.135.418,32
<i>-sufinanciranje kamata</i>	44.147,51
<i>-obrazovanje</i>	14.593,13
<i>-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada</i>	161.930,30
<i>-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama</i>	0,00
<i>Ukupno</i>	24.364.598,02

Prilog 17

<i>Broj poslodavaca korisnika poticaja i broj OSI za koje je tražen poticaj po godinama</i>				
<i>Godina</i>	<i>Broj poslodavaca</i>	<i>Broj osoba s invaliditetom</i>	<i>Ž</i>	<i>M</i>
2008.	310	1924	-	-
2009.	391	2437	1230	1207
2010.	420	3226	1412	1814
2011.	352	1267	621	646
2012.	378	1297	649	648
2013.	408	1349	667	682

Prilog 18

Podjela po županijama za 2013. godinu

RB	ŽUPANIJA	Broj poslodavaca	Zaposlene OSI	Broj OSI M	Broj OSI Ž	Broj OSI <25	Broj OSI 25 - 54	Broj OSI >55
1	BJELOVARSKO- BILOGORSKA	32	118	53	65	9	81	28
2	BRODSKO-POSAVSKA	8	22	13	9	1	17	4
3	DUBROVAČKO- NERETVANSKA	7	23	11	12	5	17	1
4	GRAD ZAGREB	127	528	238	290	24	387	117
5	ISTARSKA	27	80	44	36	2	59	19
6	KARLOVAČKA	8	34	25	9	0	23	11
7	KOPRIVNIČKO- KRIŽEVAČKA	24	58	32	26	1	52	5
8	KRAPINSKO- ZAGORSKA	6	6	3	3	0	6	0
9	LIČKO-SENJSKA	2	3	3	0	0	1	2
10	MEĐIMURSKA	12	45	9	36	2	41	2
11	OSJEČKO-BARANJSKA	24	52	33	19	1	46	5
12	POŽEŠKO-SLAVONSKA	11	30	19	11	2	28	0
13	PRIMORSKO- GORANSKA	31	59	42	17	1	47	11
14	SISAČKO- MOSLAVAČKA	24	37	20	17	4	30	3
15	SPLITSKO- DALMATINSKA	15	149	74	75	6	107	36
16	ŠIBENSKO-KNINSKA	1	2	2	0	0	2	0
17	VARAŽDINSKA	11	46	27	19	4	41	1
18	VIROVITIČKO- PODRAVSKA	5	6	5	1	1	4	1
19	VUKOVARSKO- SRIJEMSKA	2	2	0	2	0	1	1
20	ZADARSKA	5	5	3	2	0	5	0
21	ZAGREBAČKA	26	44	26	18	6	36	2
		408	1349	682	667	69	1031	249

Prilog 19 –

Poslodavci koji su koristili poticaje Fonda po županijama

Županija	D.D.	D.O.O. J.D.O.O.	Obrti	Ustanova	Udruge i savezi	Odvjetnici i odvjet. uređi i j.bilj.	Privatna praksa	Zadruge	Lokalna uprava	J.T.D.	OPG i slobodna djelatnost	UKUPNO
Zagrebačka	2	13	8	1	1	-	1	-	-	-	-	26
Krapinsko-zagorska	-	-	5	1	-	-	-	-	-	-	-	6
Sisačkomoslavačka	-	7	12	2	3	-	-	-	-	-	-	24
Karlovačka	2	2	-	-	2	1	-	-	1	-	-	8
Varaždinska	1	4	2	2	-	2	-	-	-	-	-	11
Koprivničko-križevačka	2	8	2	2	7	1	1	-	1	-	-	24
Bjelovarsko-bilogorska	-	7	5	4	8	-	8	-	-	-	-	32
Primorsko-goranska	6	15	5	2	1	1	-	-	-	1	-	31
Ličko-senjska	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2
Virovitičko-podravska	-	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	5
Požeško-slavonska	-	8	-	-	2	-	-	-	-	-	1	11
Brodsko-posavska	1	1	1	-	4	1	-	-	-	-	-	8
Zadarska	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Osječko-baranjska	-	12	8	1	2	-	-	1	-	-	-	24
Šibensko-kninska	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Vukovarsko-srijemska	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	2
Splitsko-dalmatinska	1	6	-	2	4	1	-	1	-	-	-	15
Istarska	6	11	4	1	3	-	-	1	-	-	1	27
Dubrovačko-neretvanska	-	3	2	-	1	-	-	1	-	-	-	7
Međimurska	1	6	3	-	1	-	-	1	-	-	-	12
Grad Zagreb	3	61	27	7	20	1	3	2	-	3	-	127
UKUPNO:	25	171	86	27	60	8	14	7	3	4	3	408

Prilog 20

Raspored isplaćenih sredstava poslodavcima korisnicima poticaja:

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2013.godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	8.903.957,00
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	8.104.551,76
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	7.135.418,32
-sufinanciranje kamata	44.147,51
-obrazovanje	14.593,13
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	161.930,30
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama	0,00
Ukupno	24.364.598,02

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2012.godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	9.981.482,10
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	7.814.917,21
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	7.239.954,45
-sufinanciranje kamata	44.428,04
-obrazovanje	24.975,90
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	929.277,25
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama	0,00
Ukupno	26.035.034,95

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2011.godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	10.390.524,00
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	7.120.628,00
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	6.761.305,00
-sufinanciranje kamata	49.291,00
-obrazovanje	50.852,00
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	68.878,00
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama	9.912.715,00
Ukupno	34.354.193,00

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2010.godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	21.780.662,43
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	7.410.589,72
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	6.409.997,05
-sufinanciranje kamata	243.116,11
-obrazovanje	92.787,95
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	3.829.485,16
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama	6.510.002,00
Ukupno	46.276.640,42

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2009.godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	26.122.343,58 kn
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	5.613.420,04 kn
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	7.134.177,58 kn
-sufinanciranje kamata	200.225,86 kn
-obrazovanje	135.361,20 kn
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	875.311,74 kn
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama (prijenos iz 2008.g)	580.000,00 kn
Ukupno	40.660.840,00

Sredstva isplaćena poslodavcima, po poticajima u 2008. godini

-doprinosi za zdravstveno osiguranje i zapošljavanje	25.183.369,18 kn
-sufinanciranje osobnog asistenta i radnog terapeuta	7.251.208,16 kn
-sufinanciranje smanjene radne učinkovitosti	5.385.423,88 kn
-sufinanciranje kamata	181.055,46 kn
-obrazovanje	124.699,47 kn
-prilagodba radnog mjesta i uvjeta rada	5.934.265,94 kn
-održavanje zaposlenosti u zaštitnim radionicama	6.420.000,00 kn
-kapitalne investicije u zaštitnim radionicama	1.000.000,00 kn
Ukupno	51.480.022,09

SUDJELOVANJE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU

Prilog 21

POTICANJE UKLJUČENOSTI ŽENA I MLADIH S INVALIDITETOM U JAVNI I POLITIČKI ŽIVOT (ukupno 167.000,00 kuna

1.	Udruga za pomoć osobama s mentalnom retardacijom "Korak dalje" Daruvar	"JA IMAM PRAVO NA IZBOR"- samozastupanje i samoodređivanje osoba s mentalnom retardacijom	42.000,00 kn
2.	Društvo osoba sa invaliditetom PODUNAVLJE Vukovar	NE O NAMA, NEGO S NAMA! - uključivanje žene s invaliditetom u javnom i političkom životu na području Slavonije i Baranje	35.000,00 kn
3.	CENTAR ZA ŽENSKU STUDIJE Zagreb	Klinika za sprječavanje diskriminacije žena s invaliditetom	30.000,00 kn
4.	"Bubamara" Udruga osoba s invaliditetom, Vinkovci	Danas za sutra	30.000,00 kn
5.	"OZANA" Udruga sa socijalno-humanitarnim ciljevima, Zagreb	Ja postojim, uključite me!	30.000,00 kn

ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

Prilog 22

Tijekom izvještajnog perioda, objavljeni su slijedeći radovi koji su rezultati istraživanja koje je provodio, koordinirao ili u kojima je sudjelovao HZJZ, a odnose se na područje invaliditeta i njegove prevencije:

1. Doktorska disertacija: „Povezanost radnog statusa i kvalitete života žena s invaliditetom“ (Andreja Barišin) - Dostupno u: biblioteci Medicinskog fakulteta - kopija rada u prilogu ovog izvještaja

2. Lovretić V, Benjak T, Vuletić G. „Subjective Wellbeing of cyclists and physical inactive subjects“ Kinesiology. 2013.

Dostupno na http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=112316

3. Benjak T., Runjić T. Bilić Prčić A. Prevalencija vidnih poremećaja u RH. Hrvatski časopis za javno zdravstvo. 2013.

Dostupno na: <http://www.hzjz.hr/hcjz.hr/index.php/hcjz/article/view/227>

4. Benjak T, Kralj V. „Kardiovaskularne bolesti kao uzrok invaliditeta u RH“, Hrvatski časopis za javno zdravstvo, 2013.

Dostupno na: <http://hcjz.hr/index.php/hcjz/article/view/207>

5. Počeci primjene MKF-a u RH. Benjak T, Strnad M, Rulnjević N, Dobranović M. Hrvatski časopis za javno zdravstvo, 2013.

Dostupno na: <http://hcjz.hr/index.php/hcjz/article/view/238>

LOKALNA RAZINA

STANOVANJE, MOBILNOST I PRISTUPAČNOST

Prilog 23

Građevinska prilagodba prilaza pješačkih prijelaza i parkiralištima za vozila osoba s invaliditetom u 2013. godini u gradu Osijeku

Građevinska prilagodba prilaza pješačkih prijelaza i mjesta za invalide u 2013. godini				
RB	Lokacija	Vrsta prilagodbe	Trošak izvedenih radova	Napomena
1.	Vij.V.Nazora 1c	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 2 mjesto	8.690,75 kn	Situacija za 02 i 03/13. Unikom d.o.o.
2.	Gornjodravska obala-zapad	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 4 mjesta	15.207,50 kn	
3.	I.Gundulića 12a	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 2 mjesta	9.057,50 kn	
4.	Zagrebačka 19	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide i izrada pristupnog nogostupa 1 mjesto	11.136,66 kn	
5.	Zagrebačka 27	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide i izrada pristupnog nogostupa 1 mjesto	8.761,21 kn	
6.	Bosutska 5	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 1 mjesto	5.568,63 kn	
7.	Bosutska 11	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 1 mjesto	5.946,31 kn	
8.	Bosutska 13	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 1 mjesto	5.699,88 kn	
9.	Bosutska 17	Zamjena betonske galanterije na parkiralištu za invalide 1 mjesto	6.106,75 kn	
10.	Ulica Kralja Zvonimira 1	Izrada prilaznih rampi parkiralištu za invalide	6.280,74 kn	

11.	Vij.I.Meštrovića 86	Izrada prilazne rampe parkiralištu za invalide	4.951,66 kn		
12.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa Slavonskom ulicom – južno	Prilaz pješačkom prijelazu	4.491,55 kn	Situacija 04/13. Unikom d.o.o.	
13.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa Slavonskom ulicom – sjeverno	Prilaz pješačkom prijelazu	6.573,46 kn		
14.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa Imotskom ulicom – južno	Prilaz pješačkom prijelazu	8.322,04 kn		
15.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa Imotskom ulicom – sjeverno	Prilaz pješačkom prijelazu	6.346,37 kn		
16.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa ul. D. Šimunovića – južno	Prilaz pješačkom prijelazu	6.056,77 kn		
17.	Ulica Zeleno polje – prilaz pješačkom prijelazu – raskrižje sa ul. D. Šimunovića – sjeverno	Prilaz pješačkom prijelazu	4.323,29 kn		
18.	Kolodvorska-Fruškogorska(jugozapad)	Prilazi pješačkom prijelazu	3.200,00 kn		Procijenjena vrijednost prema Cjeniku radova redovnog održavanja nerazvrstanih cesta i pješačkih površina
	Ulica Zeleno polje – raskrižje sa ul. D. Domjanića	Prilazi pješačkom prijelazu	3.200,00 kn		
	Ulica Zeleno polje – prekoputa br. 39 – nogostup uz nogometno igralište "Olimpija	Prilazi pješačkom prijelazu	3.200,00 kn		
	Zrinjevac-A. Reiznera(jugozapad)	Dva prilazi pješačkom prijelazu	6.400,00 kn		
19.	Drinska ulica br. 10	Prilagodba nogostupa za invalide	2.248,14 kn	Situacija 06/13. Unikom d.o.o.	

20.	B. Kašića-S.Radića(sjeverozapad), B. Kašića kod pješakog nathodnika(sjever) i B. Kašića-A.K.Miošića(sjeverozapad)	Tri prilazi pješačkom prijelazu	9.600,00 kn	Procijenjena vrijednost prema Cjeniku radova redovnog održavanja nerazvrstanih cesta i pješačkih površina
21	Vij. I. Meštrovića br. 1/c – prilazni nogostup zgradi	Izrada rampe za invalide i bicikliste-prilaz zgradi	5.480,46 kn	Situacija 11/13. Unikom d.o.o.
22	Sjenjak br. 48 – prilazi pješačkom prijelazu	Prilazi pješačkom prijelazu	13.752,06 kn	Situacija za 11/13. Unikom d.o.o.
21.	Ulica k. Trpimira – raskrižje sa Divalentovom	Prilazi pješačkom prijelazu	24.155,39 kn	Situacija za 12/13. Unikom d.o.o.
23	Umaška, Stonska – parkiralište za invalide,	Izrada rampi,	5.039,53 kn	
UKUPNO			199.796,65 kn	

Prilog 24

Obilježavanje i redovna obnova horizontalne i vertikalne signalizacije na parkiralištima za osobe s invaliditetom u 2013. godini u gradu Osijeku

Redni broj	Lokacija	Trošak izvedenih radova	Parkirališta obilježena u 2013. godini	Napomena
1.	Vijenac V. Nazora 1c	1.167,18 kn	2 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 2 mjesta i rampe 7,5m ²
2.	Gornjodravska obala-zapad	315,00 kn		Zamjena dop.ploče, demontazaža stare ploče
3.	Sv.L.B.Mandića 12a	1.080,90 kn	1 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 1 mjesta i rampe 7,5m ²
4.	Sjenjak 10	1.080,90 kn	1 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 1 mjesta i rampe 7,5m ²

5.	Sjenjak 32	1.167,18 kn	2 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 2 mjesta i rampe 7,5m ²
6.	N.Š.Zrinskog, Višnjevac, preko puta nogometnog igrališta	1.167,18 kn	2 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 2 mjesta i rampe 7,5m ²
7.	Redovna obnova horizontalnih oznaka na svim parkiralištima za invalide na području grada Osijeka	39.847,50 kn		Izvođač: Signalizacija d.o.o., Zagreb
8.	Ružina 136	1.080,90 kn	1 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 1 mjesta i rampe 7,5m ²
9.	J.J.Strossmayera 105a	1.080,90 kn	1 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 1 mjesta i rampe 7,5m ²
10.	Trg bana J. Jelačića 26	1.080,90 kn	1 mjesta	Stup, C35, E31, , bojanje 1 mjesta i rampe 7,5m ²
UKUPNO		49.068,54 kn	11 mjesta	

Prilog 25

IZVJEŠĆE MINISTARSTVA UPRAVE

2.11. SUDJELOVANJE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU

Mjera 1. Osigurati tehničku podršku ili druge oblike pomoći kako bi svim zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini

Sažetak rezultata provedbe mjere:

ZAGREBAČKA ŽUPANIJA

Uvidom u Izvješće Zagrebačke županije vidljivo je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave u 2013. godini nemaju osiguranu tehničku podršku niti druge oblike pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Slijedom navedenog, proizlazi da općine i gradovi na području Zagrebačke županije u 2013. godini nisu provodile mjeru 2.11.1. Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine.

KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA

Krapinsko-zagorska županija, te Grad Donja Stubica u svom Izvješću navode da svu dokumentaciju čine dostupnom za osobe s invaliditetom objavom na web stranicama, putem web servisa i medija.

Sve ostale općine i gradovi na području Krapinsko-zagorske županije uglavnom nemaju osiguranu tehničku podršku ili drugi oblik pomoći kako bi osobama s invaliditetom omogućili dostupnost dokumenata za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini. Kao razlog neprovođenja mjera Nacionalne strategije jedinice opravdavaju nedostatkom financijskih sredstava u proračunima jedinica, te nedostatkom zainteresiranosti osoba s invaliditetom.

Iz Izvješća je vidljivo da Općina Tuhelj prilikom izbora ima osigurane glasačke listiće na Brailleovom pismu.

Osobe s invaliditetom uglavnom svoje potrebe ostvaruju preko udruga čiji rad sufinancira Krapinsko-zagorska županija, te pojedine jedinice (Grad Donja Stubica, Grad Oroslavlje, Općina Gornja Stubica, Općina Mače).

Dio jedinica navodi da se osiguravaju potrebne prilagodbe za glasovanje osoba s invaliditetom, da su predstavnici izvršne vlasti i službenici upoznati s osnovnim načelima za uključivanje osoba s invaliditetom u politički i javni život i spremnost uključivanja u aktivnosti šire zajednice (Krapinsko-zagorska županija, Grad Zabok, Općina Đurmanec, Općina Petrovsko).

Neke jedinice ističu da je osigurana dobra suradnja s izbornim povjerenstvom radi pružanja pomoći pri glasovanju (Općina Gornja Stubica, Općina Stubičke Toplice, Općina Veliko Trgovišće, Općina Zlatar Bistrica).

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

U velikoj većini jedinica lokalne samouprave na području Sisačko-moslavačke županije, a u svezi provođenja mjera predviđenih Nacionalnom strategijom bilo je pomaka u odnosu na prethodna razdoblja, te većina jedinica vodi brigu o dostupnosti dokumenata za osobe s invaliditetom kao i osiguravanjem potrebne opreme.

Osim vođenja brige o pristupu dokumentima i opremi osobama s invaliditetom po ukazanoj potrebi nudi se i pomoć u tumačenju pojedinih zakonskih i drugih propisa, te pravna pomoć zaposlenih službenika pojedinih upravnih odjela. U većini jedinica osigurane su rampe na ulazima u svim važnijim ustanovama za pristup osobama s invaliditetom, dok je u zgradi Gradske vijećnice Grada Novske izgrađeno i dizalo što je značajno pridonijelo lakšem pristupu osoba s invaliditetom. Osobe s invaliditetom svoje potrebe isključivo ostvaruju preko udruga čiji rad redovito sufinanciraju lokalne jedinice. Svi dokumenti vezani uz političko sudjelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini dostupni su na web stranicama jedinica, te u službenim glasilima kao i na oglasnim pločama.

Većina jedinica raspolaže scannerima, pisačima, kopirkama i ostalom opremom koju za potrebe političkog i drugog društvenog djelovanja mogu koristiti i građani s invaliditetom.

Zbog ograničenosti financijskih sredstava, niti jedna jedinica nema stručnu opremu poput pisača na Brailleovom pismu, ali nije bila niti iskazana potreba za takvom opremom.

Grad Sisak radi na završnom nacrtu Lokalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom pa se realizacija navedene mjere očekuje u narednom periodu, nakon usvajanja Lokalne strategije od strane Gradskog vijeća.

Provođenju mjere osiguranja dostupnosti osobama s invaliditetom temeljnih dokumenata od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini pridonio je najviše Grad Kutina, koji je temeljem Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine usvojio Kutinsku strategiju za 2010. – 2015. godinu, koja se zasniva na načelima temeljnih ljudskih prava na putu uspostavljanja učinkovitog i odgovornog sustava cjelovite skrbi o osobama s invaliditetom.

Osobe s invaliditetom sudjeluju u javnom životu Grada Kutine kroz aktivnosti triju udruga koje rade na podizanju kvalitete života osoba s invaliditetom (Udruga invalida rada Grada Kutine, Udruga osoba s invaliditetom Grada Kutine i Udruga slijepih Grada Kutine). Osobe s invaliditetom sudjeluju u životu Grada Kutine, osim kroz Udruge, i kroz tijela Gradske uprave i demokratske oblike aktivnog, slobodnog kreiranja javne politike Grada.

KARLOVAČKA ŽUPANIJA

Uvidom u dostavljene podatke Karlovačke županije vidljivo je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Karlovačke županije većinom nemaju osiguranu tehničku podršku ili druge oblike pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Većina jedinica lokalne samouprave navodi da se mjere Nacionalne strategije ne provode uglavnom zbog nedostatka financijskih sredstava u proračunu, ali navode također da pomažu osobe s invaliditetom na njihov zahtjev i preko udruga osoba s invaliditetom.

Karlovačka županija izvještava da je u završnoj fazi izgradnja dizala za osobe s invaliditetom i slabo pokretnim osobama s prilagodbom unutrašnjem prostoru.

Mjera 2.11.1. Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom djelomično se provodi u Gradu Slunju, Općini Barilović, Općini Kamanje i Općini Plaški.

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

Iz Izvješća Ureda državne uprave Varaždinske županije vidljivo je da 13 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (općine Cestica, Bednja, Visoko, Gornji Kneginec, Sračinec, Vinica, Jalžabet, Beretinec, Donja Voća, Maruševac, Klenovnik, te gradovi Novi Marof i Varaždin) nisu tijekom 2013. godine provodile mjeru 2.11.1. Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, odnosno niti jednu aktivnost iz navedene mjere (nije izrađena analiza dostupnosti dokumenata, ne posjeduju odgovarajuću dodatnu opremu, nije došlo do promjena u smislu povećanja dostupnosti dokumenata i osiguranja potrebne opreme). Većina jedinica lokalne samouprave kao razloge neprovođenja mjere navodi mali broj osoba s invaliditetom na njihovom području i nedostatak sredstava u proračunu, no međutim, ističu da kroz različite oblike financiranja

podupiru rad udruga osoba s invaliditetom kao dijela civilnog društva (kultura, sport, socijala, zdravstvo itd.). Određeni broj navedenih jedinica najavljuje spremnost osigurati sredstva za nabavku potrebne opreme, ako se za to ukaže potreba i u skladu sa svojim mogućnostima.

Iz odgovora ostalih 16 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave vidljivo je da je analizu dostupnosti dokumenata za sve osobe s invaliditetom, te opreme koja je dostupna na svim razinama političkog djelovanja (scanneri, pisači na Brailleovom pismu itd.) izradila Općina Trnovec Bartolovečki, a u tijeku je i prikupljanje podataka od strane udruga čiji su članovi osobe s invaliditetom, radi utvrđivanja potrebe za nabavom opreme radi kvalitetnijeg uključenja osoba s invaliditetom u politički i javni život navedene Općine.

U svezi aktivnosti vezanih za povećanje dostupnosti dokumenata i osiguranja potrebne opreme Općine Vidovec, Martijanec, Breznički Hum i Breznica, te Grad Varaždinske Toplice navode da isto osiguravaju objavom dokumenata putem web stranica, službenog glasila, oglasnih ploča, pružanjem informacija o radu putem lokalne televizije i radija, mogućnošću podnošenja podnesaka elektroničkom poštom, te putem besplatnih tiskovina/glasila.

Varaždinska županija navodi kako je u istu svrhu ugrađeno i dizalo kako bi se osigurao fizički pristup osoba s invaliditetom svim nadležnim upravnim odjelima, a u istu svrhu ugrađena je podizna platforma u upravnoj zgradi Općine Ljubešćica, dok su Općine Veliki Bukovec, Mali Bukovec, Petrijanec i Sveti Ilija osigurale računala i pristup internetu, koja su na raspolaganju osobama s invaliditetom radi omogućavanja dostupnosti dokumenata i informacija, također uz osiguranje tehničkih preduvjeta za pristup.

U Gradu Ludbregu u okviru djelovanja Udruge „Ludbreško sunce“ omogućava se osobama s određenim oblicima invaliditeta iščitavanje dokumenata na njima primjeren način.

Niti jedna od jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ne raspolaže pisacem na Brailleovom pismu.

KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA

Koprivničko-križevačka županija u 2013. godini nije izdvajala sredstva namijenjena osiguranju tehničke podrške (npr. scanneri, pisači na Brailleovom pismu itd.) ili drugih oblika pomoći, kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini. Jedan od razloga za gore navedeno je u činjenici da ni udruge koje okupljaju osobe s invaliditetom, a niti zainteresirane osobe s invaliditetom pojedinačno, nikada se nisu obraćale s takvim zahtjevom nadležnom Upravnom odjelu Koprivničko-križevačke županije.

Prema tome, u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave u Koprivničko-križevačkoj županiji većinom nema osigurane tehničke podrške ili drugog oblika pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini (Općina Drnje, Općina Đelekovec, Općina Ferdinandovac, Općina Gola, Općina Gornja Rijeka, Općina Hlebine, Općina Kalinovac, Općina Kalnik, Općina Koprivnički Ivanec, Općina Legrad, Općina Novigrad Podravski, Općina Rasinja, Općina Sokolovac, Općina Sveti Ivan Žabno, Općina Sveti Petar Orehovec).

U nekim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave djelomično se provodi mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine u 2013. godini (Grad Koprivnica, Grad Đurđevac, Grad Križevci, Općina Koprivnički Bregi, Općina Novo Virje, Općina Molve, Općina Peteranec, Općina Podravske sesvete, Općina Virje).

Općine i gradovi osiguravaju dostupnost podataka na službenim web stranicama i Službenom glasniku Koprivničko-križevačke županije. U Gradu Koprivnici, u knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ dostupna je oprema za čitanje elektroničkih dokumenata za osobe oštećena vida.

U suradnji Grada Križevci i Udruge invalida Križevci, na internetskim stranicama udruge, svim osobama s invaliditetom dostupni su značajni dokumenti za njihovo uključivanje u politički život na nacionalnoj i lokalnoj razini (Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Križevačka strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2010., GONG-ova Analiza o pravu birača s invaliditetom i „NAŠ GLAS“ – GONG-ov vodič kroz izborni proces za osobe s invaliditetom). Također, osobama s invaliditetom, koje nemaju u svojoj kući pristup internetu, navedena Udruga, otvaranjem Info-kioska, omogućila je pristup brzom internetu radnim danom od 7,00 do 15,00 sati, gdje se ujedno mogu informirati o političkom životu u lokalnoj i široj zajednici.

BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA

Grad Bjelovar donio je strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom. Od tehničke podrške posjeduju kompjutore, pisače i scannere, te je Udruzi slijepih i slabovidnih osigurao računala s govornim jedinicama.

Grad Čazma ima donijetu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, od tehničke podrške imaju osigurane kompjutore, pisače i scannere, u gradskoj knjižnici osigurao je i pisač na Brailleovom pismu i zvučne knjige.

Grad Daruvar također ima donesenu „Daruvarsku strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom“, a od tehničke podrške Udruzi osoba s invaliditetom Daruvar osigurani su kompjutori, pisač, scanner i pisač mašina na Brailleovom pismu, te čitač ekrana (jov i andriver).

Županija, gradovi Garešnica i Grubišno Polje, te općine Berek, Dežanovac, Đulovac, Hercegovac, Ivanska, Kapela, Končanica, Severin, Šandrovac, Štefanje, Veliki Grđevac, Velika Pisanica, Velika Trnovitica i Zrinski Topolovac odgovorili su da nemaju donesene strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na svom području.

Od tehničke podrške svi imaju kompjutore i pisače. Također na svojim web stranicama objavljuju dokumente važne za život građana na njihovom teritoriju i o svom radu.

Općine Nova Rača i Rovišće osim kompjutora i pisača imaju i scannere, te na svojim web stranicama objavljuju dokumente.

Općina Sirač osim što ima kompjutore i pisače, objavljuje na web stranicama dokumente, te ispred Općine ima uređen pano na kojem objavljuje sve važne dokumente i događaje.

Općina Veliko Trojstvo osim kompjutora, pisača i objave dokumenata na web stranicama još putem svojih službenika na traženje osobe s invaliditetom odnosi dokumente i na kućnu adresu.

Prilikom održavanja izbora pridržavaju se odredbi Zakona o izborima i propisanom načinu glasovanja osoba s invaliditetom.

PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

Iz dostavljenih podataka Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji vidljivo je da gradovi Bakar, Crikvenica, Kastav, Novi Vinodolski, Rab, te općine Baška, Čavle,

Dobrinj, Fužine, Klana, Kostrena, Lokve, Lopar, Lovran, Matulji, Mošćenička Draga, Mrkopalj, Punat, Ravna Gora, Skrad, Vinodolska općina, te Vrbnik do danas nisu osigurali tehničku podršku, a niti drugi oblik pomoći kojima bi osobama s invaliditetom postali dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj i regionalnoj razini.

Općina Brod Moravice navodi kako je u 2013. godini izdvojila novčana sredstva u iznosu od 2.969,00 kuna za povećanje dostupnosti dokumenata i osiguranje potrebne opreme za osobe s invaliditetom ili udruge koje brinu o takvim osobama.

Općina Jelenje ističe kako je pristup prostorijama Općine osiguran pristupnom rampom, da su sanitarne prostorije prilagođene osobama s invaliditetom, te da će se rebalansom proračuna za 2014. godinu predvidjeti sredstva za nabavkom dijela tehničke podrške za osobe s invaliditetom (nabavka programa čitača ekrana ili screen readeri).

Općina Omišalj i Općina Viškovo financijski potpomažu rad udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom pa na taj način sudjeluju u provedbi Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom.

Iz Grada Kraljevice dostavljen je podatak kako imaju otvoren pristup Gradskoj upravi, a time i dostupnost dokumentima i drugim službenim ispravama i biračkom mjestu osobama s invaliditetom putem rampe.

Gradovi Opatija, Delnice, Mali Lošinj i Vrbovsko ističu kako omogućuju glasovanje osobama s određenim invaliditetom u njihovim domovima, te kroz potporu radu raznih nevladinih udruga podupiru uključivanje osoba s invaliditetom u politički i javni život zajednice.

U Gradu Rijeci navode da provode mjeru pod rednim brojem 2.11. „Sudjelovanje u političkom i javnom životu“ u okviru Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, na način da su dio svog web portala, u suradnji s Udrugom gluhih Primorsko-goranske županije u potpunosti prilagodili gluhim i nagluhim osobama. Prevođenje informacija na web stranicama Grada Rijeke na znakovni jezik je proizašlo iz projekta EGOV4U. Nadalje, u sklopu projekta „Rijeka – zdravi grad“, interesne grupe osoba s invaliditetom djeluje podgrupa „Otklonimo barijere“ unutar koje osobe s invaliditetom same daju prijedloge za uklanjanje pojedinih arhitektonskih barijera.

Tijekom 2013. godine izgrađeno je pet prilaznih rampi stambenim zgradama, te je osobama s invaliditetom omogućen prilaz zgradama Gradske uprave na svim lokacijama, a na inicijativu radnog tima „Otklonimo barijere“ unutar centralne zgrade Gradske uprave jedan od sanitarnih čvorova u potpunosti je prilagođen osobama s invaliditetom.

Gradovi Cres, Čabar i Krk, te Općina Malinska nisu se očitovali o provedbi mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine za 2013. godinu.

LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA

Iz Izvješća Ličko-senjske županije razvidno je da se mjere Nacionalne strategije i dalje provode u malom opsegu i s ograničenim financijskim sredstvima. Mjera 2.11.1. Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom djelomično se provodi u Gradovima Otočcu i Senju, te općinama Brinje i Udbina, dok se u Gradu Gospiću, te općinama Donji Lapac, Karlobag, Perušić i Vrhovine uopće ne provodi.

Ličko-senjska županija, Grad Novalja, Općina Lovinac, te Općina Plitvička jezera nisu dostavili tražene podatke o provođenju mjera iz Nacionalne strategije za 2013. godinu.

VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA

Iz Izvješća Virovitičko-podravске županije vidljivo je da jedino Grad Virovitica i Općina Pitomača imaju usvojenu Strategiju za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Gradsko vijeće Grada Virovitice na 18. sjednici održanoj dana 09. srpnja 2012. godine donijelo je Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grada Virovitice za razdoblje od 2012. do 2015. godine. Gradonačelnik Grada Virovitice 05. lipnja 2012. godine donio je Rješenje o osnivanju i imenovanju Povjerenstva za provedbu Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grada Virovitice. Grad Virovitica osigurao je nefinancijsku i financijsku pomoć udrugama osoba s invaliditetom kako bi povećali mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Općina Pitomača ima usvojenu Strategiju za izjednačavanje mogućnosti osoba s invaliditetom od 2007. do 2015. godine na području Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača broj 1/08). Nadalje, Općina Pitomača Odlukom o imenovanju koordinatora za provedbu mjera Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine na području Općine Pitomača („Službene novine“ Općine Pitomača, broj 2/08) imenovala je koordinatora koji potiče i prati provođenje mjera i aktivnosti iz navedene Strategije. Razvijen je partnerski odnos između tijela državne uprave, matične županije i Općine Pitomača, te organizacija civilnog društva, predstavnika osoba s invaliditetom u procesu provedbe mjera – opis poduzetih aktivnosti suradnje, te procjena postignuća u promatranoj godini u usporedbi s prethodnom godinom.

U ostalim jedinicama Virovitičko-podravске županije nije osigurana tehnička podrška ili drugi oblik pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Jedinice uglavnom osiguravaju iz proračuna dio sredstava za financiranje udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom, te na taj način doprinose njihovom uključivanju u društveni život gradova i općina.

POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA

Gradsko vijeće Grada Požege je u prosincu 2011. godine donijelo je novu Odluku o socijalnoj skrbi Grada Požege, a koja je stupila na snagu 01. siječnja 2012. godine. Osobe s invaliditetom imaju uvid u informacije koje su vezane za ostvarivanje prava iz pojedinih točaka Odluke. Informacije za osobe s invaliditetom i njihovim obitelji o načinu ostvarivanja prava iz područja socijalne skrbi dostupne su i putem Upravnog odjela za samoupravu Grada Požege, koji sudjeluje sa Centrom za socijalnu skrb Požege.

Od posebnog je interesa za Grad Požegu ukloniti sve arhitektonske barijere za osobe s poteškoćama u kretanju. Nakon što je Grad Požega ispoštivao sve dogovoreno s Ministarstvom u ožujku 2013. godine stavljena je u funkciju vertikalna podizna platforma – dizalo za osobe s invaliditetom.

Dana 14. svibnja 2014. godine potpisan je Ugovor o sufinanciranju Projekta rješavanja pristupačnosti objektima osoba s invaliditetom između Ministarstva branitelja i Grada Požege.

Grad Požega podržava projekte udruga osoba s invaliditetom.

U većini jedinica Požeško-slavonske županije nije osigurana tehnička podrška ili drugi oblik pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini i to uglavnom zbog nedostatka financijskih sredstava.

U lokalnim jedinicama Požeško-slavonske županije osobama s invaliditetom uglavnom je osigurana pomoć putem udruga osoba s invaliditetom.

BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

U Brodsko-posavskoj županiji uglavnom se nisu provodile mjere iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom.

Brodsko-posavska županija ističe da sve dokumente čine dostupnim za osobe s invaliditetom objavom na portalu Brodsko-posavske županije i u medijima, te da omogućavaju glasovanje uz pomoć druge osobe, odlazak u stan osobe s invaliditetom i da postoji matrica na Brailleovom pismu.

Niti jedna jedinica samouprave ne osigurava tehničku podršku (scanneri, pisači na Brailleovom pismu itd.) kako bi osobama s invaliditetom omogućili dostupnost dokumenata za političko djelovanje.

Poneke općine iz proračuna osiguravaju dio sredstava za financiranje udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom (Općina Brodski Stupnik – pomoć Udruzi slijepih; Općina Nova Kapela – pomoć osobama s invaliditetom; Općina Oprisavci – pomoć za kupnju invalidskih kolica i Općina Sibinj).

ZADARSKA ŽUPANIJA

Zadarska županija nije izradila analizu dostupnosti dokumenata za sve osobe s invaliditetom, te opreme koja je dostupna na svim razinama političkog djelovanja, ali je dokumente i radne materijale sa sjednice izvršnog i predstavničkog tijela učinila dostupnim na službenim županijskim web stranicama. Aktualnosti iz lokalnog političkog života mogu se pratiti na mrežnim stranicama Zadarske županije. Redovito, putem javnog natječaja dodjeljuje financijsku potporu udrugama zdravstvenog, humanitarnog i socijalnog programa koje objavljuju djelatnost na području brige o osobama s invaliditetom.

Grad Zadar izradio je analizu dostupnosti dokumenata za sve osobe s invaliditetom, nakon čega je nabavljena potrebna oprema i dostavljena na odgovarajuća mjesta kako bi osobe s invaliditetom mogle sudjelovati na svim razinama političkog djelovanja. Posebno se navedeno odnosi na nabavku opreme Udruzi slijepih: scanneri i pisači na Brailleovom pismu, govorno računalo na Brailleovom pismu i tehnička pomagala, a u tijeku je nabava taktilnih traka potrebnih za olakšano i samostalno kretanje po gradu slijepih osoba. Svim osobama s invaliditetom omogućen je besplatan prijevoz do svih destinacija na području Grada Zadra, a sa Udrugom tjelesnih invalida uspostavljena je trajna komunikacija u smislu uklanjanja barijera.

Grad Benkovac nema lokalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom, ali u rješavanju problematike osoba s invaliditetom sudjeluje aktivno i u skladu sa svojim mogućnostima.

Grad Biograd na Moru i Grad Obrovac, te općine Galovac, Starigrad, Vrsi, Sali, Posedarje, Sveti Filip i Jakov osigurali su tehničku podršku po pitanju dostupnosti temeljnih dokumenata za političko djelovanje na lokalnoj razini putem svojih upravnih tijela, službenih stranica, službenih Glasnika i putem svojih zaposlenika educiranih o načinu uključivanja osoba s invaliditetom u politički i javni život.

Grad Pag je u izradi analize dostupnosti dokumenata i opreme od značenja za političko sudjelovanje na lokalnoj razini svih zainteresiranim osobama s invaliditetom.

Iz dostavljenih podataka za ostale jedinice lokalne samouprave vidljivo je da u većini jedinica nije osigurana tehnička podrška (scanneri, pisači na brailleovom pismu) kako bi svim

zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Neke jedinice navode da nije niti bilo zahtjeva osoba s invaliditetom za pristup tim dokumentima.

Uglavnom velika većina jedinica navode da svake godine pa tako i u 2013. godini u Proračunu osiguravaju novčana sredstva za osobe s invaliditetom.

OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA

U Osječko-baranjskoj županiji nakon adaptacije i uređenja Vijećnice Skupštine Županije omogućeno je političko sudjelovanje osoba s invaliditetom na sjednicama Skupštine, na način da imaju na raspolaganju dizalo gusjeničar kojim je omogućen pristup Vijećnici na 1. katu zgrade u Osijeku, Županijska 4. Također je moguće sudjelovanje na sjednicama u Vijećnici u zgradi u Osijeku, Trg Ante Starčevića, gdje je na raspolaganju drvena pokretna rampa za ulazak u navedene prostorije. Uređaja za praćenje sjednica za slijepce i slabovidne osobe nema, jer za navedeno do sada nije bilo iskazanog interesa. Ukoliko se pokaže potreba, Županija je spremna osigurati mogućnost praćenja sjednica navedenoj skupini osoba. Sve osobe s invaliditetom, u Tajništvu Županije mogu dobiti na uvid i proučavati dokumente povezane s radom Skupštine Osječko-baranjske županije, a koji su javni.

Gradsko vijeće Grada Osijeka na 15. sjednici održanoj 04. svibnja 2011. godine donijelo je Strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području grada Osijeka za razdoblje od 2011. do 2015. godine. Strategija je nastala, upravo, iz potrebe da se osigura potpuna integracija osoba s invaliditetom na ravnopravno sudjelovanje u političkom, javnom i kulturnom životu, u procesu odgoja i obrazovanja, u zapošljavanju, u zdravstvu i rehabilitaciji, u socijalnoj zaštiti, u pravnoj zaštiti i zaštiti od nasilja, u istraživanju i razvoju, te u civilnom društvu.

Navedena Strategija objavljena je na službenim stranicama Grada Osijeka, www.osijek.hr.

U Osječko-baranjskoj županiji (stanje na dan 30.01.2014.g.) živi 32 455 osoba s invaliditetom od čega su 20 733 muški (64%) i 11 722 žene (36%), te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva županije.

Grad Osijek navodi da je tijekom 2013. godine kupio 20 interaktivnih ploča koje služe za bolju prilagodbu i uključivanje u nastavu i djece i sa poteškoćama, zatim navodi da su izgrađene tri rampe za osobe s invaliditetom radi osiguranja pristupačnosti objektima, u ukupnom iznosu od 58.858,46 kn, te izvještavaju da su osobama s invaliditetom omogućili lakši pristup radi korištenja objekta srednjoškolskog igrališta, odnosno sprava za vježbanje (utrošena sredstva 8.000,00 – Športski objekti d.o.o.).

Grad Osijek, Mjesni odbor Cvjetno ističe da su uredili mrežu dječjih igrališta i prilagodili postojeća za djecu s teškoćama u razvoju, prilikom čega je donirano igralo za djecu s posebnim potrebama. Također prilagodili su glasačka mjesta za potrebe osoba s invaliditetom i omogućili glasovanje uz pomoć druge osobe koju ovlasti osoba s invaliditetom, te su objekt MO Cvjetno u potpunosti prilagodili za pristup osoba sa invaliditetom.

Grad Osijek uložio je značajna financijska sredstva za potrebe udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom (Športska udruga slijepih „Svjetlost“, Društvo invalida cerebralne i dječje paralize Osijek, Centar za profesionalnu rehabilitaciju Osijek, Udruga Mogu – terapijsko, rekreativno i športsko jahanje za osobe s posebnim potrebama i Udruga za Down sindrom Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka).

Grad Beli Manastir stvorio je osnovne preduvjete omogućavanja dostupnosti rada Gradske uprave osobama s invaliditetom izradivši prilaz za osobe s invaliditetom, te dizalo u zgradi gradske uprave.

Grad Belišće sunositelj je mjere, te nastoji osigurati tehničku podršku i ostale oblike pomoći kako bi osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za njihovo političko sudjelovanje.

Gradovi Beli Manastir i Belišće napominju da nemaju tehničku opremu (scanner, pisač na Brailleovom pismu) za omogućavanje potpune dostupnosti svojih temeljnih dokumenata osobama s invaliditetom.

Društvo invalida Donji Miholjac je u suradnji sa gradskom upravom uspostavilo i opremilo informatičko-edukativni centar sa svom potrebnom opremom i uz upotrebu interneta (ADSL). Instaliran je i novi informacijski servis u obliku Portala za osobe s invaliditetom koji ima sve napredne multimedijalne mogućnosti.

Grad Valpovo i Grad Đakovo djelomično provode mjere iz Nacionalne strategije.

Mjera iz poglavlja 2.11.1. provodi se kontinuirano i sredstva za provedbu osigurana su u Proračunu Grada Našica. Na području Grada Našica osobe s invaliditetom imaju pristup prostorijama Grada Našica, izgrađene su pristupne rampe, kako bi se omogućio pristup prostorijama Grada i ostalim uredima državne uprave. Omogućeno je također ravnopravno sudjelovanje u političkom životu, osobe s invaliditetom ostvaruju svoja biračka prava u jednakom obimu kao i druge osobe u ostvarivanju biračkih prava.

Općine Antunovac, Bilje, Čeminac, Čepin, Draž, Donja Motičina, Drenje, Đurđenovac, Levanjska Varoš, Magadenovac, Marijanci, Podravska Moslavina, Petrijevci, Popovac, Punitovci, Satnica Đakovačka, Semeljci, Šodolovci, Trnava, Viljevo, Vladislavci, Vuka ne provode mjere predviđene Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom.

Općine Erdut, Ernestinovo, Feričanci, Gorjani, Kneževi Vinogradi, Koška djelomično provode mjere iz Navedene Strategije, uglavnom financijski potpomažu rad udruga osoba s invaliditetom, te osiguravaju osobama s invaliditetom dokumente od značaja za njihovo političko sudjelovanje na lokalnoj razini, objavljujući ih na službenim web stranicama općina.

ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA

Na temelju podataka iz Ureda državne uprave u Šibensko-kninskoj županiji vidljivo je da jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave nemaju osiguranu tehničku podršku ili drugi oblik pomoći kako bi osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Grad Knin navodi da ne raspolaže svojom internom strategijom, a za sve osobe s invaliditetom od opreme koja je dostupna na svim razinama političkog djelovanja raspolažu samo nužnom opremom potrebnom za djelovanje.

U gradskoj knjižnici u Gradu Vodicama provodi se edukacija korisnika radi učenja znakovnog jezika zbog savladavanja komunikacijske barijere prema gluhim i nagluhim osobama, te se knjižnica opskrbila knjižnom građom za lako čitanje (velika slova) namijenjena slabovidnim osobama.

Općina Pirovac ističe da raspolaže sa dva klasična uređaja za skeniranje.

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Vukovarsko-srijemske županije uglavnom ne osiguravaju tehničku podršku ili druge oblike pomoći zainteresiranim

osobama s invaliditetom u smislu osiguravanja dostupnosti temeljnih dokumenata od značaja za njihovo političko sudjelovanje.

U Vukovarsko-srijemskoj županiji u tijeku je izrada Županijske strategije kojom će se obuhvatiti provođenje mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine.

Od ukupno 32 jedinice lokalne samouprave na području Vukovarsko-srijemske županije, navedenu mjeru provodi samo njih par (Općina Babina Greda, Općina Gradište i Općina Negoslavci).

Vukovarsko-srijemska županija, Grad Vinkovci, Općina Negoslavci, Općina Nijemci i Općina St. Jankovci navode da osiguravaju sredstva za rad udrugama osoba s invaliditetom.

SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA

Splitsko-dalmatinska županija u provedbi mjere 2.11.1. Nacionalne strategije na svojoj web stranici redovito objavljuje dokumente iz svoje nadležnosti kao i sve ostale dokumente od značaja za političko sudjelovanje osoba s invaliditetom. Isto tako omogućen je neposredan uvid u nadležnim službama. Putem web stranice Splitsko-dalmatinske županije, županijskih publikacija, brošura i sl. konstantno se radi na informiranju službenika o osnovnim načelima i načinima uključivanja osoba s invaliditetom u politički i javni život zajednice.

Grad Split je sukladno svojim zaduženjima utvrđenim posebnim propisima poduzeo mjere vezane za informiranje građana, dostupnost dokumentacije i akata, te u sklopu toga internim uputama gradonačelnika i drugih čelnika skrenuta je pozornost zaposlenicima na odnos prema osobama s invaliditetom.

Grad Split navodi da nažalost do sada nije bio u mogućnosti osigurati veću dostupnost dokumentaciji i aktima kojima raspolaže putem tehničkih sredstava koja se navode u mjeri 2.11.1., ali da se na tom zadatku intenzivno radi. Također navodi da u tom smislu, sukladno mogućnostima proračuna uz podršku sredstava državnog proračuna, kako je to navedeno u mjeri 2.11.1., vjeruje da će se tijekom ove godine prići i realizaciji ovih zadaća.

U Splitsko-dalmatinskoj županiji iz dostavljenih podataka vidljivo je da velika većina jedinica lokalne samouprave nema osiguranu tehničku podršku (scanneri, pisači na Brailleovom pismu) kako bi osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Jedinice navode da se slijepim i slabovidnim osobama pomoć uglavnom pruža usmenim putem. Vezano za ostale kategorije osoba s invaliditetom, jedinice se u pravilu očituju kako su svi njihovi važniji akti dostupni putem službenih glasnika, odnosno službenih web stranica. Najčešće navedeni razlozi uslijed kojih jedinica ne može osigurati svu potrebnu tehničku podršku invalidnim osobama su manjak financijskih sredstava ili nepostojanje takvih osoba na njezinom području.

Grad Makarska navodi da je trenutačno u izradi nova Strategija za osobe s invaliditetom, budući je prethodna bila na snazi do 2013. godine.

Grad Omiš također ističe da je u fazi izrada nove Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom na području Grad Omiša za razdoblje od 2014. do 2018. godine koja bi trebala uskoro biti dovršena.

Grad Hvar navodi da kontinuirano pruža pomoć svim osobama s invaliditetom sukladno njihovim zahtjevima i financijskim mogućnostima Grada.

Grad Kaštela u sjedištu Gradske uprave, nekih službi državne uprave, Suda i Policije osigurao je pristup osobama s invaliditetom u kolicima uz pomoć posebnog, pokretnog lifta, kojim upravlja portir na ulazu. Grad Kaštela, je posredstvom vlastitog pogona, proteklih

nekoliko godina omogućio pristup invalidskih kolica na više lokacija gdje su javne institucije, kao i na dvije kaštelanske plaže. Označena su i parkirališna mjesta osigurana za osobe s invaliditetom s vozilima.

Općina Sinj osigurava određena sredstva iz proračuna za pomoć osobama i udrugama osoba s invaliditetom, a Općina Baška Voda i Općina Bol navode da akte i dokumente jedinica objavljuju na službenim web stranicama i putem interneta kako bi bili dostupni i osobama s invaliditetom.

ISTARSKA ŽUPANIJA

Iz pristiglih podataka Istarske županije vidljivo je da u Istarskoj županiji većina jedinica lokalne samouprave nema osiguranu tehničku podršku kako bi osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini (općine Lupoglav, Pićan, Cerovlje, Lanišće, Kaštelir-Labinci, Gračišće, Tinjan, Sveta Nedelja, Karojba, Žminj, Sv. Lovreć).

Jedinice lokalne i regionalne samouprave uglavnom osiguravaju određena sredstva iz proračuna za pomoć osobama i udrugama osoba s invaliditetom, te akte i dokumente jedinica objavljuju na službenim web stranicama i u službenim glasilima kako bi bili dostupni i osobama s invaliditetom.

Temeljni dokumenti Grada Pule dostupni su osobama s invaliditetom kao i svim građanima Grada Pule na web stranicama Grada Pule. Grad Pula omogućio je svim građanima preuzimanje gradskih obrazaca putem web stranica Grada Pule, te na istima podnošenje zahtjeva putem e-mail adrese Grada. Također, građanima je omogućen uvid u sve njihove predmete koji su na rješavanju u gradskoj upravi putem web stranice Grada. Osobe s invaliditetom imaju arhitektonski prilagođen ulaz u gradsku pisarnicu gdje mogu dobiti informacije vezane za njihove zahtjeve koji su na rješavanju u gradskoj upravi. U gradskoj upravi kao telefonisti zaposlene su dvije slijepe osobe kojima je Grad pribavio za rad Brailleov redak sa posebnim softverom.

Temeljni dokumenti Grada Poreča objavljuju se u službenom glasilu Grada Poreča koji se objavljuje na internetskim stranicama Grada Poreča. Gradska uprava raspolaže s fotokopirnim aparatima i skenerima, te je uz pomoć ove opreme moguće učiniti temeljne dokumente dostupnima i osobama s invaliditetom.

Grad Pazin navodi da iz svog proračuna redovito sufinancira djelatnosti i programe udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom. Također navodi da se na području komunalnog opremanja kontinuirano uklanjaju arhitektonske barijere, označavaju parkirališna mjesta i vrše odgovarajuće prilagodbe javnih prostora i građevina kako bi se čim više sadržaja učinilo dostupnima ograničeno pokretnim osobama i osobama s invaliditetom.

Općina Raša na svom području nema registriranih organizacija civilnog društva koje se bave potrebama osoba s invaliditetom, ali financira rad mnogih institucija u bližoj i daljoj okolini u kojima su prisutne osobe s invaliditetom. Na području komunalnog opremanja također se radi na uklanjanju arhitektonskih barijera, označavanju parkirališnih mjesta, te vrše druge odgovarajuće prilagodbe javnih prostora i građevina, kako bi se osobama s invaliditetom čim više sadržaja učinilo dostupnim.

Općina Fažana tijekom 2013. godine nabavila je softver kojim se omogućava besplatan pristup bežičnoj internet mreži, a pokriva gotovo čitavo područje Općine, time je omogućena dostupnost svim javnim podacima maksimalno do 3 sata dnevno, uređena je javna plaža na kojoj je ugrađena rampa s rukohvatom za nesmetani ulazak u more, nabavljeni su prilagođeni

sanitarni čvorovi, te su se uređivali nogostupi za osobe s invaliditetom. Na području Općine Fažana osobama s invaliditetom prilagođeni su ulazi u svim javnim ustanovama, te su izgrađena parkirna mjesta za osobe s invaliditetom.

Općina Barban ističe da je izgradila rampu za osobe s invaliditetom uz Zdravstvenu stanicu Barban i time je omogućen lakši pristup osobama s invaliditetom i starijim osobama do liječnika obiteljske medicine.

Općina Vrsar u tijeku 2013. godine prilikom izgradnje novog dječjeg igrališta osigurala je pristup osobama s invaliditetom izgradnjom pristupnih rampi. Za jednu osobu plaćaju se troškovi prijevoza autobusom u Poreč radi odlaska na rad u udruzi osoba s mentalnom retardacijom „Vrijeme“ Poreč. Izgrađena je rampa za ulaz u more osoba s invaliditetom za koju su u proračunu 2014. godine predviđena sredstva za servisiranje. Općina Vrsar također financira i rad nekoliko udruga i ustanova za rad osoba s invaliditetom (Društvo invalida Poreč, Udruga slijepih Istarske županije, Dnevni centar za rehabilitaciju Veruda – Poreč i dr.).

Temeljni dokumenti Općine Funtana od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj razini dostupni su svim zainteresiranim osobama pa tako i osobama s invaliditetom, na općinskoj službenoj web stranici u Službenom glasniku Općine Funtana. Prilaz prostorijama Jedinственог upravnog odjela Općine Funtana prilagođen je osobama s invaliditetom. Zapošljavanjem službenice s invaliditetom dodatno je povećano razumijevanje potreba i kvaliteta pružanja usluga osobama s invaliditetom od strane svih službenika Jedinственог upravnog odjela.

DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA

Ured državne uprave u Dubrovačko-neretvanskoj županiji navodi da jedinice samouprave s područja Dubrovačko-neretvanske županije nisu izradile analizu dostupnosti dokumenata i potrebne opreme niti su osigurale tehničku podršku u smislu poduzetih aktivnosti predviđenih Nacionalnom strategijom i to zbog nedostatka financijskih sredstava i iz razloga jer nije bilo zahtjeva za ostvarivanje takve vrste podrške i slično.

MEĐIMURSKA ŽUPANIJA

U Međimurskoj županiji većina jedinica lokalne samouprave nema osiguranu tehničku podršku kako bi osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Grad Čakovec osigurao je rampu za invalidska kolica na stepenicama na ulazu u Gradsku upravu. U knjižnici Nikola Zrinski Čakovec postoji kutak za slijepe i slabovidne osobe, te je korisnicima omogućen pristup i korištenje zvučnih knjiga, knjiga na Brailleovom pismu i knjiga na uvećanom tisku.

Neke jedinice u ovoj županiji izradile su pristupne rampe ili platforme za prilaz zgradama u kojima se nalaze prostorije jedinica lokalne samouprave.

U Općini Belica osobe s invaliditetom svoje potrebe ostvaruju preko udruga (Udruga slijepih Međimurske županije i Udruga gluhih i nagluhih Međimurske županije).

GRAD ZAGREB

Grad Zagreb sustavno vodi brigu o potrebama osoba s invaliditetom, te radi ostvarenja prava osoba s invaliditetom provodi i financira niz projekata u suradnji sa mnogobrojnim udrugama koje okupljaju osobe s invaliditetom.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom ostvaruje izvrsnu suradnju sa udrugama osoba s invaliditetom koje kroz svoj rad prate zakonske propise kojima se uređuju prava i položaj osoba s različitim vrstama oštećenja u području socijalne i zdravstvene zaštite, obiteljskog i radnog prava, mirovinskog osiguranja, te im pomažu u ostvarivanju prava pružanjem podrške pri sastavljanju podnesaka, upućivanjem, te kontaktima i povezivanjem s nadležnim službama. Kako bi im olakšale snalaženje u zakonskim i drugim propisima, udruge izdaju brošure putem kojih članove upućuju u prava koja mogu ostvariti temeljem invaliditeta. Navedene usluge pružaju i djelatnici Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom kojima se stranke neposredno javljaju za pomoć, a isto tako odgovaraju i na telefonske i pisane upite stranaka.

U 2013. godini putem Natječaja financiran je projekt Saveza gluhih i nagluhih Grada Zagreba Edukacijom i savjetovanjem od pristupačnosti do samostalnog života gluhih osoba u Gradu Zagrebu putem kojeg se svakodnevno pružala pomoć članovima Saveza kroz rad savjetovališta is stručne službe. Tijekom 2013. godine uslugu savjetovališta koristilo je 96 osoba.

Grad Zagreb i Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, osobama s invaliditetom i njihovim članovima obitelji, te udrugama koje štite njihova prava, kontinuirano pružaju informacije o svim dokumentima od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Osigurano je biračko pravo i mogućnost glasovanja osobama s invaliditetom na jednakoj osnovi s drugim građanima.

Brojne udruge osoba s invaliditetom (Udruga invalida rada Zagreba i Udruga slijepih Zagreb) redovno izdaju svoje brošure/glasila putem kojih informiraju, između ostalog, i tijela lokalne vlasti, stručnjake, te širu javnost o svom radu i djelovanju, mogućnostima, pravima i potrebama osoba s invaliditetom, o specifičnostima pojedinih vrsta oštećenja, pristupu i komunikaciji s osobama s invaliditetom, te ih na taj način senzibiliraju i mijenjaju svijest društva.

CD izdanje publikacije Grad Zagreb – pristupačan osobama s invaliditetom distribuirana je svim zastupnicima Gradske skupštine Grada Zagreba, te vijećnicima Gradskih četvrti kako bi na taj način senzibilirali zastupnike i javne službenike, te širu javnost o osnovnim načelima i načinima uključivanja osoba s invaliditetom u politički i javni život. Također su informirani kako se navedena publikacija nalazi na web stranicama Grada Zagreba.

Temeljem natječaja Gradskog ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom, financirano je deset programa/projekata koji se odnose na uključivanje osoba s invaliditetom u javni i politički život, te podizanje razine svijesti o pravima osoba s invaliditetom.

Gradski ured za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom u 2013. godini financijski je podržao putem Natječaja Udrugu za samozastupanje u provođenju radionica, o pravima iz UN Konvencije, te u sudjelovanju na Konferenciji europskih samozastupnika „Čujte naše glasove: Građani prije svega!“ u sklopu projekta „Čujte naše glasove“. Također, proveli su i projekt „Glas samozastupnika-jednostavno razumljiv glas“ koji ima za svrhu osnaživanje osoba s intelektualnim teškoćama za samozastupanje i za donošenje odluka o vlastitom životu.

ZAKLJUČAK

Nakon sačinjene analize u svezi provedbi mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, Ministarstvo uprave zaključuje da u 2013. godini veliki broj jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave nažalost još ne osigurava tehničku podršku ili druge oblike pomoći kako bi zainteresiranim osobama s invaliditetom bili dostupni temeljni dokumenti od značaja za političko sudjelovanje na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini.

Velika većina jedinica lokalne i regionalne samouprave navodi da se mjere Nacionalne strategije ne provode uglavnom zbog nedostatka financijskih sredstava u proračunu, a u nekim jedinicama i iz razloga jer nije bilo niti interesa za ostvarivanje takve vrste pomoći.

Jedinice uglavnom osiguravaju iz proračuna određena sredstva za financiranje udruga koje okupljaju osobe s invaliditetom pa na taj način doprinose njihovom uključivanju u društveni život gradova i općina, a akte i dokumente jedinica objavljuju na službenim web stranicama i u službenim glasilima kako bi bili dostupni i osobama s invaliditetom.

Neke jedinice rade na izradi lokalnih strategija, primjerice: Grad Sisak, Grad Pag, Grad Makarska i Grad Omiš, a u Vukovarsko-srijemskoj županiji u tijeku je izrada Županijske strategije kojom će se obuhvatiti provođenje mjera iz Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine. Na taj način će se, sustavno i planski djelovati s ciljem ostvarenja pristupačnosti osobama s invaliditetom svih područja javnog života, uključujući i politički život.

Prilog 26 - Prikaz utrošenih sredstava za provedbu mjera Nacionalne strategije u 2013.²

Prikaz utrošenih sredstava za provedbu mjera Nacionalne strategije u 2013. godini na nacionalnoj razini³

Područje	Utrošena sredstva u 2013. godini
1. Obitelj	36.256.519,79
2. Život u zajednici	5.943.295,03
3. Odgoj i obrazovanje	36.603.468,69
4. Zdravstvena zaštita	4.200.000,00
5. Socijalna skrb i mirovinsko osiguranje	/
6. Stanovanje, mobilnost i pristupačnost	13.434.400,00
7. Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje	49.201.555,50
8. Pravna zaštita i zaštita od nasilja i zlostavljanja	6.710.698,02
9. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti	/
10. Sudjelovanje u kulturnom životu	5.600.082,10
11. Sudjelovanje u političkom i javnom životu	167.000,00
12. Istraživanje i razvoj	808.932,00
13. Rekreacija, razonoda i šport	139.370,60
14. Udruge osoba s invaliditetom u civilnom društvu:	33.199.394,25
15. Međunarodna suradnja	/
UKUPNO	192.264.715,98

Prikaz utrošenih sredstava za provedbu mjera Nacionalne strategije po jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave

JP(R)S ⁴	Utrošena sredstva 2013. godine
Bjelovarsko-bilogorska županija	3.034.868,18
Brodsko-posavska županija	1.595.409,09
Dubrovačko-neretvanska županija	3.069.761,67
Istarska županija	11.207.714,14

^{2 2} Navedena utrošena financijska sredstva za provedbu mjera u 2013. godini na nacionalnoj i lokalnoj razini iskazana u tablicama nisu u potpunosti u skladu s navedenim utrošenim iznosima za provedbu mjera iskazanim u tekstualnom dijelu Izvješća. Ističemo da u navedene iznose nisu uključena financijska davanja iz redovne djelatnosti. Prikazana sredstva jedinica područne (regionalne) samouprave uključuju i sredstva jedinica lokalne samouprave.

Karlovačka županija	2.211.871,12
Koprivničko-križevačka županija	5.839.598,00
Krapinsko-zagorska županija	1.671,277.32
Ličko-senjska županija	1.730.922,21
Međimurska županija	1.727.857,08
Osječko-baranjska županija	22.252.575,47
Požeško-slavonska županija	246.963,00
Primorsko-goranska županija	15.650.857,15
Sisačko-moslavačka županija	2.846.300,93
Splitsko-dalmatinska županija	19.417.330,00
Šibensko-kninska županija	954.300,00
Varaždinska županija	6.403.969.54
Virovitičko-podravska županija	9.351.861,09
Vukovarsko-srijemska županija	895.905,16
Zadarska županija	6,700,312.76
Zagrebačka županija	8.955.180,82
Grad Zagreb	120.434.916,89
UKUPNO	246.199.751,62

